

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:

Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

MAGYAR CSENDŐR

Írta: dr. vitéz gyergyóalfalvi GEREÖFFY GÉZA alezredes.

Magyar csendőr!

*Ha szobrász lennék, olyan anyagba
öntenélek,
amit a villám sebezni nem tud,
nem márvány, nem vas, — acélos, keményebb,
minden időket dacosan álló
lelkes anyagba öntenélek.*

Magyar csendőr!

*Ha festő lennék, olyan ecsettel
festenélek,
amilyennel még művész nem festett
szentek, hősök, égi fényességek
színezaporozó szűz színeivel
örök vászonra testenélek.*

*Te vagy a rend,
amerre leng a kakastollad: vagy
csend, vagy béke,
kérges a fának, sejtje a töldnek,
a szív melege, da a mezőknek,
ég telé emelt öklét fékező
magyar emberek mintaképe.*

Apostol vagy,

*ki áment mondasz szó-lakomáknak
ünnepére,
s járva esőbe, hóba, fagyba, sárba —
bűnnel, bajjal, ördöggel szembeszállva,
nem alkuva, mindig legelől jársz,
vigyázva mások életére.*

Testvéreid:

*a hegyek válla s virágos völgyre
hulló szellő,
a rónaságok délibábja, az erdők zengő
sötét árnya,
a hús forrás s a kertes, kutyás kis
tanyák.*

*Lelked feléjük sirva tárod:
mert ezek mind a Te hazád.*

Ki bizalom,

*a beleső támasz, a nyugalom, a hatalom vagy,
vagy vérfagyasztó Döbbenet, —
a néma, csendes portyák között
a bűnváltó Jézus-bajtárs előtt
a kezed büszkén tiszteleg.*

Minden magyar

*lásson ma Téged glóriásan, sugárzó
fényben!*

*Isten szent csókja hulljon Reád
és szent keze vezessen tovább
egy új, boldog magyar ezredévben!*

A rádió a közbiztonság szolgálatában.

Írta: BARTOS ÜDÜN százados.

(Folytatás.)

1940. év őszén Erdély felszabadulása hasonló helyzetet teremtett. Az összeköttetési nehézségek azonban ott egyes viszonylatokban véglegesen fennmaradtak. Sok őrsnek nincs még ma sem távbeszélő állomása, a levélposta pedig hetenként csak egyszer kerül ki egyes őrsökre. Ezekkel az őrsökkel az összeköttetést úgyszólván egyedül a rádióval lehet fenntartani.

Érdekes ennek kapcsán párhuzamba állítani a keleti országrészekén telepített rádióállomásaink forgalmát a nyugati, pl. dunántúli rádióállomások forgalmával. Statisztikailag megállapítható, hogy pl. egy Székelyföldön telepített adóállomás egy Dunántúlon telepített adóállomáshoz viszonyítva, tízszer nagyobb forgalmat bonyolít le.

A közelmúltban történt csáktornyai vasúti merénylet nyomozására kirendelt nyomozó csoportparancsnokságnak Budapesttel és Szombathellyel gyors összeköttetés biztosítása érdekében Csáktornya adóállomást kellett telepíteni. A postai vezetékes távbeszélő hálózaton, annak túlterheltsége folytán az összeköttetést csak több órai, sőt előfordult, hogy egy napi várakozás után lehetett felvenni.

A felsorolt példákkal rá akartam mutatni az e téren még ránk váró teendőkre. A rádió-hírváltás tovább-

fejlesztésének részletes terveire itt nem térhetek ki. A végcél természetesen az, hogy a szárny- és őrsparancsnokságokat olyan híradóeszközökkel lássuk el, amelyek segítségével azok állandó és közvetlen szellemi kapcsolatban állhassanak egymással és így a szárnyparancsnokok a Szut. 593—594. pontjaiban előírt azon feladatuk végrehajtásánál, hogy a közbiztonsági szolgálatot személyesen irányítani és ellenőrizni kötelesek, a rádióban segítő társat találhassanak.

3-hoz: a csendőrség, mint a közbiztonsági szolgálat ellátására hivatott testület, nem érhet be azzal, hogy a rádiót csak a hírváltás eszközeként alkalmazza. Figyelemmel kellett lennie arra is, hogy a rádió a kémszolgálatnak, valamint az állam rendje ellen törő elemeknek a propaganda, a hírszerzés, hírközlítés terén nélkülözhetetlen segítő társa. A híradó szolgálatot ezért — éppen a közbiztonság érdekében — erre a térre is ki kellett terjeszteni.

A csendőrség területi őrsői, nyomozó, közlekedési és vasúti alakulatai a rájuk háruló közbiztonsági szolgálati teendőket maradéktalanul el tudják látni saját területeiken eszközeikkel, ismereteikkel és eljárási szabályaikkal. Nem képesek azonban eredményesen beszélni a rádióhullámok láthatatlan támadásaival.

A titkos adóállomások az ország területén települve fejtik ki romboló munkájukat ismeretlen hullámhosszakon, időpontokban és rejtjelezve, igen kisteljesítményű adókészülékekkel. A rádió-propaganda, a hírszerzés pedig külföldről, mindenki által vehető hullámhosszakon és érthető nyelven igyekszik a közbiztonsá-

Két tanu.

Írta: Dienes Andor g. százados.

Evekkel ezelőtt kezdtek összejárni a Siró egyik különtermében. Siró a nagyvendéglős neve volt: Siró Sándor éttermei. A Főtéren volt a vendéglő, szép elnevezése is lett volna, mert „Millenium“ állt a cégtáblán, de még a pesti vigécek is csak Sirónak mondták. A vendéglő előtt Kossuth bronzszobra emelte tollas katonát küldött a zászlók alá és a szobor előtt volt a piac. Dél előttünkint tele volt a söntés tanyaiakkal, délben az éttermek teltek meg a város nőtlen tisztviselőivel, gyűlésnapokon zsíros, pirosarcú megyebizottsági tagokkal; ilyenkor kevés volt a fogas a vendéglőben, az ablak kilincsén is negyedmázsás irhabundák, vidrabéléses bekecsék, bakszakállas kalapok függtek, a két pincér ijedten bukdácsolt a kinyújtott csizmás lábak között, a vidékiek a megyei politikát szidták, a rossz bort és a másfél órával ezelőtt megrendelt borjufrikandót. Este inkább csak vacsora után kezdtek gyűlni a vendégek, „köszönöm, utána vagyok“, adták vissza a zsírpécés vacsoraétlapot a pincérnek és borlap nélkül rendeltek egy felet a vörösből. Ha a nyári színtársulat a városban volt, tizenegyszer újra megtelt az étterem: családok jöttek, ra-

gyógószemű lányok és bánatosarcú mamák, komoly vőlegényjelöltek és vidám közigazgatási gyakornokok. A cigány — kunszentmiklósi Rácz Sanyi, aki a kirakatüvegre ragasztott felírás szerint minden este itt hangversenyezik zenekarával —, ilyenkor felébredt a sarokban és pengetni kezdte a húrokat...

Ők délutánonként találkoztak a különteremben, mikor csend volt. A különterem a polgári olvasókörhöz tartozott, valamikor itt volt a könyvtár, két üres, üveges könyvszekrény most is ott állt a sarokban; az ablak mellett egy hosszú asztal, itt ültek. Ha az ablakon kinéztek, a délutáni néma Főteret látták, a tisztára söpört piacot és a szobrot. Őszi esőknél fényesen csillogott a szobor bronzteste, nyáron a nagytemplom mögött leszálló nap világította meg és télen fehéren ült a hó a vállán s kinyújtott jobbkezén.

Hetenként egyszer jöttek össze, jobbára hétfőn, mert ez volt a város legcsöndesebb délutánja. Az olvasókör is üres volt ilyenkor, csak Bozóki úr, a nyugdíjas megyei számtiszt ült az egyik asztalnál és rendületlenül olvasta az egyhetes ujságokat. Bozóki úr is a hétfőt szerette és a csöndet, mikor vastag szivarfüst és politikai vita nélkül temetkezhetett bele a világ híreibe. A szemüvege felett megértő pillantásokat vetett a hét öreg csendőrré, mikor hétfő-

got megzavarni és az ország nyugalmit és rendjét alapjaiban felborítani.

Amint látjuk, a közbiztonsági rádió-felderítő szolgálat feladatai az államrendészet sikkján mozognak, ezen belül kell a bűnözés szolgálatába állított rádió alkalmazását figyelemmel kísérni, megállapítani és az elkövetett bűncselekményekről a bűnvádi vagy kihágási eljárás megindításához szükséges adatokat kinyomozni. (L! Cs—28. ut. 8/b. és Cs—28/a. ut. 3/a. és 58. p.).

Ezek a feladatok képezik a híradószolgálat közbiztonsági teendőit, melyek — mint minden államrendészeti tevékenység — elsősorban megelőző, adatgyűjtő és hírszerző jellegűek. A nyílt fellépésig az összes megállapításokat a legnagyobb titoktartásnak kell jellemeznie. (L! Cs—28. ut. 87. p. és Cs—28/a. ut. 63. p.), mert az óvatosság legkisebb mellőzése helyrehozhatatlan hibákat okoz és az eredményt végleg megghiúsítja.

4-hez: A híradószolgálatot teljesítő legénység

a) teljes értékű,

b) az összes rádióforgalmi szabályokban és rendszerekben jártas és

c) műszakilag képzett csendőrökből álljon.

a.-hoz: Mint teljes értékű csendőrnek ismernie kell mind az egyenruházott, mind a polgári ruhás járőrök szolgálatának szabályait, mert ezek hiányában a rádió-felderítés helyszíni teendőivel (Cs—28. ut. 10. p. és Cs—28/a. ut. 61. p.) nem tud megbirkózni. A nyílt fellépés bekövetkezéséig (L! Cs—28/a. ut. 63. p.) minden feltűnést a legmesszebbmenően kerülni kell.

b.-hez: Az összes rádióforgalmi szabályok, valamint

a rádióhullámok terjedési viszonyainak ismerete a rádió felderítő szolgálatban nélkülözhetetlen alapkövetelmény.

A híradó csendőrnek tájékozottnak kell lennie mind a nemzetközi rádióegyezmények, mind az egyéb engedélyek alapján működő összes rádió-hírendszerekről, azok szabályairól és forgalmáról, hogy felismerhesse a titkos és általában a gyanút keltő szabálytalan berendezéseket. Ezeken kívül még előnyös, éppen a szolgálat eredményesebbé tétele érdekében, ha a híradó csendőr nyelvismerettel rendelkezik és a gyorsírásban is jártas. Utalok itt a *Csendőrségi Lapok* 1942. évi október hó 15-én megjelent számában Deák Kálmán híradó tiszthelyettes „A híradó csendőr életéből” című, e tárgyban írt cikkére.

c.-hez: A műszaki ismereteket a híradó csendőrtől a hírváltás üzembiztos lebonyolításának, a rádió-felderítőszolgálat eredményes teljesítésének és a híradó anyagok szakszerű karbantartásának érdekei kívánják meg.

A hírváltás üzembiztos lebonyolítása megköveteli, hogy a forgalmi szabályok ismerete műszaki képzettséggel is párosuljon. Csak így lehet a híradóberendezéseket a legjobb hatásokkal működtetni és a fellépő üzembavarok azonnali eloszlásával a hírváltás folytonosságát biztosítani. Ennek a követelménynek, a csendőrségi híradóegységek szétszóró területi elhelyezésére való tekintettel különös jelentősége van, annál is inkább, mert a rádióállomások javítási és karbantartási teendőit is a híradó csendőrök látják el.

délutánokon szállingózni kezdtek a különterem felé. A hétfő szép nap... A szombat az ifjúságé, a vasárnap a férfikoré, a hétfő az öregeké.

Mert eleinte heten voltak: hét öreg nyugdíjas. A háború után, huszonegyben kezdtek összejárni. Mikor szétoszlott a háború füstje felettük, akkor néztek szét és látták, hogy milyen kevesen maradtak a régiiek közül. Még a háború elején meghalt Szalay, akiről úgy tudták, hogy még a Gendarmerie-ben is szolgált, valahol a Szerémségben; nemsokára utána elment Rotics és a szakállas Trova, a két horvát, akik hetvenhatban a horvát-szlavon csendőrségnél már őrmesterek voltak; Pap Kálmán elköltözött valahová Pestre és a nagy város elnyelte... Nem maradtak többen, mint heten: Biró István, Fülep Lajos, a két Gál-testvér: Imre és Bandi, az öreg Bécs Gyula, aztán még Pázmán és Kósa. A többiek eltűntek.

A fiatalabb Gál, az Imre, kezdte összehívni őket az olvasókörebe, ahol akkor könyvtáros volt. Ő tette az ablak mellé a hosszú asztalt s biztatta mindnyájukat, hogy járjanak el minden hétfő délután.

— Öregsziünk lassan, — mondta, — legálább tudjuk, hogy ki halt meg közülünk, ha üresen marad a helye az asztalnál...

Mindig tréfás ember volt s a halál talán meghallotta, mit mondott és megtréfálta: őt

vitte el először. Még abban az évben meghalt, hogy összehozta őket. Hatvannyolc esztendő volt.

— Csak egy esztendővel volt fiatalabb nálam, — mondta akkor a temetőben az öreg Bécs, — de később jött a testülethez, mint én, jóval, mert én már hetvenhatban az erdélyi csendőrségnél szolgáltam, ő meg nyolcvanketőbe jött a szegedi csendőrpáncsnoksághoz...

A bátyja, a híres-lovas Gál Bandi, még öt évig lakott a városban, huszonhatban elköltözött a Gömörben lakó fiához s hallották, hogy rövidesen meghalt.

— Gál András nagy ember volt, — mondta az asztalnál az öreg Bécs Gyula, — becsületes ember, igazi katona. A huszároktól jött át, a legjobb lovas volt a második és a harmadik kerületben, de nem volt nála szerényebb ember: ha megdicsérték, elpirult, mint a gyermek... Egyidősek voltunk.

Ezt úgy mondta az öreg Bécs, mint aki tudja, hogy most ő jön sorra. Nincs abban semmi, hetvenhat éves volt már akkor, jól kiszolgálta az időt, egyszer csak meg kell halni.

— Hát Szócs Gyurka? — mondta, — akivel együtt kaptunk golyót Dombóvár mellett, a Czégény-pusztán, nyolcvanhatban?... A Pásta bandáját kergettük és egy sövény mögül ráncpuskáztak. Nekem csak a lábamat surolta a

A rádió felderítő szolgálat során keresett titkos, gyanús és egyéb engedély nélkül működő adóállomások kezelői a forgalmi ismereteken kívül igen nagy műszaki képzettséggel rendelkeznek. Ez természetes is, mert ha nem így volna, akkor az ilyen állomások nem tudnának működni. Hogy a híradó csendőr ezek felkutatásánál is eredményesen és szakszerűen járasson el, műszaki képzettséggel párosult nyomozástani ismeretekre van szüksége.

Minden talált rádiókészüléket, legyen az adó- vagy vevőkészülék, vagy bármilyen felépítésű és rendszerű rádióberendezés, a híradó csendőrnek fel kell ismernie, mintegy részeire boncolnia és abból a nyomozás további teendőire támpontokat nyújtó adatokat leolvasnia. Ha erre nem képes, félrevezetik s eljárása eredménytelen marad. Minden rádiókészülék szűkebb helyszín, melyből a szakértő sokat lát és következtet. Rámutatott itt arra a tanulságos esetre, melyet a *Csendőrségi Lapok* 1942. évi október 15-én megjelent számában Tassányi István híradó tiszthelyettes „Rádió adókészülékek az asztalfiókban” cím alatt ismertetett. Ennél a nyomozás sikerét a műszaki ismeretek biztosították.

5-höz: A rádióknak bűnös üzemekre való felhasználásával számolni kell. A csendőrnek erre nemcsak szolgálati eljárásaiban, hanem magánéletében is mindig gondolnia kell. A rádió bomlasztó munkája láthatatlanul mértelkezi a lelkeket s ha ennek megelőzéséről megfeledekezünk, utólagos intézkedéseink eredménytelenek lesznek. A társadalom nagyrésze éppen tájékoztatatlanságánál fogva hajlamos arra, hogy a rádióval kapcsolatos rémhíreknek, szóbeszédnek, tudatos

félrevezetéseknek áldozatául essék. Ilyen esetekben a csendőrnek hivatásából folyó feladata, hogy ezeknek a kósa híreknek valódiságáról, eredetéről, lehetséges voltáról meggyőződjék és helyes mérlegeléssel a szükséges intézkedéseket megtegye.

A csendőrnek e támogató közreműködése nem jelent, de nem is jelenthet külön szolgálati feladatot. Más nem is vár tőle senki, csak azt, hogy ne haladjon el csukott szemmel, könnyel a titkos rádióknak rejtetten, láthatatlanul megnyilvánuló, de hatásaiban minden egyes esetben érzékelhető jelenségei előtt.

A híradó utasításról általában.

A híradó utasítás megszerkesztésénél az alábbi szempontokat kellett szemelőtt tartani:

1. A híradószolgálat minden ágazata alkalmazkodjék rugalmasan a kívánalmakhoz úgy, hogy a fejlődés lehetővé váljék, az utasítás gyakori változtatása nélkül is.

2. Függelékben tárgyalja azokat a rendelkezéseket, melyek a szolgálat fejlődése kapcsán gyakoribb változásoknak vannak kitéve.

3. Részletekbe csak ott bocsátkozzék, ahol azt a híradó szolgálat sajátossága feltétlenül szükségessé teszi.

4. A híradó alakulatok szolgálatát általában úgy szabályozza, hogy az lényegében minél kevésbé különbözzék a csendőrség többi alakulataitól.

5. Csak a híradószolgálat ellátásához szükséges rendelkezéseket tartalmazza. Azokra a szabályokra,

golyó, de őt szíventalálta. Ha én mentem volna akkor a baloldalon, én maradtam volna ott. De ő ment balról, mert fiatalabb volt. Őt évvel volt fiatalabb. Úgy is számíthatom, hogy amit azóta éltem, csak ráadás...

Mosolygott. Szelid, kék szeme volt, de azért mindenki tudta, hogy keményebb őrsparancsnok még nem szolgált a Dunántúlon, mint ő.

Tíz évvel élte túl Gál Bandit: harminchatban halt meg. Igen öreg ember volt, harminchat esztendő szolgált, 1912-ben tette le a címeres kalapot, a legelső egyike volt, akit kineveztek járásőrmesternek.

— Nagy tanu volt az öreg, — mondta róla Pázmán, — ő mindent látott: még Fruhwirth-puskával portyázott Erdélyben, én már csak a Kropatschek-karabélyt ismertem, mi már azt kaptuk, mikor felállították a szegedi parancsnokságot...

Kropatschek-karabély... A tanalosztály fiatal tiszthelyettesei úgy néztek az öreg Pázmánra, mintha azt mondta volna: muskéta, vagy számszeríj. Nagyon messzire esett tőlük ez a régi fegyver, hiszen voltak közöttük, akik még meg sem születtek, mikor a nyolclövetű Kropatscheket kicserélték. Ők már csak a Manlicherre emlékeznek, az egészen fiatalok pedig

már azon is túl vannak. Bizony a puskáknak is van történelmük, úgy váltják egymást a fegyverek, mint a nemzedékek. Mikor jönnek, rejtélyesek és félelmetesek, és kicsiny idő múlva, hogy elmennek, elfelejtik a nevüket. A tanalosztály tiszthelyettesei is így járnak majd valamikor a Manlicherrel.

Mert néhány év óta tanalosztály is volt a városban. Szép, emeletes laktanyájuk volt a város elején, az állomáshoz vezető úton. Vagy száz fiatal próbacsendőrt neveltek benne; hajnalonként és délutánokon sokszor látták őket, amint nagy énekszóval jöttek a gyakorlótér felé vezető Szervita-utcán. Ilyenkor porosak voltak, táborisapka volt a fejükön, golyószórókat és lösszeresládákat cipeltek.

— Mi valahogy megtermettebbek voltunk, — mondta egyszer Kósa, — emberesebbek, nagyobbak...

— Csak a bajuszunk volt nagyobb, — mondta Pázmán, — nekem huszonöt éves koromban még szakállam is volt, öregebbnek néztem ki, mint a mai negyven évesek... De azért jónövésű gyerekek ezek mind, hidd el.

Az ablakból nézték őket négyen. Mert az öreg Bécs halála után már csak négyen maradtak az asztal körül: Pázmán, Biró, Kósa és Fülep.

melyek a híradó szolgálat ellátásánál is szükségesek, de a csendőrség egyéb utasításaiban már szerepelnek, csak utaljon.

6. Figyelemmel arra, hogy a közbiztonsági híradó-szolgálatnak a csendőrség többi alakulatai csak támogató szervei, az anyagot a szakismeretek különbözősége szerint úgy kell csoportosítani, illetve felosztani, hogy mindenki csak azt kapja, amire e szolgálattal kapcsolatban szüksége van.

Ezért készült a Cs—28. jelzésű Híradó Utasítás-ból egy Cs—28/a. jelzésű „Kivonat”-os utasítás is. Ez nem tárgyalja a bizalmas természetű és egyéb olyan rendelkezéseket, melyek kizárólag a híradó alakulatokra tartoznak.

7. A Cs—28. jelzésű Híradó Utasítás bizalmas, de azért nem tartalmaz olyan természetű rendelkezéseket, melyeknek esetleges nyilvánosságra jutása a híradás ártalmára lehetne. Ezért az utasítás nem tekintendő titkos szabályzatnak. Bizalmas jellege csak abban nyilvánul, hogy illetékteleneknek átoltására nem engedjük át és magánpéldányként még vásárlás útján sem szerzhető meg.

A híradó utasítások felosztása.

A két utasítás általában azonos fejezetcsoportokra oszlik

A Cs—28. és Cs—28/a. I. fejezete általában szervei határozványokkal foglalkozik, felsorolja a híradás szerveit, a híradószolgálat célját és feladatát, a híradó-szolgálatot teljesítő legénységet, a rádióállomások tele-

pítését, a híradó őrsök és rádióállomások szolgálati rendjét és ügyvitelét;

a Cs—28. II. fej. és a Cs—28/a. II.—IV. fejezete a híváltással foglalkozik és a rádióforgalmi szolgálat lebonyolításának szabályait tárgyalja, külön-külön részletezve a híradó őrsökre, a rádió adóállomásokra és a rádió vevőállomásokra eső teendőket;

a Cs—28. III. fej. és a Cs—28/a. V. fejezete a közbiztonsági rádió-felderítő szolgálati teendőket tárgyalja, külön csoportosításban a híradó szárnyra, a híradó őrsökre és a csendőrség többi szerveire háruló terjedelemben;

a Cs—28. IV. fejezete és a Cs—28/a. VI. fejezete a híradó anyaggazdálkodással kapcsolatos összes tudnivalókat foglalja magában;

a Cs—28. V. fejezete és a Cs—28/a. VII. fejezete az álláskötelmeket ismerteti, végül

a Cs—28/a. 1. függeléke kiképzési tervezet keretében tartalmazza mindazokat a híradó szolgálati ismereteket, amelyekben minden csendőrnek tájékozottnak kell lennie.

Nem tárgyalják az utasítások a hírendszer szervezési adatait, a rejtjelzés szabályait, a híradó, valamint a rádiótávíráshoz legénység kiképzési tervezetét, mert azokat külön rendeletek és utasítások szabályozzák, valamint műszaki ismereteket, készülék-típusokat, azok kezelését stb., mint olyan kérdéseket, melyek állandó fejlődésnek s így változásnak vannak kitéve.

Részleteiben csak a Cs—28/a. jelzésű „Híradó utasítás kivonat”-nak magyarázatra szoruló részeivel fog-

Hat évig feléljük sem nézett a halál, mintha elfeledkezett volna róluk. Kósa azt mondta, hogy negyven éves korában nem volt olyan jó étvágya, mint most; Fülep bottal járt, mert a lábai elnehezdedtek, de azért egészséges volt. Minden hétfő délután találkoztak, jó korán jöttek és még sötétség előtt hazamentek.

A halál először a szomszéd szobából vitt el valakit: Bozóki urat, a hétfő délutáni csendes társat. Mintha csak ez lett volna a jeladás, húsvét másodnapján meghalt Biró István. Nyolcvan éves volt éppen. Nyugodt arccal feküdt a ravatalon, arca kitelt, megfiatalodott szinte. Pásztorok halnak meg ilyen szép békével.

— Próbacsendőröm volt, — nézte az öreg Pázmán, — mintha ma is látnám, mikor nyolcvanhatban bevonult Fehérvárra. Pionír káplár volt, magas, karcsú gyerek, mint a jegenye, olyan egyenes.

Fülep már nem volt a temetésen, ott halották, hogy fekszik, nem bírt felkelni. Három hétre rá őt is eltemették.

Ketten maradtak a régi-régi emberekből: Pázmán és Kósa. A különszoba hosszú asztala, a sok üres székekkel, olyan volt, mintha géppuska kaszált volna végig az arcvonalon.

Akkor egymásra néztek: most ők követke-

— Én nyolcvanegyben szereltem fel Kolozsvárott, — mondta Pázmán az asztalnál, — de a szolgálatot csak nyolcvankettő január elsején kezdtük az Alföldön. Tizenhatban mentem nyugdíjba, a háborúra már nem jól emlékszem, sokszor összezavarom, hogy hol voltam, mit csináltam, de a nyolcvanas évekre úgy gondolok vissza, mintha tegnap lett volna. Vagy még közelebb, mert néha már a tegnapi se jól emlékszem. Ilyen az öregember... Nyolcvankilenc esztendő vagyok, Szentistvánkor belépnék a kilencvenedikbe, ha megérném...

— Megéred — mondta Kósa.

— Nem érem meg. Itt érzem, a szívemnél érzem a szorítást. Egyedül maradsz tanunak. Sok van, amit már te sem láttál, mert csak nyolcvanötben jöttél...

— Nyolcvannegyben...

— Nyolcvannegyben. De azért még sokat tudsz te is. Te is csak olyan jól emlékszel az első járőrvezetői jelvényekre, mint én: kilencvenötben kaptuk, egy szombati nap reggel Sárga őrsvezető tűzte először a zubbonyomra. Hány éve ennek? ... Negyvenhét. És a dolmány, az még régebben jött: nyolcvanötben... Emlékszel, mikor először találkoztunk Brassóban? Akkor állították fel a hetedik kerületet,

lalkozom, egyrészt, mivel ismertetésemmel különösen a közbiztonsági híradó szolgálat támogatására hivatott csendőr szervezetnek — az őröknek — szeretnék jó szolgálatot tenni, másrészt, mert ezt a kivonatos utasítást valamennyi csendőr parancsnokság megkapta.

A híradás szervei.

(1. és 4. §.)

Az utasítás a híradó szolgálat egységes irányítását és vezetését a híradó szárnyparancsnokságra bízta és a híradás szerveit három csoportra osztja, úgymint:

- a) alárendelt szervekre;
- b) utalt szervekre és
- c) ideiglenesen kikülönített szervekre.

Alárendelt szervek a híradó szárny törzsének központi rádió megfigyelő és nyomozó alcsoportja, központi rádió nyilvántartó és adatkiértékelő alcsoportja, a híradó szakaszparancsnokok és a híradó őrök, valamint a híradó műhely és híradó anyagraktár. Ezek feladata: a már ismertetett közbiztonsági híradó szolgálati teendők végrehajtása. Ezek a *végrehajtó szervek*.

Az utalt szervek: a csendőr parancsnokságoknál telepített állandó jellegű — nem mozgatható — rádió adóállomások és rádió vevőállomások. Ezek a hírváltás lebonyolításában végrehajtó szervek, a híradószolgálat egyéb vonatkozásaiban azonban csak támogató szerepük van. Alárendeltségük kettős: forgalmi, szolgálati és műszaki szempontból közvetlenül a híradó szárnyparancsnoksághoz vannak utalva, egyéb szempontból annak a parancsnokságnak alárendeltségébe tartoznak, melyek rádióállomásán a szolgálatot ellátják. Ezt a kettős alárendeltséget szükségessé tette a központi egy kézben

idestova negyven éve már annak is. Elment az idő.

— El.

— *A gyerekek jól felnőttek. Mennyi most a fiad?*

— *Ötvenegyedikben van. A kisebbik unokám most kerül sor alá...*

— *Hát nincs már sok időd neked se. Lassan nem marad senki, aki látta az első esztendőket, csak könyvekből fogják tanulni, mint a negyvennyolcat.*

— Az...

Kinéztek az ablakon és nem beszéltek. Kint esteledett, az üres piactéren sötéten nyúlt fel a szobor és az étteremből behallatszott, hogy kunszentmiklósi Rácz Sanyi és zenekara hangolja a hegedűket. Haza kell menni... Pázmán most megint érezte a jeladást a szíve táján.

És a Szervita-utca felől akkor felhangzott az ének; a tanalosztály jött a gyakorlótérre. Hosszú oszlopban jöttek, mind sárosak voltak és mind fiatalok, vállukon új fegyvereket vittek, egyszerre és gyorsan léptek, mert éhesek voltak, mint a farkasok.

Bekanyarodtak a Vasút-utcába és dörgött felettük az ének.

összefutó irányítás elve, mint az eredményes és üzembiztos híradó szolgálat elengedhetetlen alapfeltétele.

Ideiglenesen kikülönített szervek forgalma alá az olyan rádióállomások tartoznak, melyek átmeneti, ideiglenes telepítését rendkívüli, mozgalmassal közbiztonsági viszonyok, különleges összpontosítások, biztosítások stb. teszik szükségessé. Ezek lehetnek mozgó és nem mozgatható rádió állomások, a szerint, hogy hová, milyen céllal települnek.

A híradó szolgálatot teljesítő legénység.

(3. §.)

A híradó szolgálatot híradó csendőrök, rádió távirász csendőrök és rádió vevőállomás-kezelő csendőrök teljesítik.

A híradó csendőrök a csapatállományba sorolók, csendőr híradó állományba tartoznak. Kiképzésük híradó tanfolyamokon történik, a híradó állományba való átminősítés feltétele a híradó tanfolyam sikeres elvégzése. A híradó szárnynál és a híradó őrökön, általában híradó alakulatoknál csak híradó csendőrök teljesíthetnek szolgálatot. A híradó őrparancsnoki rátermettség elbírálása az őrparancsnok iskola eredményes elvégzését követő híradó őrparancsnoki vizsgán történik. Ennek sikeres letétele után léptethető csak elő a vizsgát tett híradó tiszthelyettség.

A rádiótávíráshoz csendőrök állománya most van felállítás alatt. Ez szakszolgálatos állománynak minősül, tagjai, korra való tekintet nélkül, egészségi szempontból közbiztonsági szolgálat ellátására nem alkalmas csendőrök. Kiképzésük rádiótávíráshoz tanfolyamokon történik. Ennek sikeres elvégzése feltétele a rádiótávíráshoz állományba való átminősítésnek.

Az utasítás megengedi, hogy ideiglenesen és átmenetileg a híradó őrökön a táviró hírváltás lebonyolításában jártas, az adóállomásokon az adóállomások kezelésében jártas csendőrök is teljesítsenek szolgálatot. Előrelátó intézkedés ez, arra az esetre, ha a híradó és a rádiótávíráshoz kiképzés szünetelne. Így a híradó szolgálat folytonossága mindenképpen biztosítva van.

A híradó és a rádiótávíráshoz legénység kiképzése és ezeknek a tanfolyamoknak a tartása a híradó szárnyparancsnokság feladata.

A rádió vevőállomások kezelésére külön szakképzett csendőrök nincsenek rendszeresítve. Ezt a szolgálatot minden csendőrnek ismernie kell, kiképzésüket a Cs.—28/a. utasítás 1. számú függeléke írja elő.

Említést tettem már a *támogató közreműködéséről*. Félreértések elkerülése érdekében megemlítem, hogy a támogató közreműködés mind az adó és vevő állomások, mind a csendőrség valamennyi szerve részéről csak a közbiztonsági rádió-felderítésre vonatkozik. Erre a későbbiekben még bővebben is kitérek.

Szolgálati helyiségek.

(5. §.)

A híradó őrökön és a rádióállomásokon azokat a helyiségeket, melyek a készülékek elhelyezésére szolgálnak és amelyekben a híradó szolgálat lebonyolítása történik, *szolgálati helyiségeknek* nevezzük. A szolgálati helyiségek *tiltott helyiségek*, ebből az következik, hogy oda illetéktelen egyéneknek belépni tilos. Ez természetes is, mert a rádió hírendszert összes forgalmi adatai titkosak, azokra a hírváltás lebonyolításánál szükség van, tehát kéznél vannak s így hozzáférhetők.

Február 14: a budai várban bajtársaink állanak ma ősrege.

Bálint thts. felv.

a műszaki berendezések pedig állandó gondozást igényelnek s kezelésük szakértelmet kíván, hozzá nem értő egyének kárt tehetnek benne.

A rádióhírváltásról általában.

(6. §.)

Rádióhírváltás alatt két vagy több rádióállomásnak kölcsönös forgalmát — összeköttetését értjük. Az összeköttetés történhet morse jelekkel — ilyenkor távíró üzemről, — és élőszóval — ilyenkor távbeszélő üzemről beszélünk.

A köztudat azt tartja, hogy a távbeszélő üzemi hírváltás sokkal gyorsabb és érthetőbb a távíró üzemi hírváltásnál. Szükséges, hogy ezt a nézetet több szempontból megvilágítsam, előre bocsátva: mindkét üzemmódnak vannak előnyei és hátrányai.

Ha a távbeszélő üzemmódot „párbeszéd” alakjában használjuk, vagyis amikor a két adóállomáson lévők gondolataikat, — hasonlóan a telefonon történő beszélgetésekhez — kicserélik, akkor az a leggyorsabb hírváltási módnak minősül. Ilyen esetekben azonban agályos kísérő jelenségekkel is kell számolnunk. A párbeszédnél a gondolatok gyorsan követik egymást, aminek természetszerű következménye a titkosság háttérbe szorítása. Ennek ellenére sürgős esetekben ez a hírváltási mód kétségtelenül indokolt és szükséges s éppen ezért ennek lebonyolítására az utasítás a lehetőséget megadja. Általában a rádió hírváltásnál a bizalmas tartalmú közlemények továbbításánál igen óvatosan kell eljárni, mert a forgalom lehallgatása ma már

semmi különösebb nehézséget nem jelent. Kivételt képeznek az ultrarövid hullámokon dolgozó adóállomások, ezeknek lehallgatása igen nehéz, sőt sok esetben lehetetlen.

Éppen ezért, mivel rádióhálózatunkon ultrarövid hullámokon még nem dolgozunk, célszerűbb lesz a rádiót csak az előre megszerkesztett úgynevezett rádiótávíratok, illetve távmondatok továbbítására felhasználni. A távbeszélő üzemi hírváltás kétségtelenül egyszerűbb a távíró üzemnél, de semmiesetre sem lesz gyorsabb és biztosabb. Távbeszélő üzemnél a szavakat tagolva tollbamodásszerűen ismételve kell leadni, ami időt jelent, nem szólva arról, hogy a beszédüzem rádióhullámai a vételt zavaró légköri és egyéb elektromos zavarokat nehezebben bírják áttörni. Ezzel szemben távíró üzemnél mind a terjedési, mind a vételi viszonyok jobbak s így a szövegnek bár betűnként, de morse jelekkel való leadása mégis rövidebb idő alatt történik meg.

Végül rámutatok még üzemfegyelmi szempontból a távbeszélő üzemi hírváltás hátrányára. Az adóállomás mellett ülő csendőr bármilyen fegyelmezett katonára, emberi mivoltánál fogva mégis gyarló. Ha azt vesszük, hogy az esetek túlnyomó részében — csaknem kivétel nélkül — egyazon csendőr huzamosabb ideig, sőt órákon keresztül ül a készülék mellett, állandó küzdelemben állva a vételt zavaró, nehezítő körülményekkel, melyeknek eloszlatása nem áll módjában s a reá bízott szolgálati teendőket ennek ellenére is el kell végeznie, előbb-utóbb idegessé válik. Ebben a lelki — vagy mondjuk — idegállapotban, ha történetesen két-

oldalú távbeszélő üzemű hírváltást bonyolít le, indultai önkéntelenül már a szavak hangsúlyozásán is észrevehetővé válnak, majd idővel esetleg el is ragadtatja magát, amennyiben egyéniségénél fogva erre hajlamos. Így megtörténik az üzemszabálytalanság, ami káros mind a hírváltás gyorsaságára, mind ezen keresztül a szűkebb és tágabb értelemben vett fegyelmi viszonyokra.

A távíró üzemű hírváltást ebből a szempontból megvilágítva meg kell állapítani, hogy ennél a vételi és terjedési viszonyok előnyösebbek, a csendőr nyugalmat megőrzi, de egyéni indulatok kifejezésére ez az üzemi jellegénél fogva sem alkalmas s így az üzemszabályozás őrzője és megtartója is lesz.

A fent leírt körülmények indokolják az utasítás azon rendelkezését, hogy az adóállomásokon szolgálatot csak rádiótávírással csendőrök teljesíthetnek. Ezért a jövőben hálózatunkon az adóállomások közötti kétoldalú rádióhírváltás lebonyolítása távíróüzemben kell, hogy történjék.

(Folytatjuk.)

Legöregebb bajtársaink emlékeiből.

A felszabadult Erdély két legöregebb nyugállományú csendőre szól hozzánk az alábbi sorokban. Két 86 éves öreg bajtárs, akik a testület megszűlésekor az első járőrökkel lépték át a csendőrlaktanya küszöbét és indultak el az első őrzőjáratba... Láthatjuk emlékeiből, hogy ők is éppúgy dolgoztak és küzdöttek, mint mi, csak nehezebb körülmények között, mert még égett az asztalukon s nélkülözték az újkori nyomozás minden segédeszközét. Megilletődve idézzük hat évtized távolába merült csendőr múltjukat, becsületes csendőr munkájukat, mellyel megalapozták Hazánk közbiztonságát és testületünk hírnevét. Tanulhatunk ma is tőlük lelkiismeretet, hivatásszeretetet, leleményességet, türelmet és kitartást.

Szeretettel köszöntjük ma őket s rajtuk keresztül valamennyi öreg bajtársunkat.

I.

Csiszér Imre ny. tiszthelyettes írja: 1883 december 15-től 1891 március 31-ig a nádasdladányi őrs

Csiszér Imre ny. tiszthelyettes,

mint próbacsendő — és 86 éves korában. Született: 1857. Katona volt: 1877—1880. A testülethez jött: 1881. 1891-ben ment nyugállományba. 6 gyermeke, 16 unokája van. Rigmányban lakik.

parancsnoka voltam. Amikor az őrs megkezdte a működését, a lakosság nagy bizalommal és szeretettel fogadott bennünket, első magyar csendőröket. Az első panaszok arra irányultak, hogy igen sok baromfit lopnak az őrskörletben. Mi minden erőnket megfeszítve azon voltunk, hogy a tolvajokat mielőbb kézrekerítsük, mert szégyeltük a dolgot. Nappal nyomoztunk, éjjelenként lest tartottunk, de egyelőre eredménytelenül. Egy rendes szolgálatom alkalmával a Nádasdladány és Kiskeszi közötti úton egy 60 év körüli öregasszony jött velünk szembe. Megállítván azt kérdeztem tőle, hogy hová való. Szentmihályi községi, felelte. Hogy hívják az ottani jegyzőt és kisbíró, kérdeztem én. Találékony öregasszony volt, mert azonnal mondott két nevet, de mindkettő rossz volt. Erre bekísértük Kiskeszi községbe s megmótóztattam. A meztelen derekára egy üres zsák volt csavarva s benne többféle tyúktoll. Nagy nehezen, hosszas biztatásra beismerte, hogy 8 év óta foglalkozik tyúklopással, még pedig olyan formán, hogy nappal kinézte az alkalmas helyeket, éjjel pedig zsákba rakott 7—8 tyúkot és Székesfehérváron eladta. Társakat is megnevezett s ezzel a tyúklopások megszűntek. Míg ott szolgáltam, nem is fordult elő több ilyen panasz. Ha nem igazoltatom az úton az ismeretlen öregasszonyt s nem győződöm meg állításra valódiságáról, a tyúklopások az őrs nagy szégyenére, tovább folytak volna.

1883. első felében Bácsbodrog megyében szolgáltam, az apatini őrsön. A hírlapokat mindig figyelmesen átnéztem s feltűnt, hogy azok sok, mérgezés útján elkövetett gyilkosságról írnak. Elhatároztam, hogy végére járok a dolognak.

Egy márciusi nap estéjén Kitrájer próbacsendőrral járőrbe vezényelt az őrsparancsnokom. Éjszakára Kupuszina községbe értünk és bementünk egy Dudás nevű ismerősünkhöz. Tőviről-hegyre kikérdeztük, hogy mi ujság a községben. Így megtudtuk azt is, hogy H. M. ágyban fekvő súlyos beteg. Virradatig az éjjeli őreket ellenőriztük, leportyáztuk a községet és pihentünk, akkor pedig elmentünk H. M.-hez, akit az ágyban találtunk. Kérdésekre elmondta, hogy a gyomra fáj. Az ágya előtt véres köpetet láttam. Mindebből az a gyanum támadt, hogy mérgezési esettel állok szemben. Úgy a házban, mint a ház körül aprólékos vizsgálatot tartottam. Eközben a ház mögött hat kipróbált légyapírt találtam. Felszedtem és papírba csavarva a járőrtáskámba tettem s azután visszamentem a házba. A fiatalasszonyt egy külön szobába hívtam. Hozzá közelhajolva halkán azt mondtam, hogy mit számárkodik, hiszen légyapírtól még nem halt meg senki. Erre azt felelte: „Engem arra tanítottak, hogy meghal”. Az asszonyt elkísértük a község házára, ahol a jegyző igen elcsudálkozott azon, hogy ilyesmi az ő falujában előfordulhat. Az asszony mindent beismert. Elmondta, hogy B. K. kuruzsló asszony tanította ki, hogyan tegye el láb alól az öreg férjét. B. K.-t is elfogtuk s bekísértük a zombori ügyészségre. A férj harmadnapra meghalt. Gyilkos feleségét életfogytiglani fegyházra, B. K.-t 15 évi fegyházra ítélték.

1884-ben Miske Adél bárónétól 8 ezer pengő forint értékű aranyat lopott el ismeretlen tettes. Ebben volt 50 darab Napoleon arany (a mai 2 pengős nagyságának felelt meg darabja), 1 széles arany mellű és egy igen régi arany pecsétnyomó drágakövekkel. 4—5 évig nyomoztam eredmény nélkül, de nem nyugodtam. Az őrs minden tagja állandóan puhatolt, érdeklődött és nem hiába. Megtudtam, hogy a tolvaj Csór községben lakik. 2 csendőrrel elmentem a gyanúsítottához és felszólítottam, hogy adja elő a lopott aranyat. Konokul tagadott, mire megkezdtük a házkutatást. Két egész hétig kutattunk eredmény nélkül. Amikor már megállott minden tudomány, leültem és gondolkozni kezdtem. Még egy lehetőséget megpróbálok, gondoltam. A két csendőrt ott hagytam a gyanúsított házában, én pedig kimentem a községbe megállapítani azt, hogy a gyanúsított egyénnek kik a haragosai. Megtudván ezt, annak házához mentem s egy pohár vizet kértem. Csakhamar megszólalt az illető: „Örmester úr nem jó helyen kereskednek. Menjenek el annak az embernek a leányához, aki ide 18 km-re lakik, ott keressék az aranyat“. Bár nem voltam biztos az eredményben, mégis megörvendeztem. Az egyik csendőrt magamhoz véve, a községi bíróhoz mentem, akinek két jó lóva volt s megkértem, hogy vigyen el Székesfehérvárra. Útközben kitérítettem a szekert egy más irányba vezető útra. Ugyanis már az elindulásnál attól tartottam, hogy a gyanúsított megtudja a tervemet és egy hamarabb haladó lovasküldöncel értesíti a leányát. Ezért a bíróval sem közöltem, hogy hová megyünk. A községbe érve, bementünk a nő lakására és felszólítottam, hogy adja elő az aranyat, amit az apjától hozott. Teljes nyugodtsággal kijelentette, hogy nála nincsen semmiféle arany. Erre megkezdtem a házkutatást, melynek során állandóan figyeltem az asszonyt. Igen nyugodt volt, még mosolygott is. A kutatás végén bebújtam egy gömbölyűre tapasztott tyűkölba s onnan kinézve láttam, hogy az asszony arca aggódalmasra válik és nyugtalanul tipeg-topog. Megvizsgáltam alaposan a tyűköl falát s hamarosan észrevettem, hogy egy kalap nagyságú helyen a tapasztás kissé bemélyed és elűt a többtől. A szuronnyal kifeszítettem ezt a helyet s az így támadt lyukban, selyemkendőbe csavarva megtaláltam a kincset. Az asszony és az apja beismert most már mindent. Arra már nem emlékszem, hogy a székesfehérvári törvényszék mennyire ítélte őket.

A báróné éppen olyan boldog volt, mint mi, 50 pengő forintot fel is ajánlott, amit kérésemre a csendőrkerülethez küldött. A kerületi parancsnokság 20 forint jutalomban részesített és mellékelte hozzá 3184. szám alatt 1889. június 20-i kelettel egy dícsérő okiratot.

*

1886-ban a pápai őrs parancsnoka egy nagyszabású betöréses lopásról küldött nekem nyomozó levelet. Nyomoztam is utána két álló esztendeig — hiába. Egy alkalommal más bűnesetben nyomozva átmentem Fehér megyéből Veszprém megyébe s ott F. községben egy öreg tanító házába is betértem. Szokásom volt, hogy mindenütt alaposan körülnézek. Itt is azt tettem. Egyszer csak egy éppen olyan derékszíjjon akadt meg a szemem, amilyen a pápai

őrs nyomozó levelében szerepelt. Kérdésemre az öreg tanító azt felelte, hogy a vejétől, K. P.-től kapta a derékszíjjat. A községben érdeklődni kezdtem K. P. után s megtudtam, hogy az illető Pápán lakik és hírhedt betörő. Azonnal Pápára mentem, ahol az őrsparancsnokot nem találtam otthon, ezért magam mentem el azonnal K. P. lakására. Csak a felesége tartózkodott odahaza. Nagymennyiségű finom gyolcsot és más tárgyakat találtam a lakásban. A megrémült asszony kérésemre elmondta, hogy a tárgyakat a férje hordozgatja haza s azoknak nagyrészt már eladták. Éppen a napokban adtak el egy győri csizmadianak egy aranyórát láncostól. A háznál megtalált bűnjелеket biztonságba helyezve, azonnal Győr városába mentem s a város rendőrkapitányától egy rendőrt kértem. Azzal felkerestem a cipészt és felszólítottam, hogy az aranyórát adja ide. Át is adta szó nélkül. Visszatérve Pápára, az összes bűnjелеket átadtam az ottani őrsnek, mely most már könnyen lefolytatta a nyomozást. Így derítettem ki az idegen őrs állomáshelyén, ott lakó egyén által elkövetett, évek óta kiderítetlen és azóta is állandóan megismételt betöréseket. Kerületi dícsérő okiratot kaptam ezért.

II.

Dósa Lajos ny. tiszthelyettes írja:

Legkedvesebb emlékeim közé sorolom bevonulásomat a testülethez, ami éppen egybeesett a csendőrség felállításával. 1882. március 1-én vonultam be Aradra, itt 14 napig időztünk. Innen Kisenőre osztottak be, majd Dorozsmára összpontosítottak, ahol lovakkal láttak el s útbaindítottak az első őrsökre. Mi, akik Békés megyébe voltunk beosztva, együtt mentünk őrsről-őrsre a nép viharzó éljenzése és lelkesedése mellett. Néhol úgy állták az utunkat, hogy alig tudtunk tovább menni s félórát kellett vesztegelni, míg a nép kigyönyörködte magát bennünk, az először látott magyar csendőrökben. Így vonult be a magyar csendőr a magyar életbe, így fogadott bennünket a nép. A szívünk megtelt szeretettel s azzal az elhatározással, hogy egész életünket a népnek és a hazának szenteljük. Be is tartottuk ezt a fogadalmat egész szolgálati időnk alatt s tartjuk becsülettel most is, öregségünkben. Mi öreg csendőrök látjuk és tudjuk, hogy

Dósa Lajos ny. tiszthelyettes,

mint próbacsendő — és 86 éves korában. Született: 1857. Katona volt: 1878—1880. A testülethez jött: 1882. 1891-ben ment nyugállományba; 4 gyermeke, 2 unokája van. Nyárádszeredán lakik.

ilyenek a fiatal bajtársak is, akiket igaz szeretettel kísérünk el gondolatban portyázó útjaikra.

Első őrállomásom Kisjenő volt, onnan három hónap múlva Gyomára kerültem; innen pedig Vácra vezényeltek csendőriskolába.

Az első portyázást 1883. január 1-én éjjel 1 órakor kezdtük meg. Nemsokára megérkezett az első megkeresés is az őrünkre. A csermői őr közölte, hogy Perv János seprősi lakos tanyájáról elloptak 28 sertést. Őrsparancsnokom Zádori Sámuel csendőrt és engem vezényelt ki nyomozásra. Fiatal próbacsendőr voltam s ez volt életem első nyomozása. Amikor a seprősi tanyára érkeztünk, ott vártak már a gyoróki és kisjenői járőrök. Megbeszélve a teendőket szétszözlöttünk. Mi egyenesen Nagyváradnak vettük az irányt. Egész éjjel zuhogó esőben mentünk. Mire megvirradt, bőrig áztunk. A járőrvezetőm annyira kimerült, hogy egy fa tövébe leült és azonnal elaludt. Ezalatt én körülnéztem a hegyes-erdős vidéken, hogy nem akad-e valami nyom. Nemsokára megpillantottam egy gazdátlan sertécsordát. Éppen 28 sertést számláltam meg benne. Alig merem hinni a szememnek, hiszen ez a keresett sertécsorda! Felráztam a járőrvezetőmet, a közelben talált favágókkal szolgálati jegyet küldtünk a seprősi tanyán tartózkodó őrsparancsnoknak s azután már ment minden. A II. csendőrkerületi parancsnokság 1882. augusztus 20-án kelt 2835—sgt. szám alatti leiratával nyilvánosan megdicsért.

*

Gyomán voltam őrsparancsnok. Az évszámra pontosan már nem emlékszem, mert rég volt. Egy próbacsendőrömmel portyáztam a Kőrös partján. Nagy hó volt, csizmaszár középig süppedtünk bele. Egyszer csak füst szag ütötte meg az orromat, amit furcsának tartottam, mert nagy távolságra nem volt lakott hely, a vidék teljesen kihalt volt. Vizsgálva az okát, az egyik földhányásból gyenge füstöt láttunk felszállni. Közelebb menve észrevettük, hogy a földhányásban egy kunyhó van nádból font áttóval s abból száll ki a füst. Igen gyanús volt a dolog, mert ilyen időben nem tanváztak munkások kinnt. Másrészt éppen abban az időben több rablást követtek el a vidéken. Beléptünk a kunyhóba „adjon Isten” köszöntéssel, 4 marcona kinézésű ember fogadta „hozta Isten”-nel a köszöntésünket. Beszédbe elegyedtünk, így igyekeztem megtudni, hogy miféle emberekkel állók szemben. A kunyhó belseje szűk volt, vigyázni kellett, hogy meg ne rohanhasson a négy erős férfi. Közben észrevettem, hogy az egyik ember bő ingujjában egy hosszúnyelű kést rejtget. Magamban elterveztem, hogy lassacskán kihátrálunk a kunyhóból s az ajtóból felszólítom őket, hogy felemelt kézzel jöjjenek ki. Alighogy elértem a kunyhó ajtaját, a késes ember már felém ugrott s a többi is indult volna, ha a két csendőr szurony gyorsabb nem lett volna. Egyenként parancsoltam ki őket a kunyhóból s a próbacsendőr által megbilincseltetve, kísértük be őket az őrre. Veszedelemes rablóbanda került velük a kezünkbe. 8 rablást ismertek be s meg is kapták méltó büntetésüket.

Dobd át a szívedet az akadályon s majd a lovad is utána megy.

PORTYÁZÁS

Prédikációt hallgattunk a rádióban a gyermekkérdésről. A prédikációt tartó pap statisztikai adatokat sorolt fel a születések csökkenéséről. Ezek az adatok olyan megdöbbentően súlyosak a legutóbbi hat évtized tükrébe állítva, hogy ismétlésükre semmi kedvünk. Fogadjuk el a tényt, hogy a legutóbbi nagy háborúban az ágyúk és a géppuskák megközelítően sem okoztak akkora pusztulást a nemzetben, mint amennyire az elmaradt születések száma rúg aránylag rövid idő alatt. Hadseregek korszerű teljes létszámáról van szó. Hadseregekről, amelyek lehetnének, de nincsenek.

Ezt a pazarlást százmilliók nemzetek sem engedhetik meg maguknak büntetlenül sokáig, hogy pedig kisebb nemzet hova jut ezen az úton, azt fölösleges magyarázni. Igazuk van azoknak, akik azt mondják, hogy a trianoni visszaesésnél és sok más történelmi megpróbáltatásnál is veszedelmesebb baj a gyermekfogyás. Hiába a legjobb külpolitika, hiába minden gazdasági és katonai erőfeszítés, ha hiányzik a nemzet utánpótlása. A mostani történelmi forduló idején más lenne a szerepünk, ha a meg nem született milliók megszülettek volna.

Észbekapunk-e idejében, visszatérünk-e a hat-tizenkettes családokhoz? A kormányzat, az egyházak, a társadalmi felvilágosító törekvések megteszik a megtehetőt ennek érdekében, de a franciáknál például mindez hiábavaló volt. Bízunk benne, hogy nálunk sikeresülni fog gátat vetni ennek a kivénülési folyamatnak.

Azt mondják főleg az asszonyok, hogy kevés a jóvedelem. Egy-két gyermeket fel tudnak nevelni rendszeren, de a többinek már csak a nélkülözés jutna.

A jóvedelem régebben sem volt fejedelmi, mégis felnőtt a sok gyermek. Egyik ruházta, gondozta a másikat. Minél többen voltak, annál több volt nemcsak a gond, hanem az egymást támogató reális lehetőség, akarat és szeretet is. Szinte a semmiből cseperedett fel egyik a másik után és mellett s az ilyen nagy család olyan várra erősödött, amit az élet semmiféle vihára megingatni nem tudott, mert mindig akadt egy-kettő, aki valamiben megkapaszkodott s ezek átvitték a válságon a többi is.

Sokan vagyunk tanúi annak, hogy ez így volt, pedig a fizetést szűken mérték, a kenyér sem hevert a járdán, drága volt a lakás. A ruha és a cipő éppen olyan vilámgyorsan égett a gyermeken, mint most és mégis, mire a szülők megöszültek, seregnyi felnőtt férfi és asszony vette körül őket, a gyermekeik és azoknak a gyermekei csapatostól. Ez volt régen a család.

Ma? Ne is beszéljünk róla. Hol a forrása ennek a mélységes különbségnek? Nagyrészt abban, hogy a régi anyáknak nem volt cipőgyűjteményük. A hajuk sima volt és arcuk tisztaságához Isten adta ingyen a vizet. A csirkéből ők csak a lábat, meg a nyakat szereték s a havi költségvetésből önmagukat mindig kihagyták anélkül, hogy ezt a család észrevette volna. Mégis boldogok voltak. Sokgyermekes anya boldogtalan nem lehet. Ha az egyikkel gond van, a másik kettő örömet hoz, de az anyai öröm legigazibb forrása az áldozat s az akadt bőven. Az apák pedig bátrak, bizakodók voltak, nem hátráltak meg a sokgyermekes küzdelemtől és öregkorukra nem volt okuk megbánni a bátorságot.

Nem akarjuk bántani a mai anyákat és apákat. A maguk módján ők is áldozatosan küzdenek s az idők

nyugtalanok, nehezek. Ez igaz. Egyébként sem tehet róla önmagában senki, hogy a sokgyermekes életfelfogástól a nagy áradat őket is elsodorta, de valamire mégis felhívjuk szíves figyelmüket.

Hamis az a mai tanítás, hogy az „egyéni élethez“ a szülőknek is „joguk“ van. Ezt a felfogást a szülői hivatal nem tűri el maga mellett. Akik ezt meg tudják valósítani, nem igazi szülők, hanem csupán nevelők. Éppen ezért a legtöbb szülő nem is tudja ezt megvalósítani. A legtöbbben egy-két gyermekre éppen annyit áldoznak, mintha tizet nevelnének. Az egyet-kettőt túltöltöztetik, túletetik, túlgondozzák, túlféltik, túlnevelik, a szülő áldozatos ösztönét beleadják ezekbe a túlzásokba. Amit a további gyermekek elmaradásával „megspórolnak“, azt mind odaadják az egy-kettőnek anélkül, hogy azoknak erre csakugyan és nélkülözhetetlenül szükségük lenne. A szülők általában ma sem mások, mint voltak mindig: az áldozatok forrása s ezt a forrást semmiféle korszerű felfogásokkal és elvekkel eltönni nem lehet, de megrettenteni, hamis útra terelni lehet.

Csalóka játék, hogy egy-két gyermek mellett a szülőknek is, gyermeknek is jobb a sora. Tessék belenézni egyszer a hőmérőt figyelő egy-két gyermekes anya lelkébe. Nem jó belenézni. Az az aggodalom már nem természetes emberi aggodalom, hanem többnyire más. Ideggyógyász kell oda. Tíz gyermek tiszta fehérműjéről gondoskodni ehhez képest üdítő majális. Ha még el is fogadjuk, hogy kevés gyermekkel kevesebb a szám-szerűen mérhető gond, de annál rettenetesebb.

Azoknak pedig, akik úgy fogják fel a dolgot, hogy egyéni életükhöz (ruha, szórakozás, pihenés stb.) a szülőknek is joga van, mondunk valamit. A szülőknek semmihez sincs joga. A szülő és gyermek viszonyában a jog teljesen egyoldalú: minden jog a gyermeké, mert nem ő felel azért, hogy megszületett. Soha a szülő a gyermekért elég áldozatot nem hozhat, ha helyt akar állani a nagy kérdés előtt, ami egyszer mindenki számára elhangzik: megtettél-e mindent azért az életért, amit a magad akaratából, önmagadból teremtetted?

Aki erre a kérdésre nem tud tiszta lelkiismerettel felelni, az igazán boldogtalan és szerencsétlen ember.

Van természetesen gyermeki hála is, ez azonban nem fizetés, amit követelni lehet, hanem csak ajándék. Vigyázzunk, hogy a gyermek lelkében a hála örökös emlegetésével kettős könyvvitelt ne rendezzünk be. Hiba, ha egy jobb falatot a hála árnyékában kell a gyermeknek elfogyasztania. Hiba, ha a szülő kitergeti a gyermek előtt a küzdelmeit, lemondásait, áldozatait. A jóérzésű gyermek ettől csak bátortalanná, félszeggé nő. Ha pedig konokságra hajlik, akkor elszakad a szülőtől korábban, semmint azt szíjtenénk.

Nem alamizsna, amit a gyermek kap, hanem öt megillető dukancia. Az áldozatot nem lehet számlázni, mert akkor nem áldozat. Ezt a gyermek jól tudja, megéri és minél többet emlegetjük neki a hálát, annál idegenebb lesz számunkra. Pedig a dolog úgy áll, hogy a gyermeknek nagyon sok helyütt van mit hallgatnia a háláról.

Ugyanebben a prédikációban hallottuk, hogy az ölebek száma hány ezerrel növekedett Budapesten. Évi tízmillió pengőt költenek az emberek: kutyafürdőre, kozmetikára. Ebből a pénzből háromszáz családi házat lehetne építeni, vagy pedig ötvenezer gyermek tejszükségletét biztosítani.

Ilyen dolgokban a falu sokszor szívesen követi a fővárost. Biztosan vidéken is sok a dédelgetett kutyus. A gyermekről félnek az emberek, de valami mégis kell, hát ott a kutya. Elismerjük, ezt nem először tesszük szóvá, talán már unalmas is. De ötvenezer gyermek tegyondja mégis megérdemel néhány szót.

Ne engedjük be a kutyát az érzéseinkbe annyira, hogy a gyermeket is pótolni tudja. Nem természetes és nem egészséges dolog. Régebben is voltak ilyen emberek, de azokat mindenki különnek tartotta, most pedig ezek a különök egész társadalmi réteget kezdenek benépesíteni. Hogy embernek az ember támogatására mennyire szüksége van, azt ma mindenki érezheti. Nem azokat az időket éljük, amikor mindenki nyugodtan élhet bogarainak és kedvteléseinek. Ma az ilyen kutyás bogarak túlzottan önző dolgok.

Embert keressünk, akit támogatni kell. Nem csak és nem is elsősorban a pénz az, ami ehhez kell. Érdeklődés, tanács, emberi érzés a legfőbb jó, amit egymásnak adhatunk, de egymásnak adjuk és ne a pincsinek.

*

Tízezer könyvet ajándékozott a csendőrség a kórházakban ápolt honvédeknek. Nagy szám, nagy érték pénzben is, de a legnagyobb érték benne a bajtársiaság, ami rövid idő alatt annyi csendőrből megmozdult.

A csendőrség általában minden gyűjtésben meglehetősen elől jár. Nem sajnáljuk a garasainkat, ha ilyen közérdekű ügyről van szó. Adunk gavallérosan.

Csak aztán itthon, egymás között is így menne minden. Vannak emberek, akik idegennek mindent a legnagyobb készséggel megtesznek, de ha a hozzátartozójuk kíván tőlük valamit, ami a legreálisabb gondoskodás körén kívül esik, csak morognak rá egyet. Idegenek körében udvariasak, kellemesek, otthon gorombák és szűkkeblűek. Azt hiszik, hogy így több otthon a tekintélyük, egyesek pedig egyenesen úgynevezett puritánságból ridegek a hozzátartozók olyan dolgaival szemben, amelyek nem a kenyeret és ruhát jelentik.

Az volna a helyes, hogy hazafelé legalább annyi melegséget, udvariasságot, türelmet adjunk, mint kifelé

EMCÉKEZZÜNK!

Butyka Imre korondi őrsbeli csendőrt 1888 február 15-én Korond és Pálfalva között, postafedezeti szolgálatban rablók megölték.

Kovács Miklós havasközi őrsbeli csendőrt és **Balogh Károly** próbacsendőrt 1919 február 15-én Havasköz határában orvvadászok lesből agyonlőtték.

Sulka János nágocsi őrsbeli főtörzsrőrmestert ellenszegülő tömeggel szemben való fellépése alkalmával 1925 február 15-én Nágocson egyik bajtársa véletlenül agyonlőtte.

Árpástoán János és **Marosán Pál** kolozsvári kerületbeli csendőr címz. őrmesterek, az oroszokkal vívott harcban Rarance közelében, a Dolcsok erdőnél 1916 február 22-én elesetek.

Hajdó Ferenc magyarkeszi őrsbeli főtörzsrőrmester az internáltak által felgyújtott internálótábor oltásánál szerzett betegségében 1924 február 23-án Zalaegerszegen meghalt.

Pongrácz Ferenc néranádasi őrsbeli csendőr címz. őrmester, 1915 február 28-án az oroszokkal Sielecnél vívott ütközetben hadifogságba esett, ahol nyomaveszett.

A magyar csendőr a nótákban.*

Ma már egyetlen falu határán sincsenek meg a bevezető utakat elzáró lécz- vagy sövénykapuk. Nem zárják már körül az esti besötétedéskor az egész falut. Nem félnek a gazdák éjszakánként gonosz merénylettől, a tűztől, a víztől vagy a járókelő tolvajtól és nem virrasztanak — mint azelőtt —, hogy maguk óvják meg a falut! Nyugodtan hajtja fejét álmra minden békés ember, mert *csendőr jár a faluban!* Kakastollas kalapja felcsillan az éjszaka sötétjében: *a csendőr vigyáz a vagyona, vigyáz a békés rendre nappal és éjjel.*

Ha vörös kakas lobban a háztetőn, ha holttestet vet partra a folyóvíz, ha elvész a szegény asszony egy-két tyúkjá, ha veszély fenyeget valakit, — mindig a csendőrt hívják, hogy intézkedjék, hogy segítsen, hogy embert védelmezzon tűzön-vízen keresztül akár az élete kockáztatásával is!

Ha a vasárnapi borozgatástól, vagy a kitörő szerelemféltéstől felhevül néhány legény és tengelyt akasztanak, ha az okos szóra már nem hallgatnak, ha már süket és vak mindegyik, és láthatólag valami verekedés, legénypárbaj készül, — az édesanyák ijedten sikoltanak fel: — „*Jaj, hívjátok hamar a csendőrt!*“ És a szép szál férfi már a nyugodt megjelenésével is tiszteletet parancsol, rendet teremt, lecsendesíti a kedélyeket.

A csendőr sokszor az apát helyettesíti a falu fiatalsága körében. Éjszaka is nyitva a szeme, és mint a jó szülőhöz illik, utánanézi a legénynek, hogy nem jár-e tilosban?! Olyan igaz ez, hogy még a nóta is beszél róla:

1. dal:

*Este jár a csendőr a faluban,
Megfogja a legényt a kapuban.
— Csendőr uram, eressze a karom,
Hadd ölelem a kedves galambom.*

Ilyen kedvesen szól a népdal a mai csendőrörről, — arról, aki itt él közöttünk és mindig kész a szolgálataunkra.

A csendőr vigyáz — s vigyázott régebben — a summás fiatalokra is, a szülői háztól messze vándorolt, dolgozkezdő lányokra, legényekre, akik tavasszal bandába állva, elszegődnek és őszig az urasági földeken élik életüket:

2. dal:

*A dobozi, kisdobozó ököristállóban,
Leányok fekszenek az ágyon, legények sorjában.
Kilenc óra után jönnek a zsandárok:
Úgy nézik, hogy milyen szépen alusznak a lányok.*

A fonóházakat is meglátogatta a csendőr. Este tíz órakor megjelent a járőr és beszólt: „Haza felé, legények, leányok, elmúlt már tíz óra!“

A fonóban úgy megszokták ezt a „hazatessékelést“, hogy a régi népi játékokban is emlegetik. Egy-két legény csendőrnek öltözik és kedvesen eljátssza a jelenetet. A fonóbeli balladaiátékok ezzel érnek véget. A fonóban sok megható dalt dalolnak a csendőrörről, helyesebben az elődjéről, a zsandárról. A zsandár szót az osztrák csendőrre értették. A következő dalt nemcsak énekelni szokták, hanem el is játsszák a falusi fonókban. Egy legény betyárruhát ölt: bővíjú fehér inget, árvalányhajas kalapot, és derekára piros kendőt köt. Vele szem-

ben egy csapat legény felöltözik levente- vagy csendőrzubbonyba és sapkába. A vállukon puska is van. Szembeállnak a betyárral és kérik az útlevelet! A betyárdalban mondja a maga szerepét és a zsandárok is dalolva felelgetnek:

3. dal:¹

*A hévizi hármas határ,
Magam vagyok benne betyár,
Viselem a betyár nevét,
Szenvedek érte eleget.*

*A hévizi nagy határnál,
Elejbém állott bat zsandár:
— Állj meg, betyár, mi a neved?
Hol az utazóleveled?*

*— Megálljatok, majd megmondom,
A mellényem kigombolom.
Egyet mindjárt agyonlőttem,
Ez az utazólevelem.*

A betyár előveszi a revolvert és elsüti a levegőbe. Erre az első zsandár társai karjába esik.

Ma csak színes játék az egész történet. De valaha, régen komoly eset is lehetett, s aztán költötték róla a dalt.

Olyan szépek ezek a betyár-zsandárnóták, hogy szívesen hallgatjuk, ha nem is hízelegnek a csend őrének, a csendőrnek! Hiszen nem is a mai csendőrörről szólnak ezek! A betyárral szemben nem a magyar csendőr állt. A magyar csendőrség mindössze hatvanéves intézmény, ez a nóta pedig talán százestendős, vagy több is. Ki tudja, hol pihennek már azok a „zsandárok“, akik ezért a nótáért haragudhatnának?...

4. dal:²

*Tisza partján elaludtam,
Jaj de szomorút álmodtam.
Almaimból felébredtem:
Kilenc zsandár állt mellettem.*

*— Zsandár urak, mit akarnak?
Talán vasalni akarnak?
Nem akarunk mi vasalni,
Lovat jöttünk vásárolni.*

*Betyár lova nem eladó,
Nem is zsandár alá való.
Mert ha arra zsandár ülne,
Még a madár is rab lenne.*

Lám, a régi népdal is elismeri, hogy derék vitéz volt az a régi zsandár. Mert — ha jó lovat kapott volna — még a madarat is elfogta volna!

A betyár- és zsandárélet emléke a következő nóta:

5. dal:³

*Kutyakaparosi csárda,
Zsandárokkal körülállva,
Azért van az körülállva:
Betyár mulat a csárdába.*

¹ Hallgató. Dallama: Volly István: Népi játékok III. kötet. 34. lap.

² Hallgató. Dallama: Volly István: Népi játékok III. kötet. 34. lap.

³ Csárdás. Az „Iszik a betyár“ c. nóta dallamára.

* A „Magyar Lélek“ c. folyóirat 1942 májusi számából.

De ne gondoljuk, hogy mindig a betyár mulatott a zsandár csak kergette őt. Persze, másképp szól a nótá (de nem ilyen vígan), ha a zsandár elkapta a betyárt. Akkor ő húzta el a betyár nótáját. A dal erről beszél:

6. dal:⁴

*Édesanyám mossa ki az ingemet,
Öblitse fel a kicsurgó véretem.
Kilenc helyen varrta be a fejemet a főorvos:
A zsandárral ingerkedni de bajos.*

Hamar utolérte a csendőr a tolvajt is és a hüvösre tette! S a betyár a hüvösről üzengetett a babájának, hogy: „Gyere babám, váltsál ki, ne hagyjál elhervadni!”

7. dal:⁵

*A peregi bírónak
Van két sárga csikója,
Ellopnám az éjszaka,
Hogyha már nem virradna.*

*Kezd a hajnal hasadni,
Jön két zsandár vasalni.
Vasat vernek a gyenge kezemre,
Úgy visznek a tömlőcbe.*

*Úgy visznek a tömlőcbe,
Az egyes fenekére,
Gyere babám váltsál ki,
Ne hagyjál elhervadni.*

*Kiváltalak, ki, ki, ki, ki ki!
Nem hagylak elhervadni.
Eladom a lakkepapucsom:
Kiváltom a galambom!
Eladom a jegyekendőm:
Kiváltom a szeretőm!*

A régi nótákban szereplő zsandártól a mai csend-örig szép és érdekes a csendőrség története.

A szabadságharc leverése után Bach osztrák miniszterre bízták az ország ügyeit. Közel tíz évig ült a nyakunkon a zsandárjaival. Azután a Bach-korszak zsandárjainak szervezetét feloszlatták — de Erdélyben, a határszáron egy parancsnokságot meghagytak. Ez volt a „császári és királyi 10. számú országos csendőrparancsnokság”. Ez az erdélyi csendőrség nemsokára áttért a magyar szolgálati nyelvre és vadászkalapjára rátette a magyar címet, ami ma is a csendőrkalap ékessége. Ez a szervezet volt az első magyar csendőrség. Erdélyben ringott a magyar csendőrintézmény bölcsője.

Kereken hatvankét éve, pontosan 1881-ben mondta ki a törvény, hogy a magyar csendőrséget egész Magyarországon meg kell szervezni... Az Erdélyben már fennálló csendőrség megkapta a „magyar királyi 1. számú csendőrparancsnokság” elnevezést. Ugyancsak Erdélyben nyílt meg az első csendőraltiszti iskola, még pedig Déván, Hunyad megyében, majd Nagyváradon az országos csendőriskola.

A visszatért Ungvárt nyílt meg az új csendőriskola. Derék falusi legények törekednek oda, főképp erdélyi fiúk s tanulnak, hogy csendőrök lehessenek.

A csendőrség katonai alapon szervezett alakulat. Feladata: a személy- és vagyonbiztonság megővése, a béke és a közrend fenntartása, a büntetőtörvények és rendeletek megszegésének, valamint a mulasztásokból származó veszélyeknek megakadályozása. A csendőrség hivatott arra, hogy a fentiek ellen vétő személyeket fenyítés, vagy büntetés végett az illetékes hatóságnak, illetve bíróságnak jelentse és átadja. Ezenkívül a nyomozásban is részt vesz.

A csendőrség élén a csendőrség felügyelője áll. A legkisebb csendőregység az őrs. Az őrs valamelyik községben székel és egy bizonyos területen önállóan működik. Több őrs alkot egy szakaszt. Több szakasz alkotja a szárnyat és több szárny az osztályt.

Ma már nincs olyan falu, ahová el ne jutottak volna a csendőriskolák válogatott neveltjei. Nincs az a kis falu, vagy tanya, ahol ne ismernék a magyar csendőr nagyszerű, férfias alakját s ne kívánnák katonás szolgálát, erejét és védelmét.

Páratlan szeretettel fogadták a magyar csendőrt a közelmúltban visszatért felvidéki, erdélyi és délvidéki tájakon is. Ők, a rabságból szabadult magyarok, a saját bőrükön tapasztalták, hogy mi a különbség a cseh, a román, a szerb, meg a magyar csendőr között. Ahol a magyar csendőr kakastollas kalapja feltűnik, ott megnyugszik a lakosság, visszatér a jókedv, a munkás, békés élet.

A magyar csendőr kakastollas, daliás alakja kitűnhetetlenül benne él a magyar nép lelkében. De benne él mindig több és több dalban is, ami azt mutatja, hogy nemcsak akkor gondol a magyar ember a csendőrré, mikor szüksége van rá, nemcsak a bajban, hanem jókedvében is emlegeti, akárcsak a katonaeletet:

8. dal:⁶

*Már én többet, már én többet csendőrkáplár nem leszek,
Kalapomhoz, kalapomhoz kakastollat nem teszek,
Mert a kakas kukorékol hajnalba:
Kikukorékolja, hol jártam az éccaka.*

A magyar csendőrkalap jellegzetes díszét, a kakastoll-bokrétát különös megbecsülésben részesítette a magyar honvédség egyik újabb alakulata, a határ vadászok. A határ vadászok fiatal, edzett és különleges képzésű katonák. Az ezeréves határokon a legszebb csendőr-hivatást teljesítik, mikor az ősi országhatárokat tartják szemmel állandóan és őrzik töltött fegyverrel. Honvédsapjukon a honvédelmi miniszter rendeletére és megkülönböztetésül a kakastoll-bokrétát és a vadász-kürt-jelvényt viselik. Már nótá is szól erről:

9. dal:⁷

*Horthy Miklós, Horthy Miklós kiadta a parancsot,
Minden ügyes magyar honvéd kössön szép fényes kardot.
Tűzze föl a kakastollát kis Bocskai-sapkára, sapkára,
Minden ügyes magyar honvéd lányt tartson a karjában!*

A csendőr is a honvédség tagja. Ő a béke katonája. De csak addig, míg béke van az országban. Mikor Erdélyt megtámadta a román és veszélyben forgott az a drága erdélyi magyar föld, a magyar csendőröknek egy derék hada elkeseredetten szállt harcba a betörőkkel. Megmutatták, hogy a háborúban is az első és úgy har-

⁴ Népies dal; kissé szabadon kell előadni.

⁵ Csárdás.

⁶ Csárdás. Simonffy Kálmán „Jaj de magas ez a vendégfogadó” c. dalának dallamára.

⁷ Csárdás. Horthy-dalok, 51. l.

colnak, mint a katonák. Vitéz Gereöffy Géza csendőr-nagy költeménye emlékeztessen erre a harcra, „a csendőrök csatájára“, melynek színhelye 1916-ban, Erdélyben, Pusztacelina határán volt:

Szavaltat:

PUSZTACELINA

Nagy sír ez a név,
A dicsőségről diadalkapu,
Nagy vihar után csendes békerév,
mert ott nyílt meg a fenséges nagy ég,
hogy megtérjen sok csendőrvértanú!

Thermopilé volt!
Ők voltak ott a büszke spártaiak,
Ki védte ott a békejogot —
a hazáért ott vérrel áldozott,
s nem sajnálta a hősök százait!

Én láttam őket!
Páncélerőd volt az a hős csapat!
Páncélerőd, melyet meg nem győznek
zúgó idők, poklok meg nem törnek,
s mely zúzva is őrhelyén marad!

Aldom nevetek,
ezer éve hullt kakastollasok!
S hová ma még virágot se tesznek,

ölöljük a tömegsírkereztet,
mi itt és ott, a zengő havasok!

Ört áll a magyar!
Imánk felzeng majd „rendületlenül“,
S ahol most néma síri por takar,
és a gyűlölet tajtékot habar,
emléketek szoborban istenül!

Hálásak vagyunk
és büszkén járunk léptetek nyomán:
vitézül, híven élni akarunk,
vagy becsülettel éppúgy meghalunk,
mint ti, bajtársak, Pusztacelinán!

Erdély volt a magyar csendőrség ringató bölcsője és Erdélyért vívták legvéresebb csatájukat a magyar csendőrök. Ezért befejezésül erdélyi katonadallal áldozunk a vitéz magyar csendőr emlékének:

10. dal.⁸

Az Isten is katonának teremtett,
Az a jámbor pap is annak keresztelt.
Az is leszek, míg a világ világ lesz,
Míg az égen egy ragyogó csillag lesz!

⁸ Csárdás. „Októbernek, októbernek elsején“ c. dallam 1. verse, a Daloljatok honvédek vagy a 101. c. daloskönyvből.

Előfizetési felhívás.

A Csendőrségi Lapok egyik leggyakorlatibb értékű rovata a „C s e n d ő r L e x i k o n“. Tizenhat éve ad ez a rovat szakszerű és kimerítő válaszokat bajtársaink kérdéseire. Válaszai közül azok a legolvasottabbak, amelyek a Szolgálati Utasítással kapcsolatosak, mert alig van a csendőrnek olyan ténykedése, amely valamilyen vonatkozásban a Szut.-tal kapcsolatba hozható ne volna.

E rovatunk értékes tartalmának teljes hasznosítását megnehezítette az a körülmény, hogy a válaszok a felvetett kérdések sorrendjében, rendszertelenül jelentek meg, tehát inkább csak alkalmi értékűek voltak, mert ha valaki egy régebbi választ ki akar keresni, nem találja meg, mivel nem emlékszik, hogy az a lap melyik évfolyamának melyik számában jelent meg. Kár ez pedig, mert a C s e n d ő r L e x i k o n mind az oktatást, mind a tanulást rendkívül megkönnyíti és a gyakorlati szolgálatban is jól értékesíthető, mert az abban tárgyalt kérdéseket mind az élet, a gyakorlat vetette fel, az azokban tárgyalt esetek és helyzetek pedig a csendőrségi szolgálatban megismétlődnek.

Vannak, akik a Csendőr Lexikon válaszait kívágták és a Szut. kapcsolatos pontjaihoz be-
ragasztották. Ez azonban csak félmegoldás,

egyrészt, mert kevesen értek reá erre, másrészt pedig, mert az így „kibélelt“ Szut. túlságosan felduzzadt és nehezen kezelhetővé vált.

Olvasóink már régen kérik a szerkesztőséget: gyűjtsük össze és adjuk ki könyvalakban a Szut.-tal kapcsolatos lexikonkérdéseket és válaszokat. Most eleget kívánunk tenni olvasóink óhajának. Kellő számú megrendelő jelentkezése esetén ki fogjuk adni a Szut. életbelépése óta, tehát 16 éven át megjelent lexikonkérdéseket és válaszokat úgy csoportosítva, ahogyan a Szut. szakaszai és pontjai egymásután következnek. Tartalomjegyzék és tárgymutató fogja megkönnyíteni, hogy mindenki azonnal megtalálja, amit keres.

A mai viszonyok között a könyv kiadására csak akkor vállalkozhatunk, ha arra legalább 2000 előfizető jelentkezik. Kérjük tehát azokat, akik a könyvet megrendelni szándékoznak, közöljék velünk ezt legkésőbb 1943 március 15-ig levelezőlapon. Ha egy órsről többen kívánják a könyvet megrendelni, valamennyien egy levelezőlapot írjanak alá és a lapra a megrendelésen kívül egyéb közleményt ne írjanak.

A k b. 600 oldalnyi könyv ára előreláthatóan 6 pengő lesz. Azt, hogy kiadjuk-e s ha igen, mikor, a megrendelések beérkezése után híreink elején közölni fogjuk.

Két baka leszerelt.

Írta: ROVÁS ROVÓ.

*Bosznjakország környös-körül füstölög!
Ferenc Jóska rézágyúja ott dörög!
Ott a török hetvenezer embere,
Rajta! Vitéz magyar fiúk! Előre!*

Népdal.

Gyermekkoromban nem volt nagyobb örömöm, mint mikor apám elvitt magával esténként a fonóba, ahol a szomszédok, szomszédasszonyok összejöttek, egyik este ennél, másik este annál a szomszédnál, s míg az asszonyok fonták, rágták a szösz, a férfiak megtárgyalták a világ sorját. Ezenkívül pipáltak, a legbűdösebb kapadohányt szívták, ami valamikor csak megtermett a földön, — legalább is én úgy gondoltam. — Kint esett, sivalkodva kavarta a szél a havat, benn pedig a fonóban a szabadjára eresztett képzelet dolgozott és mindenki elé olyan dolgokat varázsolt, amilyeneket látni szeretett volna, vagy hogy érthetőbben fejezzem ki, amit akarok: hazudozott ott mindenki nyakló nélkül, két pofára. Borzalmas történeteket hallottam én ott és csudálatosakat. Ebből fogok most egyet-mást elmondani azoknak, akik nem únják végigolvasni. Például itt van az a jelenet, ami az öreg Ferenc Jóska, meg a fia közt lefolyt, amikor Rudolf világgá bujdosott. Ez Csúros János bácsi szerint úgy történt, hogy Rothschild szidó a szobája padlóját tízforintos aranyakkal rakatta le, úgy, hogy a király képe volt felül és mindég azon taposott. Megtudta ezt Rudolf és odament, ádámcsutkán kapta a jordányt, mondván:

— Hogy mersz te az én apámmal, a királlyal, meg az országgal olyan csúfot üzni, hogy a képét taposod!? — Mire Rothschild felelt:

— Azért, mert apád is adósom, így a magam pénzén járok, ha éppen kedvem tartja! — Na, mérges lett erre Rudolf, s úgy lenyisszantotta a kardjával a zsidó fejét, hogy még jajt mondani se volt ideje. Megy osztán szegény Rudolf — aki így lett gyilkos egy piszkos zsidó miatt — az apjához, s mondja, hogy megölte a zsidót.

— Hát, fiam, azt pedig rosszul tetted, tudod a törvényt: életért életet!

Szegény Rudolf, hogy ezt meghallotta, szörnyen megijedt, aló vesd el magad: még csak nem is köszönt, ki az utcára, ahol szerencsére még ott várta a fiakeres, aki odavitte; hajtat az állomásra kifelé, lóha'álban.

— Hajts! az ebadtát! Ha megdöglik a lovad, kettőt veszek helyette, ha majd király leszek! — Így rendelkezett Rudolf. Meg is dögölt a ló, de ki is értek az állomásra hamar. Ott éppen be volt fűtve a „vasbivaly“, felugrik rá Rudolf, a masinista megeresztette: Gyerünk!

Alig indultak el, már ott volt a parancs a királytól: Rudolfot élve vagy halva, de vissza kell hozni! De Rudolf már úgy ment a gőzössel, mint a villám. Utána is löttek az ágyúval, de nem érte el a masinát! Ezóta Rudolf, szegény, Magyarországon bujdosik a szegénység közt, Bécsben pedig holt hírért költötték. A multkor is látták a margittai vásárban: kőcét meg új csizmát vett magának télire, többen megismerték, de nem szóltak neki, hogy meg ne szégyelje magát, amiért ide jutott szegény feje...

Tudott dolog, hogy katonának lenni ma is dicsőség, mint ahogy mindég is az volt, de csak ott tudtam meg igazán, a fonóban, hogy miért. Egyik nagybátyám,

Gyuri bácsi, aki maga is negyvennyolcas honvéd volt, sokat beszélt ott a viselt dolgairól. Büszkén beszélt, hogy a Damjanich seregében szolgált, amelyik seregnek párja nem is volt, meg nem is lesz, még a világ meg két nap. Beszélt véres csatákról, szuronyrohamokról, lovasrohamokról, ágyúdörgésről, puskaropogásról, jajgatásról, halálhörgésről, szép lányokkal, menyecskékel reggelig való mulatozásokról, meg arról a gyászos végről, amint a világosi fegyverletétel után haza bujdosott, hegyen-völgyön át, út nélkül, lappangva, megbújva, mint az ökörszem a gyepek alatt. Meggyőződése volt, hogy a magyart senki meg nem verte, senkitől meg nem retirált volna soha, de Görgei eladta a magyar sereget, azért kellett letenni a fegyvert. Ezt akkor szélteben beszélték, s ha nem volt is igaz, hitte mindenki, s tán jó is volt így, legalább az önbizalom nem vezett ki belőlünk.

Ha Gyuri bátyám beszélt, még az asszonyok is befogták a szájukat, s áhitattal vegyes, szent borzongással hallgatták a szörnyű csaták leírását, amikor is Gyuri bátyám térdig járt a vérben, s irtózatosságot vitt véghez osztrákban, muszkában, nem kegyelmezve senkinek, mint ahogy azok se kegyelmeztek volna neki. Valóságos Isten csudája, hogy bár többször megsebesült, oda nem vezett. Hozzá még korela is volt, amiben úgy hullottak az emberek, mint ősszel a legyek. Ahogy a korelától megmenekült, az meg éppen csudaszámba ment.

Valahol Temesvár körül — ahogy beszélt — egyik felől egy ezred magyar huszár, másik felől egy ezred kozák állott egymással szemben, hogy halálra rohamozzák egymást. Úgy látszott, patakokban fog a vér folyni, szóltak a trombiták, fújták a rajta-rajtát a huszároknak, ezer fényes kard csillogott a napon a kozákok mellének szegezve és ezer huszár repült a ló hátán, mint a szél, hogy megmutassa a kozáknak, ki fia a magyar. De a kozákok is megmarkolták a pika nyelét, ami olyan lándzsaféle, a nyele vége a kozák csizmájához volt kötözve, a nyél közepét azután átmarkolta a kozák, s úgy tartotta, hogy a pika hegye éppen a vele szembe futó huszár mellének álljon. Ha azután a pikát beledöfte „volna“ a huszárbá, csak megemelte „volna“ a jobb kezével és kiemelte „volna“ a huszárt a nyeregéből és hátrahajította „volna“ a fején keresztül, mint azt a szalmabábot, amelyiken ezt jóelőre begyakorolták, mondom, így csinálták „volna“, ha a huszár olyan boldond lett „volna“, hogy hagyta „volna“ magát. De nem ömlött, nem folyt, még csak egy csepp piros vér sem, mert mikor már mindenki azt hitte, hogy úgy egymásnak rohan a két sereg, hogy ég-föld összeszakad, akkor a két sereg közt megjelent a Halál, meg a Korela, mindakettőnek a csont kezében kasza, a vállán fekete palást, feje, keze, lába mindakettőnek csupa fehér csont, s lebegve mentek a két sereg közt a levegőben, láthatta mindenki, aki nem volt vak. Azután, mikor a seregek már csak száz lépés formára voltak egymástól, egyszerre felemelték a kaszákat, suhintottak egyet vele és bizony ezer huszár és ezer kozák, meg kétezer ló egyszerre fordult le a fekete földre; mielőtt egymáshoz nyúlhattak volna, összerántotta a görcs mindet, s mi alatt ezek habzó szájával, hörögve rúgták az utolsót, a Halál meg a Korela a levegőbe emelkedtek a csatatér felett, lóbálták a kaszákat a kezükben, néztek jobbra-balra, hogy hová suhintsanak! — Hej, volt is ott futás, azt nem is kell mondani! Szedte a nyakába a lábát osztrák, muszka, csak Gyuri bátyámék nem szaladtak,

lesz, ami lesz. Talán éppen azért feléjük nem suhintott se a Halál, se a Korela...

Szóval Gyuri bátyám tudott beszélni a háborúról, habár sejtetőleg lóditott is olykor egy-egy kicsit. Dehát ki tudhatja azt most már: nem úgy volt-e az a valóságban, ahogy ő elmondta. Gondoljuk csak meg azt, hogy ez már régen is volt, meg azután Gyuri bátyám, mint negyvennyolcas honvéd, nyugdíjat is kapott, így az, hogy ott volt, az biztos. Meg azután bíró is volt sokáig, ki hát az a rosszmájú, aki meg merné gyanúsítani, hogy nem térdig járt a vérben és nem látta a saját két szemével a Halált meg a Korelát a halódó seregek felett libegni. Éppen ezt mondta egy másik nagybátyám, István bácsi is, mikor előhozódott a dolog és egyik-másik azt vetette fel, hogy tán nem is úgy látta azt Gyuri bácsi.

— Már miért ne láthatta volna úgy, mikor az iskolában maga a tanító, meg a pap tanította, hogy csudák történtek és hogy akárhányszor láttak különféle csudákat, amiről írás is van. Így valami csak igaz belőle, ha nem is kell mindent elhinni, amit az urak el akarnak az emberrel hitetni. Na mármint, ha meggondoljuk, hogy azok, akik ezeket a csudákat látták, nem-hogy magyar emberek lettek volna, de még csak oláhok sem voltak, hanem mindenféle ringy-rongy zsidók, meg alábbnál alábbvaló szerecsenyek, mik nem, meg valami filiszteusok, — az ördög hordta volna el valamennyit — mégis el kell hinni, hogy valóságban láttak csudákat, mert írás van róla. Ha pedig ilyen semmirevaló szerzemények láthattak csudát, miért ne láthatott volna Gyuri bácsi, aki magyar ember is volt, háborúviselt katona is, akinek erről érme van és nyugdíjat is kap utána!

István bácsi megtölte a pipáját és miután a tűzhelyről rátett a tetejére egy „menyecskeszemű“ szén-darabot, egy-két szippantás után folytatta:

— Vagy csak tán nem azt akarja itt egyik-másik elhitetni az emberrel, hogy a magyar nem láthatja azt, amit a zsidó meg a szerecseny megláthat! Bizony láthatja az, meg látja is, csak nem teszen úgy, mint a zsidó, aki ha nem lát is, azt állítja, hogy lát.

Itt beszélt el Mezei Kukuró, a tekergő, mint vitézkedett végig a boszniai hadjáratot, azaz hogy mint akarta azt végig vitézkedni, bár Bosznia földjére soha nem léphetett rá, de leszerelt úgy, mint ahogy senki más fia nem szerelt le soha.

— Úgy esett a sor, — mondta, miközben cudarul füstölt egy szörtyögős cseréppipából — hogy mikor hatvanhétben — de lehet az is, hogy hatvannyolc volt, — szóval, amikor Ferenc Jóska Boszniát elfoglalta, már fogytán volt Boszniában a jó katonája az öregnek, így behívtak tavasszal egy csapat öreg „rezervistát“ Debrecenbe a harminkilencesekekhez, hogy megünnözzék Boszniába segíteni. Akkortájtban a lelkem reszketett a katonasággal, mert mindég is szerettem katona lenni, de akkor volt nőta, hogy:

En Istenem, hol fogok én meghalni!
Hol fog az én piros vérem kifolyni?
Boszniába, Salvicának közepében a sírom,
En utánam magyar kislány ne sírjon!

Gyönyörű nőta volt, de én nem dalolhattam, mert mindenki csak nevetett, azt mondták: csalánba nem üt a menkü! Ez bosszantott, mondom. Hát egyszer csak

jön a bakter, hozza a behívót, azonnal befelé Debrecenbe, én, meg az öreg Sánta Pista. Na lett öröm, ittunk, daloltunk, most már jogosan daloltam, hogy aszongya:

Ha felkelek babám jut az eszembe,
Büszkén veszem fegyverem a kezembe,
Tudom most is rám gondol a galambom;
Ásd meg bosnyák a sírodat, ha mondom!

Forspontot állítottak kettőnknek, úgy mentünk Debrecenbe felbokrétázott kalappal, szebbnél-szebb nótákat dalolva. Egy-kettőre benn voltunk a „mundérban“. Merem mondani, most is megakad a szemrevalóbb fehérnépek szeme rajtam, de akkor valósággal veszekedtek a debreceni szobalányok egymással, ha Sánta Pistával kimentünk esténként sétálni. Senki fia meg nem állhatott előttünk. Egyik este megláttam, hogy egy hentessegéd sétál a régi, „standbeli“ korombeli szeretőmmel. Kettőt végignyújtottam a derekán az „ibersunggal“, nem is láttam többet, míg Debrecenben voltam.

Vártuk, mikor „masérozunk“ már el Boszniába, de csak maradt, pedig már ki voltunk jól „egrecérozva“.

— Holnapután megyünk, vagy azután, — mondta az őrmester, de csak maradtunk. Sánta Pista már akkor feleséges ember volt, utána jött az asszony, hogy elsirassa. Mondom Sánta Pistának:

— Te, Pista komám! Kérjük ki civilruhánkat az őrmester úrtól a magazinból, oszt az asszony hazaviszi! Ki tudja mi lesz velünk, az ember halandó, ha mégis úgy esne, hogy odavesznénk, ne maradjon itt az a két pár jó csizma, meg az a kis ruha, azt se tudjuk kinek!

Kikaptuk a ruhát, de Pista nem adta oda az asszonynak.

— Majd elrendezzük mi ennek a sorját az asszony nélkül is, — mondja nekem — úgyis fogytán a pénzünk! Miért vinné azt el az asszony? Nem is mondta el az asszonynak, nemhogy odaadta volna a „pinzmagot“! Annál többet beszélt neki. Még azt is elmondta, hogy az éjszaka álmában 8 török térdelt előtte sírva, hogy csak a pusztá életüket hagyja meg: neki hagyják minden kincsüket, vagyonukat, sok szép fiatal feleségeiket.

— Egynek se irgalmaz! Még a magját is irtsd ki! — bízatta az asszony a Pistát komám, mert úgy vettem ki a szavából, nem szerette volna, ha valaki a szép fiatal feleségeit Pistára hagyta volna... El is beszéltük egymásnak, mit, hogy csinálunk, dicsőséget szerzünk, érmeket kapunk, mint Gyuri bácsi, a bíró, mindenki minket fog hallgatni és vénségünkre, vagy ha megrokkannánk, „penziót“ kapunk, mint Gyuri bácsi. Még bíró is lehet belőlünk, így gondoltuk, mint ahogy lehetett volna is. Ami igaz, az igaz: Sánta Pistából ugyan nem nagyon néztem ki, de magamról feleltem volna...

Így vártuk napról-napra az indulást, közben esténként ki-ki járogattunk a „Rucá“-ba, hogy pedig a pénzünk fogyogatni kezdett, eladogattuk a civil ruhánkat egy szálíg, oszt megiszogattuk az árát.

— Semmit ne búsulj azon, hogy oda ruha is, az ára is, — mondja Sánta Pista, — szerzünk Boszniában annyi aranyat, hogy szebbet veszünk belőle, mert halom, sok aranya van ott a gazdagabb törököknek elásva, mert azon adják-veszik az asszonyt.

KÉPEK BAJTÁRSAINK ÉLETÉBŐL

Bólinti tihis. felvételei

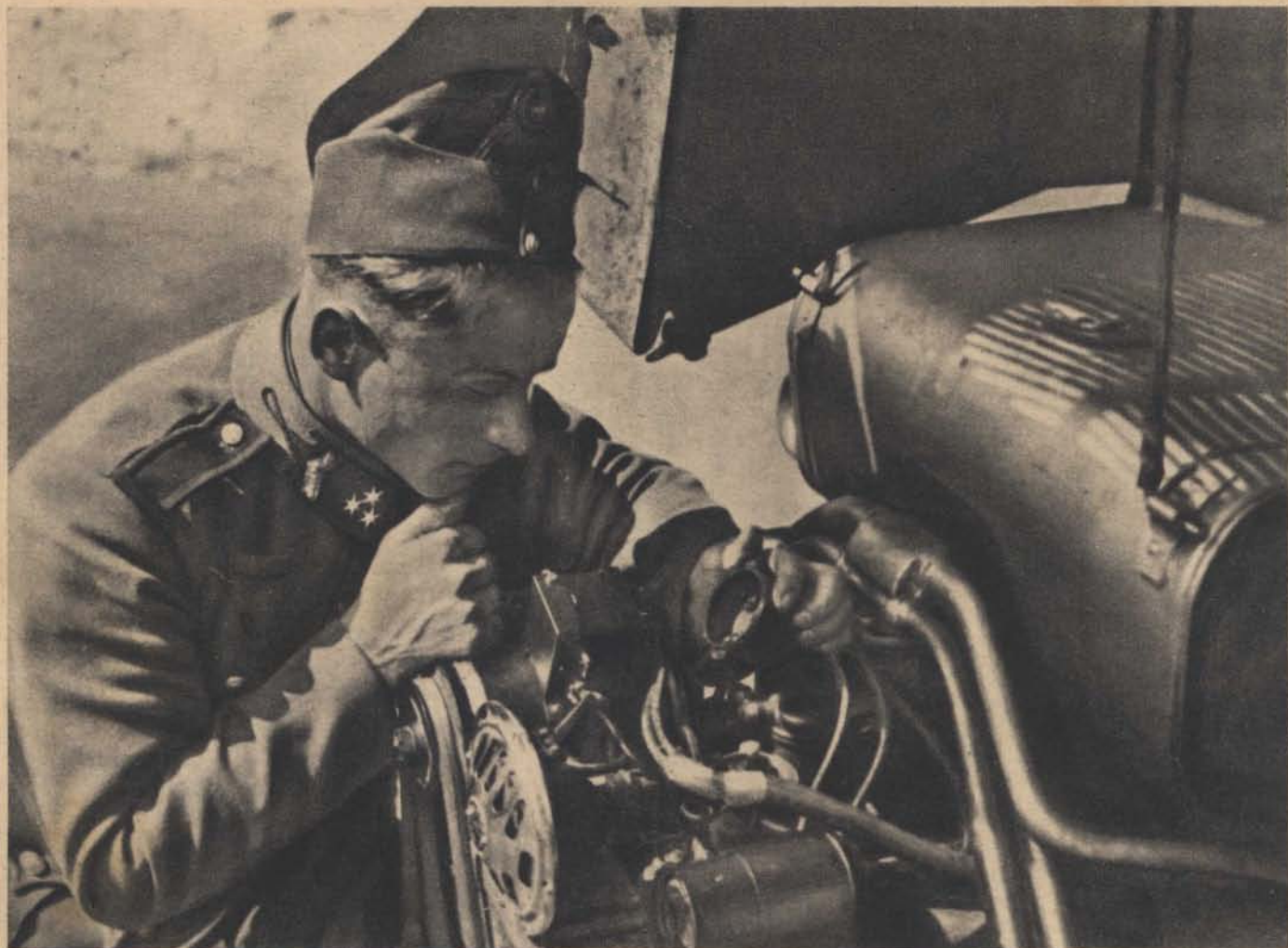
Csellár szds. felv.

Lengyel szds. felv.

Rálint thfts. felv.

Feneketlen sárban.

Már láttam is magamat szép új ruhában sétálni a falun végig, szinte már éreztem a nadrágzsebemet tele aranypénzzel, mikor egy reggel jön a napos, kiabál:

— „Rezervistáknak fergáterung“ a gangon, azonnal „aférolnak“ kendtek, azután mennek haza: vége a háborúnak!

Csak elsápadtam, szédültem: Vajjon nem kutyálkodik-e ez a napos velünk? De igazat mondott. Sígni szerettem volna, oda volt minden, ami szép lett volna az életben. De nem volt időm sírni, menni kellett, aféroltuk be a „risztongot“, ruhát, puskát. Mikor mennek kifelé a magazinból, rám ordít a manikulás őrmester, Horácski, hogy tegyem le az inget is, meg a gatyát is, mert nem szolgáltam hat hetet, így hát nem „gebür“!

— Nagy Isten! Mi lesz velem! — Akkor jutott eszembe, hogy nekem meg nincs civil ruhám, amibe újra felöltöztek! Körülnézek, valami öt-hat ágrulszadadt hűledezett még ott, akiknek nem volt ruhájuk semmi, mert jómagammal együtt leeresztgették a gégejükön a „Rucában“.

Valamiért bejött a magazinba Bodó őrmester úr, a „diszfürender“, elmondjuk neki a nagy bajunkat, bánatunkat.

— Sajnálom kendteket, emberek, dehát a „forsit“ az „forsit“! Akik elébb leszereltek, azok közt is volt egy pár jómadár, aki megitta, vagy hazaküldte a ruháját. Ami olyas volt a magazinba, hogy oda lehetett adni, azt már odaadtam. Hát csak „svengoljanak“ el kendtek csendeszen az istállóba, alkonyat után azután majd csak lesz valahogy!...

Mikor kijöttünk a magazinból, Santa Pista lelt az ajtóban egy rossz szalmakalapot, amit valamelyik leszerelő lökött el, akinek jobbat hoztak helyette. De nem a fejére tette, hanem a hasa alá... Mi ugyanezt a tenyerünkkel cselekedtük meg, úgy „defeliroztunk“ szemlesütve, szegyenkezve az istállók felé, ahol a tiszt lovászoktól zsákokat, pokrócokat kértünk, — míg a ruhánkat „elhozzák“, azokba tekergőztünk bele.

— Na, — mondom Santa Pistának — nekünk befűtyölt Bosznia! Nemigen hiszem, hogy a penzió otthon fog várni bennünket, de hiszem azt, hogyha az asszony megtudja, hogy jártunk, kiforrázza a szemedet, ha ugyan ott nem hágy örökre!

— Nesze neked, tele zseb aranypénz! — csúfolódott Santa Pista. — Ez nekem szólt.

Estefelé már csak hárman maradtunk, a többinek mégis csak hozott valaki egy-egy rongyot, hogy éppen el tudott menni: ez a három én, Santa Pista, meg egy bagaméri juhász volt, aki azzal vigasztalt meg, hogy minden jóra fordul.

— Tavasz van, most volt Szent György nap, most vetik a kender mindenfelé. Tele vannak a faluk körül a kenderföldek madárijesztővel. Kiraboljuk a madárijesztőket, nekünk jobban kell a ruha, mert amazok nem fáznak, de mi igen.

Mikor besötétedett, benézett az istállóba a laktanyaügyeletes tiszt, „herr lájdinánt Szremácski“. Ismertük, nagyon mérges ember volt, az a hír járta róla, hogy már a bölcsőben is csak vasvillával lehetett közeledni hozzá, mint a höröcsöghöz, nem hiába valami szerb volt.

— Was für eine Bagázs ist das? — szólt a lovászokhoz vérbenforgó szemekkel, de a mi hátunkon is végig-

futott a hideg. Mikor látta, hogy a lovászoknak nem akarózik érteni, mondta magyarul:

— Miféle bűdös banda ez itt! — és ránk mutatott. A lovászok elmondták nagy szepegve, hogy biz ezek ma beabféroltak, pénzük nincs, a ruhájukat pedig megitták, hát most itt várják, hogy majd csak fordul valahogy, hogy elmeheessenek innen.

— Verflukte Hunde! — acsarkodott a szerb, — s kurtavasat, áristomot, meg több más efféléket igérgett a lovászoknak, amiért megtűrték az istállóban bennünket. Odahivatta a zászlóaljügyeletes őrmestert, lehordta a sárgaföldig, amiért nem vette észre, hogy ilyen „bagázs“ tanyázik a K. u. K. istállóban. Kifordított a pokrócokból bennünket és megparancsolta az egyik lovásznak, hogy szíjostorral verjen végig rajtunk, ha nem mozognánk kifelé elég fürgén. Az őrmester is ránk szólt:

— Azt hiszem, hallották kendtek, hogy a „kovártély“ fel van mondva! Hát mozogjanak kendtek kifelé, minél gyorsabban, míg én nem veszem kezembe azt a szíjostort!

Santa Pista megint alkalmazásba vette a rossz szalmakalapot, mi meg a tenyerünket, de csak lassan, tétozva indultunk neki, ami nem is csuda, soha ilyen nem próbált egyikünk sem: anyaszült meztelen kísétálni az utcára, csak úgy ni, hárman egy szalmakalappal. A hadnagyot elöntötte a méreg:

— Mars hinaus! — üvöltött. — Zofort hinaus! — azután még topogva káromkodott szerbül is, németül is, végre a szíjostort kikapta a lovász kezéből és úgy végighajgált rajtunk vele, hogy ész nélkül repültünk kifelé az utcára. Az őrseg meg csúfolódott velünk:

— Talán melege van kendteknek, hogy olyan szelösen indultak neki az estének!?

A szegény juhászt azóta se láttam, úgy elfutott szegyelletében, — lehet, hogy tán még most is fut valahol azóta, mert ő kapta a legnagyobb porciót a szíjostorral. Nem mertünk a város felé menni mi sem, hanem a pércsi útnak vettük az irányt, ki a határba, mégis majd megjártuk, mert a pavillon-laktanya háta megett össetalálkoztunk egy hajdúféfével, aki mindenáron meg akart bennünket fogni. Kardot húzott ránk, úgy kergegett ordítva, összecsődített ott egy csomó tekergőt, hogy fogjanak meg bennünket, alig tudtunk elmenekülni.

Futás közben Santa Pista el is esett vagy kétszer, de a szalmakalapot nem lökte el, odatartotta, mintha aranyat vitt volna benne. Éjjelre a Csere-erdő közelében belebújtunk egy szalmakazalba, ott virradt ránk. Pásztorgyerekek felfedeztek bennünket, odahívták a gazdáikat csudánkra, ezek meg, hogy nem akartunk előbújni a szalmából, mindenféle rosszat gondolhattak rólunk és káromkodva ránkparancsoltak, hogy tűnjünk el a szemük elől, de minél előbb, hacsak nem akarjuk, hogy vasvillaágra szedjenek bennünket.

Az erdőbe menekültünk. Ott tárgalszedő asszonyok láttak meg, sikoltozva menekültek előlünk, segítségért kiáltottak, és ugyancsak vinni kellett a szalmakalapot Santa Pistának, meg nekem, hogy a felháborodott parasztok, akik baltával, vasvillával vettek üldözöbe, agyon ne verjenek bennünket a jó erkölcsök védelmében. A bokrok felhasogatták a bőrünket, a szemünk majd kifordult az éhségtől, de nem mertünk a sűrűből kibújni estig. Akkor Vámospércsen a kertek alatt a kenderföldekre állított madárijesztőkről vettünk el pár darab rongyot, azt aggattuk magunkra.

Légy ura a ki nem mondott szónak, rabszolgája a kimondott szónak.

Éjjel lopóztunk be a faluba. Én felmáztam a padlásra és ott a szennyestől vettem magamra pár darab ruhát, azután kopogtattam be. Anyám nagy hálálkodással fogadott:

— Jó hogy itthon vagy, drága gyermekem! Tudtam én azt, ha megtudja a török, hogy téged is behívnak, azonnal megadja magát! Csak már abban a szép katonaruhában láthattalak volna meg, megint! Ágnes gyurjad! Juli nyujtsd! Te meg apjok, rakjál tüzet! En meg teszem a vizet! — Ez az utóbbi rendelkezés a mákos-laska készítésére szólt, mert anyám tudta, hogy én mennyire szeretem és azonnal hozzá is fogatott a készítéséhez. Hiába, nincs párja az édesanyának! Nem kereste, milyen szegény ért, csak szeretett, mert gyermeke voltam, rögtön azon járt az esze, hogy kedvemre valót főzzön. Nem úgy, mint Sánta Pistát fogadta a felesége. Az amikor töviről-hegyére megtudta, miről van szó, a csípőjére tette a kezét és kitátotta a takaros száját:

— Oh te, falu csúfja, te! Te emberek szemetje, te! Hogy az a jó menybéli Atya, hogy pusztított volna el a föld színéről! Más tisztességes ember hogy jön haza a háborúból: szép ruhában, tisztességgel, érmet is kap, forspontot állítat neki a falu! Ez meg úgy állít haza, mint egy elzüllött cigány, olyan ruhában, hogy még a madárijesztőn is különb van! A teste csupa vér, csupa sár, csupa kék! Eltakarodj a szemem elől, te, Isten csúfja, mert Isten az Atyám: kiforrázom a szemedet, ha még tovább is itt hozod rám a szegényt! Hol járhattott ez, uram, Istenem!?

... Mindenki nevetett a fonóban, még maga Mezei Kukuró is. Utoljára is, szegény volt, ami vele történt, de ilyesmi se történik meg minden emberrel, — mondta és ebben igaza volt...

Aranybetűs emléktábla.

Hősi halottaink és vértanúink emlékére.

Írta: PARTY JÓZSEF törzsőrmester.

Bajtárs, ez a tábla a fal oldalába',
Hatvankét esztendő fénytragyogó gyásza.
Hősi halottaink, Vértanúink emléke,
Színarany betűkkel van ide bevésve.

Oly szépen tündöklök, mint a Napsugára,
Útmutató csillag magyar éjszakába'.
Sokan nem ismerték, sokan nem is látták,
De tud mindent róluk: Isten és az árvák.

Én is mintha látnám, a lelkük itt lebeg,
Halk lépteik zaja megüti fületem.
Mennyből alászálltak, itt állnak egy sorba',
Ha az árvák látnák, szívük felvidulna.

Eljöttek egy szálig, ez nem csak képzelet,
E tábla számukra örök emlékezet.
És hogvha vége lesz ennek az ünnepnek,
Fehér lelkük szárnyán újra mennybe mennek.

Kérem Bajtársaim, ha majd itt elmegyünk,
Te gyűjtsd tisztelgéshez, főveünkhöz kezünk.
Ajkunk sűgja halkan: Övék a dicsőség!
Emléküket őrzi a magyar csendőrség.

A furfangos névtelen feljelentő.

Írta: KISS MIKLÓS alhadnagy (Debrecen).

(Befejező közlemény.)

Özv. Sándor Lászlóné a községi bíró utasításait megfogadta, mert a birtokában levő váltó alapján a debreceni kir. járásbírószágon pert indított Sándor János és felesége ellen. Sándor Jánosék és Péntek Károlyné szintén nem maradtak tétlenek, mert Debrecenben ügyvédet fogadtak és a birtokukban volt „Elismervény“, továbbá a Sándor Jánosnak és Péntek Károlynénak küldözgetett levelekkel bizonyítgatva igazukat, eljárást indítottak özv. Sándorné ellen. A debreceni kir. járásbírószág 1935 október 8-án már tárgyalást is tartott az ügyben. E tárgyaláson Péntek Károlyné eskü alatt vallotta, hogy özv. Sándornénak a 340 pengőt kifizette. Özv. Sándorné ennek ellenére kitartott és meg is maradt amellett az állítása mellett, hogy neki Péntekné nem fizetett egyetlen fillért sem. A bíróság előtt is tagadta, hogy a 340 pengő átvételéről szóló elismervény, valamint a Sándor János és Péntek Károlyné részére érkezett levelek az ő kezeiről volnának. A bíróság, az ügy tárgyalását elnapolva, elrendelte a kérdéses kézírások írásszakértői vizsgálatát. Az írásszakértő özv. Sándorné írását, az elismervényen és a leveleken levő írásokkal azonosnak találta. E vizsgálatnak az lett az eredménye, hogy özv. Sándorné 1935. november 12-én tartott tárgyalás alkalmával pervesztes lett.

Talán napirendre is tértünk volna az érdekes és nem mindennapi polgári per felett, ha Pénteknével kapcsolatban a következőkről nem értesülünk:

Péntek Károlyné 1935 július hó utolsó napjaiban, egyik délután megjelent Sándor János lakásán és annak 20 éves Irma nevű leánya előtt szóvá tette, hogy özv. Sándorné nem akar várni a 300 pengő után. Ő — amint mondotta — kifizetné ezt az összeget helyettük, ha tudná azt, hogy a házukon nincs adósság és annak ára valóban ki van fizetve. Sándor Irma ez alkalmattal elővette a ház árába történt részletfizetések nyugtáit és azt Pénteknének megmutatta. Amikor Péntekné a ház árába történt törlesztések nyugtáit meglátta, a beszélgetést hirtelen arra terelte, hogy aznap milyen tartalmú névtelen levél érkezett a részére. Amint mondotta, a névtelen levél a következőket tartalmazta: „Sándor Jánosné nagyszájú kisasszony leánya büszke, egy jóakarója.“ Közben Péntekné arra kérte Sándor Irmát, hogy a nyugtát adja át neki, mert az azon levő: „özv. Sándor Lászlóné, Goda Sándor és Goda Sándorné“ névalírással szeretné a névtelen levelet összehasonlítani. Miután Sándor Irmát nagyon bántotta a névtelen levél tartalma, így a legnagyobb készséggel adta át Pénteknének a kért nyugtát, aki azt a saját lakására vitte. Alig telt el pár óra, már Sándor Irma is a Péntekné lakásán volt és együtt azonosították a nyugtán levő aláírásokkal a Péntekné által felmutatott pár soros névtelen levelet, de a névtelen levélíró írásához a nyugtán levő aláírások egyike sem hasonlított. Péntekné vissza is adta a nyugtát azonnal Sándor Irmának, aki azt haza vitte a lakásukra.

Igen érdekesnek találtuk a névtelen levél tartalmát. Szokatlan volt előttünk az, hogy a névtelen levélíró a becsmérő tartalmú levelet nem az érdekelt Sándor Irmának, hanem Pénteknének küldte. Gyanus kezdett előttünk lenni a Péntekné szerepe, mert csak akkor

Az Országos Magyar Sajtókamara január 23-tól február 2-ig rendezte meg Budapesten, a Műcsarnokban az első magyar szaksajtó kiállítást. A kiállított 1300 magyar folyóirat hatalmas anyagában helyet foglalt a Csendőrségi Lapok is. Képünk a kiállított anyagunkat mutatja be.

szólt Sándor Irmának a részére érkezett becsmérő névtelen levélről, amikor a Nyugtán levő aláírásokat meglátta. Feltételeztük, hogy a Sándor Irmát becsmérő levelet ő írhatta, de csak azután, amikor már Sándor Irmától elkérte a nyugtát és a lakására hazavitte. Az volt a feltevésünk, hogy az „ö. Sándor Lászlóné, Goda Sándor és Goda Sándorné” névaláírásokkal Pénteknének valamilyen rejtett célja lehetett, a nyugtát alkalmas ürüggyel a tapasztalatlan fiatal leánytól azért kérte el.

A felsorolt gyanúkokon kívül még gyanúsak találtuk azt is, hogy a névtelen levél postára adása Debrecenben éppen azon a napon történt, amelyik napon az ö. Sándorné és Sándor Jánosék között folyamatban volt polgári per tárgyalása történt. E tárgyaláson tanúként szerepelt Péntek Károlyné is. Tekintettel arra, hogy a névtelen feljelentés inkább Kovácsné születésű, mint Godáné ellen irányulónak látszott, így az volt a feltevésünk, hogy a névtelen feljelentés Péntek Károlyné műve lehet. Ezért szükségesnek tartottuk az illető mielőbbi kikérdezését, mert úgy gondoltuk, hogy Péntekné kikérdezése után a névtelen levélíró kilétének megállapításához közelebb jutunk. Péntekné azonnali kikérdezése azonban nem volt lehetséges, mert az illető egy hónappal azelőtt Hajdúsámson községből átköltözött Józsa községbe. Így kénytelenek voltunk az illető után Józsaára járni küldeni, hogy ott a lakásán tartson kutatást és keressen a névtelen levélhez és a kis cédulához hasonló papírt, ha talál biztosítsa, Pénteknének való részletes kikérdezése és szerepének tisztázása céljából kísérje Hajdúsámson községbe.

III.

Intézkedésünk helyesnek bizonyult, mert a Péntek Károlyné lakásán megtartott házkutatás meglepő eredményt hozott. Az illető lakásáról előkerült gyanús iratok között legérdekesebbnek egy vonalas iskolai írófüzetet

találtunk, amelyből egy lap hiányzott. A névtelen levél papírja teljesen azonos minőségű volt az írófüzet papírjával. Döntő bizonyítékot képezett ez az írófüzet a Péntekné tettessége mellett, mert a névtelen levél szakadozott széle, az írófüzetből kitépett lapjának a helyére teljesen beleillett. Péntek Károlyné ennek dacára tagadta, hogy a névtelen levelet ő írta volna. Makacs tagadása mellett megmaradt és konokul kitartott az egész nyomozás folyamán. Az illető tagadása azonban hiábavaló volt, mert a tárgyi bizonyíték és a lakásán talált nagyszámú gyanús iratokkal kapcsolatos furfangos esetei, az ő tettességét kétségtelenül igazolták.

Az előkerült gyanús iratok között volt egy: „Goda Sándor és egy Goda Sándorné” névaláírással ellátott 500 pengő felvételét igazoló elismervény, amely 1935 augusztus 2-i kelettel volt ellátva és arról szólt, hogy Péntek Károlyné a 40 mázsa búza árát Godáéknak valóban kifizette. Ezenkívül volt egy 60 filléres, 500 pengő névértékű váltó is: „Goda Sándor és Goda Sándorné” névaláírásokkal a Péntekné birtokában. Ezek az aláírások teljesen azonosak voltak a névtelen levélhez mellékelt kis cédulán levő „Goda Sándorné” névaláírásokkal.

Az elismervényt és váltót Goda Sándornak és feleségének megmutattuk. Az illetők azonban tagadták, hogy az elismervényt és a váltót ők írták volna alá. Tagadták azt is, hogy Pénteknéől bármiféle címen pénzt kölcsönöztek volna. Úgy Goda Sándor, mint a felesége az elismervényen és váltón levő névaláírásokkal kapcsolatban elismerték, hogy az teljesen azonos az ő aláírásaikkal. Ennek dacára a leghatározottabban tagadták, hogy az az ő kezeírásuk volna. Godának és feleségének hittünk, mert éreztük, hogy az illetők igazat mondanak és egyáltalán nem bűnösök.

Az újra kikérdezés alá vont Péntek Károlyné a bizonyítékok elétárása után beismerte, hogy úgy az elismervényt, mint a váltót a Sándor Irmától elkért nyug-

táról lemásolt „Goda Sándor“ és „Goda Sándorné“ név-aláírások alapján ő hamisította. Az illető azonban annak nem tudta okát adni, hogy milyen okból készítette a hamisítványokat.

Kikérdezés alá vettük Péntekné az özv. Sándor Lászlóné esetével kapcsolatban is, mert az volt az érzésünk, hogy ott is történt valami. A kikérdezés során Péntekné a következőket adta elő:

A Sándor Irmától elkért nyugtáról, nemcsak a Goda Sándor és felesége, hanem az özv. Sándor Lászlóné aláírását is lemásolta. E másolat alapján ő hamisította a 340 pengő kifizetésének megtörténtét tanúsító elismervényt. A valóság tehát az, hogy Sándor János és felesége helyett a 300 pengő tőke és a 40 pengőt kitevő kamattartozást özv. Sándor Lászlónénak nem fizette ki. Ennek dacára azonban ő Sándor Jánoséktól az összeget felvette. Beismerte Péntekné azt is, hogy Sándor Jánosnak ő küldte Sándor Lászlóné nevében a portós levelet. Saját részére, az özv. Sándorné nevében szintén ő írogatta és küldöztette a II. fejezet alatt már részletesen ismertetett leveleket, hogy azokkal szükség esetén a jelzett összeg kifizetésének megtörténtét igazolhassa. Az özv. Sándorné és Sándor Jánosék között lefolyt polgári per eredményéből láthatjuk, hogy Péntekné a célját el is érte, mert még a bíróságot is sikerült ravasz és furfangos eljárásával félrevezetnie.

Nem egyedüli furfangos és ravasz esete volt ez Pénteknének, volt még jónéhány más esete is, amelyből röviden a következőkben ismerteték néhányat. Ezeket az eseteket a Péntekné lakásáról előkerült gyanús iratok alapján sikerült az illetőre reá bizonyítani, s így több polgári peres eljárásnak is elejét venni. Lássuk tehát a Péntekné furfangos eseteit:

1. Péntekné iratai között volt egy 15 pengőről szóló, Romhányi Antalné sárrétudvari lakos által 1928. évben aláírt elismervény. Erre az elismervényre vonatkozóan Péntekné azt adta elő, hogy az összeget akkor adta kölcsön Romhányinének, mikor Sárrétudvaron lakott. Miután az összeggel Romhányiné adása maradt, így az illetőt 1932. évben a debreceni kir. járásbírószágon be akarta perelni, de keresetével a berettyóújfalui kir. járásbírószághoz utasították. A csekély összeg miatt azonban nem látta érdemesnek a pereskedést, így az ügyben nem tett további lépéseket. Ezért maradt az elismervény a birtokában, Romhányiné azonban a 15 pengővel adása ma is.

Az ügyben kikérdezett Romhányiné tagadta, hogy az elismervényt ő írta volna alá. De azt is tagadta, hogy Pénteknéől valaha egyetlen fillért is kért volna kölcsön.

2. Volt a Péntekné iratai között egy másik elismervény is, amelyet Szőke Márton sárrétudvari lakos írt alá még 1928. évben. Az elismervény azt tanúsította, hogy Szőke Márton 300 kg búzát vett kölcsön Péntek Károlynétól.

Péntekné az elismervénnyel kapcsolatban kikérdezve előadta, hogy Szőke Márton már a 300 kg búzát neki megadta, így azon nincs semmi követelni valója.

Ennek dacára mégis szükségesnek véltük a Szőke Márton kikérdezését, aki határozottan kijelentette, hogy Pénteknéől soha nem kért kölcsön egyetlen kg. búzát sem. Nem ismerte el sajátkeze írásának az elismervényen levő aláírást sem.

A két hamis aláírással ellátott elismervény, a Péntekné hiábavaló kísérletezéseit bizonyította. Látszott, hogy abban az időben még Péntekné csak kisebb összegekkel kísérletezgetett.

3. Péntekné iratai között volt egy 100 pengős névértékű kitöltetlen váltó és egy 105 pengő kölcsön vételéről szóló: Mata Mária felnémeti lakos által aláírt elismervény.

A kikérdezése során Péntekné beismerte, hogy úgy a váltót, mint az elismervényt a nemlétező adósságról ő hamisította. Az volt a célja, hogy Mata Mária ismerősét a váltón és az elismervényen feltüntetett összeg miatt polgári perrel támadja meg. E célból szegénységi bizonyítványt is szerzett, mert a pert szegénységi alapon akarta megindítani. A per azonban elmaradt, mert az egri kir. járásbírószágon kellett volna azt lebonyolítani, amit azonban túl költségesnek talált.

A Péntekné beismerő előadása dacára szükségesnek tartottuk a Mata Mária kikérdezését. Mata Mária mindenben igazolta a Péntekné beismerő előadását, mert valóban nem írt alá sem váltót, sem elismervényt, így az valóban hamisítvány volt.

4. Egy, 1935. június 3.-i keletű végzés is volt a hajduböszörményi kir. járásbírószágtól a Péntekné iratai között. Ez a végzés arról szólt, hogy a Péntek Károlyné váltókövetelésének betáblázása a Nagy Sándor és neje, továbbá a Sóvágó Imre hajduböszörményi lakosok ingatlanaira megtörtént. Most pedig lássuk, hogy ebben az ügyben megejtett nyomozás milyen eredményt hozott:

Péntek Károlyné Hajduböszörményben, 1935. évi április hó 5-én egy hamis, 100 pengőt meghaladó értékű váltót készített oly módon, hogy 150 pengőről kiállított váltó alá elfogadóként Nagy Sándor és neje szül. Tardi Margit nevét aláhamisította. Ezután ezt a hamis magánokiratot a hajduböszörményi kir. járásbírószághoz 1935. évi május hó 9-én, váltófizetési meghagyás kibocsátása iránti kérvényével bemutatva arra használta, hogy Nagy Sándor és neje szül. Tardi Margit 100 pengőt meghaladó váltójogi kötelezettsége bizonyíttassék.

Ezenkívül Péntekné még készített egy másik, 1933. évi december 20.-i keltezéssel ellátott 100 pengőt meghaladó értékű magánokiratot is oly módon, hogy egy 150 pengő felvételéről szóló elismervény alá a Nagy Sándorné és Nagy Sándor nevét aláhamisította. Ezt az elismervényt olyan tartalmú taldattal látta el, mintha azt a váltó megújítása céljából, 1934. december 26.-án elvitte volna Nagy Sándorhoz, akinek nevét akkor ismét reá hamisította. A felsorolt hamis magánokiratokat Péntekné benyújtotta a hajduböszörményi kir. járásbírószághoz, hogy azzal a Nagy Sándor és neje kötelezettségét bizonyítsa.

A hamis okiratok alapján Péntekné a hajduböszörményi kir. járásbírószágtól kérte a biztosítási végrehajtást Nagy Sándor és neje ellen. Pénteknének sikerült a kir. járásbírószágot, mint telekkönyvi hatóságot tévedésbe ejteni, mert a nevezettek tulajdonát képező ingatlanokra vonatkozó telekkönyvi betétekben a végrehajtási zálogjog, 150 pengő váltótőke erejéig előjegyeztetett.

Péntek Károlyné hasonló ravaszággal járt el Sóvágó Imre hajduböszörményi lakossal szemben is. Az illető nevére, 1933. évi június 7-én 100 pengőt meg nem haladó értékű magánokiratot készített oly módon, hogy egy 50 pengő felvételéről szóló elismervény alá Sóvágó Imre nevét aláhamisította. Az elismervény alapján 1935. április 5.-én hamis váltót készített oly módon, hogy az 50 pengőről kiállított váltó alá a Sóvágó Imre nevét, mint elfogadóét aláhamisította.

A hamis okiratokat 1935. szeptember 18.-án a hajduböszörményi kir. járásbírószágon indított váltóperben

bemutatva arra használta, hogy azzal a Sívágó Imre 50 pengős kötelezettségét bizonyítsa. Péntekné terve sikerült itt is, mert a Sívágó Imre nevén álló ingatlanokra vonatkozó telekkönyvi betétekben az 50 pengő váltótartozás előjegyeztetett.

5. A Nagy Sándor és Sívágó Imre eseteiben elért eredmény arra indította Péntekné, hogy Lévai Józsefné hajduböszörményi lakos sérelmére szintén váltó hamisítást kövessen el. Az illető nevére hamisított is egy 200 pengős névértékű váltót, hogy azt majd a Lévainé ingatlanára rátábláztassa. Erre azonban a közbejött nyomozás miatt már nem kerülhetett sor.

6. 1935. július havában 300 pengőt kitevő összegről elismervényt és váltót hamisított a Mányi Zsófia hajdusámsoni lakos nevén és az illető ellen pert indított a debreceni kir. járásbírószágon. Lássuk azt, hogy ezt a pert Péntekné milyen előrelátással és ravaszsággal készítette elő:

Péntekné, 1935. év tavaszán arra kérte Mányi Zsófiát, hogy Hajdusámson községben beszélje azt mindenkinél, hogy neki 300 pengőjével tartozik. Pénteknének — amint mondotta — erre azért volt szüksége, mert csak így tudott szabadulni azoktól az ismerőseitől, akik kölcsönért zaklatták. Közben Péntekné egy takarékbetétkönyvet vett elő, amelyben 2000-es számjegy volt feltüntetve és dicsekedve mutogatta, hogy neki mennyi pénze van.

Mányi Zsófia segíteni akart Pénteknének, így el is beszélt a községben, hogy 300 pengőjével tartozik az illetőnek. A valóság pedig az volt, hogy nem tartozott Pénteknének egyetlen fillérjével sem. Így az illetőnek nem is írt alá semmiféle elismervényt és váltót sem.

A Péntekné ravasz eljárásának tulajdonképeni célját nem nehéz kitalálni. Azt akarta, hogy érdektelenek hallják a Mányi Zsófia szájából azt, hogy neki 300 pengőjével tartozik. Így nem volt nehéz az összegről elismervényt és váltót hamisítani, sőt erre még tanukat is tudott volna szerezni, akik majd a bíróság előtt igazolták volna a jogos követelését. Erre azonban az illető őrizetbevétele miatt már nem kerülhetett sor.

A nyomozás során előkerült a 2000-es számjegyű takarékbetétkönyv is. A betétkönyv a Péntekné elhalt leánya tulajdonát képezte valamikor és az már érvénytelen volt. Arra azonban a betétkönyv jó volt, hogy a kellő jártassággal nem rendelkező, hiszékeny falusi asszonyokat félre tudja vezetni. Hogy magát előtűnik pénzes és gazdag asszonynak feltüntetve, bizalmukat megnyerje s azután őket a hálójába kerithesse.

7. Miután Péntek Károlyné Hajdusámsonban gazdag nő hírében állott, az illetőhöz 1935. év nyarán Bakos József hajdusámsoni lakos is kölcsönért folyamodott. Péntekné nem pénzt, hanem Lengyel Juliánna név aláírással ellátott egy 200 pengős névértékű váltót adott át Bakosnak, hogy azt forgassa. A váltót Bakos nem tudta elhelyezni, ezért azt Pénteknének visszaadta. Ugyanakkor Bakos visszakapta Pénteknéől azt az elismervényt, amit annál a váltó átvételkor otthagyott. Ennek dacára a Péntekné lakásáról egy 100 pengőről szóló és Bakos József aláírással ellátott elismervény is előkerült. De előkerült a váltó is. Ekkor derült ki, hogy az hamisítvány volt. Ugyancsak hamisítvány volt a Bakos József nevére szóló elismervény is.

8. Péntek Károlyné 1935 február hóban költözött mint bérlo a Fekete János hajdusámsoni lakos házába. Fekete 1935 július hóban elhalálozott. Törvényes örököse pár hét múlva egyik debreceni ügyvédől felszó-

litást kapott. Ekkor tudta meg a néhai Fekete János örököse, hogy Péntekné 100 pengő körüli összeg miatt pert indított ellene. Ez az összeg a Péntek Károlyné beállítására szerint, Fekete Jánosnak több ízben kölcsön adott kisebb összegekből szaporodott fel. Hogy a pénzkölcsönzés valóban megtörtént-e vagy sem, azt csak Fekete János tudta volna bizonyítani. Ő azonban már halott volt. Péntekné így tisztában volt azzal, hogy állítását senki nem tudja megcáfolni. Ezért az összegről elismervényt és váltót hamisított, amit a periratokhoz csatolt, amelynek alapján a nemlétező tartozást sikerült néhai Fekete János ingatlanaira rátáblázni.

9. Ismertetek még egy esetet, amellyel elbeszélésemet be is fejezem. Péntekné 1935 október 15-én költözött Hajdusámsonból Józsa községbe, ahol Tamás Jánostól bérlet lakást havi 4 pengőért. Péntekné a lakásadójá előtt azt beszélt, hogy neki 40.000 pengője van. Állítása bizonyítására 5—6 váltót és 40 mázsa búzáról szóló elismervényt mutogatott. Péntekné ekkor arra kérte Tamás Jánost, hogy írjon egy igazolványt, amelyben igazolja, hogy neki van miből megélnie és így nem szorul a községre. Az igazolványban kérte annak kiemelését, hogy 3 havi lakbérét is már előre kifizette. Péntekné azt mondta, hogy az igazolványt neki a vármegyei főorvosnak kell bemutatnia. Tamás János készséggel teljesítette a Péntekné kérését. Az igazolványt sajátkezűleg megírta és azt Pénteknének átadta.

A Péntekné lakásán tartott kutatás során ez az igazolvány is előkerült, egy másik, ugyancsak Tamás János által írt igazolvánnyal együtt. Ebben az igazolványban azonban nem 3 havi, hanem 1 évi lakbér előre történt lefizetése volt Tamás János által elismerve. A nyomozás során tisztázódott, hogy ez utóbbi igazolványt Péntekné hamisította. Az volt az illető célja, hogy a 3 havi lakbérért egy évig lakik a Tamás lakásában. Ha perre került volna közöttük és Tamás között a sor, akkor igazát az általa hamisított igazolvánnyal bizonyította volna. De hiába, Pénteknének sem sikerült minden úgy, ahogy remélte, mert a másnak ácsott verembe végül önmaga esett bele.

A gyanús iratokkal együtt a Péntekné lakásáról egy 11×8 cm papírdarab is előkerült, amelynek közepén 5×3 cm nagyságú lyuk volt ollóval vágva. Erre a papírdarabra Péntekné másolópapírt vart és a névaláírásokat ennek segítségével hamisította úgy, hogy azzal még a szakértőket is képes volt tévedésbe ejteni. Egyszerű és igen jól bevált módszere a következő volt.

a) A kitöltetlen váltót vagy a megszóvegezett elismervényt, sima felületű asztalra tette és a másolópapírt a hozzávarrott papírral együtt, föléje helyezte.

b) Az előzően megszerzett névaláírást — amit hamisítani akart —, a papír kivágott részén levő másolópapír fölé helyezve, száraz tollhegygel végig utánozta.

c) Az utánzás következtében a másolópapír, az aláírást élethűen átrajzolta az alatta levő váltóra, vagy elismervényre, amit Péntekné azután tintába mártott tollhegygel utána írt.

Ennyiből állott a Péntekné tudománya, amellyel sorozatos magánokirat-hamisításait elkövette.

Nemzetünk egyik legnagyobb hibája, hogy vagy nem bízik önmagában, vagy elbízta magát.
(Széchenyi.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Gyilkosság és rablás kiderítése.

Beküldte: KOVÁCS FERENC IV. törzsőrmester
(Kolozsvár.)

1942. január 27-én a nagyváradi őrs távbeszélőn jelentette a kolozsvári nyomozó alosztálynak, hogy Fazekas Elemér^{*} hegyközüj¹ aki lakost előző este, 20—21 óra között, ismeretlen tettesek meggyilkolták s a nyomozáshoz járőr vezénylését kérte. Az alosztály-parancsnokság 2 főből álló egyenruhás járőrt és az alosztály helyszínelőjét vezényelte ki az őrs támogatására.

Amikor a helyszínre érkeztünk, a bíróság tagjai a helyszíni szemlét már megejtették. A boncolás eredményeként annyit közöltek a jelen lévő járőrrel, hogy az áldozat fejére mért ütések tompa, kemény tárgytól származnak. Az ütések száma 4 volt és azok összességükben halálosak voltak. A halál az elszenvedett sérülések után kb. 2 óra múlva következett be.

Néhai Fazekasné 64 éves, 6 gyermek anyja volt. Férjével és a kegyelemkenyéren tartott Péter János nevű testvérével élt egy fedél alatt, a Hegyközüj¹ ak községhez 1500 m-re lévő, egyedülálló tanyájukon.

Helyszín: az előbbi bekezdésben jelzett épületet részben léc, részben élősfőny és pa'ánk kerítés határolja. Az épületet és a körülötte elterülő terepet 40—50 cm magas hó borította. Néhai lakása előtt a hóban egy szán-úttörés volt, amelyen a lakosság tüzelőanyagot szállított az erdőből. A gyilkosság idején 25—30 fok hideg volt. A hóborította területen a lakáshoz és onnan elvezető nyom nem volt. A gyilkosság idején fényes holdvilág volt. Egyébként a boncoló bizottság ténykedése a hulla helyzetét és a lakás belső állapotát teljesen megváltoztatta.

Néhai férje, Fazekas Elemér, a gyilkosság napján 14 óra táiban távozott el lakásáról. Elindulásakor magával vitte a pincekulcsot azzal, hogy az esti órákban hazafeléjővet hoz magával egy üveg bort. 21 óráig tartózkodott a községben, hazafelé útbajette a borospincét, majd néhány pohár bor e' fogyasztása közben megtöltötte az üveget és haza tért a lakására, ahova 21 óra 30 perc tájban érkezett. Amikor a lakásba ért, feleségét az ágyban találta. Feje véres volt, hörgött és az egyik lába lelógott az ágyról. A lámpa égett. Fe'csavarta a lámpát és igyekezett feleségét elsősegélyben részesíteni. Kb. 30 percig tartó hiábavaló élesztgetés után látta, hogy orvosra van szükség. Ekkor jutott eszébe, hogy eltávazása alkalmával Péter János nevű sógorát is a lakásban hagyta. Keresésére indult azzal a szándékkal, hogy érdeklődik tőle, mi történt a feleségével és elküldi a községbe, hogy szerezzen egy fuvarost, aki az orvost e'hozná Nagyváradról. Benézett a szobába, majd a mellékhelyiségekbe, de sógorát nem találta sehol. Aztán kiment az udvarra s akkor látta, hogy az istállóajtón hal'vány világosság szűrődik ki. Amikor az istállóajtó elé ért, sógora hangját hallotta, aki jajgatva kérdezte, hogy: „Jaj Istenem, ki jön már megint“. Lehúzta a kétfelé nyíló istállóajtó tolókáját, amely kívülről rá volt tó'va. Az istállóba lépve, felesége testvérét a trágya és vályogkupac mögé bújva találta, aki felszó'ltására alig mert előjönni. Érdeklő-

désére sógora elmondta, hogy fél 21 óra tájban kiment az istállóba, hogy lefekvés előtt a jószágot megnézzék. A konyhából egy égő lámpát vitt magával. Alighogy a lámpát felakasztotta az oszlopra, hallotta, hogy az istállóajtó zörög. Amikor a zajra megfordult, két bekormozott arcú, ismeretlen férfi állt előtte. Az egyik azt kérdezte tőle, hogy: „Na vén taknyos, hol a tehén ára?“ A másik azt mondta erre: „Hagyd, tudom én“. Erre kimentek az istállóból és az ajtót kívülről rázárták. Ő azóta az istállóban volt és Fazekas érkezésekor azt gondolta, hogy a két bekormozott arcú ismeretlen személy tért vissza. A két ismeretlen kinézésére vonatkozólag csak annyit jegyzett meg, hogy ruhájuk ki volt fordítva és a magasabbiknak a fogai hiányosak voltak. A két személyt a házörző eb nem ugatta meg.

E beszélgetés közben bementek a konyhába, ahol sógora — testvérét meglátva — összeesett. Amikor magához tért, körülnéztek a lakásban s csak akkor észlelték, hogy a konyhai fogasról a bőrkabátja, 1 pár női csizma és a ruhaszekrényből 650 pengő hiányzik. Ezután elküldte Péter Jánost, hogy fogadjon fuvarost, hozasson orvost, értesítse a faluban lakó Dénes nevű fiát és küldje el, hogy a történeteket jelentse a csendőrségen.

Fazekas közölte velük azt is, hogy az eset megtörténte előtt 1 tehenet adtak el 650 pengőért.

Péter János, néhai testvére, a kikérdezés során a járőrnek ugyanúgy nyilatkozott, mint ahogy sógorának a történeteket elbeszélte.

Ezen a két előadáson kívül más adat nem állt rendelkezésre, ami nem sokat ért, mert néhai testvére már 72 éves ember volt, gyengén látott és így az adott személyleírásnak vajmi csekély értéke volt.

A helyszín, a boncolás eredménye és a két előadás összevetve az alábbi adatokat szolgáltatatta:

1. A cselekményt 1/21 óra tájban követhették el.
2. A mérges házörző eb az ismeretlen, bekormozott arcú személyeket nem ugatta meg.
3. Fényes holdvilágos éjszaka, azaz este volt a cselekmény elkövetése idején.
4. A helyszínre vezető és onnan távozó nyomok nem voltak.
5. Az ütések száma négy volt, azok egyenként nem voltak súlyosak. (Ezzel szemben a lakás alacsony volt és azt a látszatot keltette, hogy a tettest a helyszíne akadályozta az erőteljesebb ütésekben.)
6. Hiányzott a pénz, 1 pár csizma és 1 bőrkabát.
7. A lakás nem volt feldulva.
8. A bekormozott arcú személyeknek ki volt forgatva a ruhájuk s az egyik hiányosfogú volt.
9. Péter Jánosra, néhai testvére az istállóajtó rá volt kívülről zárva.

A felsorolt adatok arra mutattak, hogy a tettesek a helyi viszonyokkal ismerősök voltak és teljesen tisztában voltak a sértett anyagi viszonyaival. Tudták, hogy Fazekas és néhai felesége a pénzt hol tartotta, sőt azt is, hogy az elkövetés idején néhai férje nem tartózkodik a lakásban s hogy a családtagok a nap különböző szakában milyen házi teendőket végeznek.

Megvizsgáltuk néhai életkörülményeit. Az áldozat 18—20 éve beteges volt. Férjével 6 gyermeket nevelt fel. A gyermekek mindegyike megnősült vagy férjhez ment. Közülük csak Dénes nevű fia lakott a községben.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Mindegyik gyermeke rendezett anyagi viszonyok között élt.

Néhai férje, Fazekas Elemér kicsapongó életet élt. Felesége ezzel azonban nem törődött, mert betegsége közömbössé tette. Férje kikapós életmódja miatt voltak ugyan nézeteltérések a házastársak között, de néha ilyenkor nem a féltékenység vezette, hanem csupán az az aggodalom, hogy férje a szeretőire pénzt talál költeni. A cselekmény elkövetése napján özv. Márton Jakabné fordult meg lakásukon. Ez az özvegyasszony sokszor járt hozzájuk és régi jóismerősük volt. Ugyanezen a napon, 18 óra tájban megfordult még néhai lakásán Léc János hegyközüljaki fiatalember is, aki egy kölcsönkért fejszét hozott vissza.

Az adatok amellel szoltak, hogy a beteges asszony elsősorban kicsapongó férjének állott útjában. Az istállóban talált Péter János, elhalt fivére erőltlen, 72 éves agastyán volt, akinél kellő indítékot sem tudunk felfedezni, így az ő tettességét nem is tételeztük fel.

Az orvosi vélemény adatai szerint néhai az ütés-ket halála előtt 2 órával kapta. Néhai férje, Fazekas Elemér a nyomozás megállapításai szerint 21 óra 30 perckor érkezett haza lakására, viszont ettől az időponttól visszafelé, 3 órára kifogástalan alibit tudott igazolni.

Négy napig tartó nyomozás nem sok eredményt hozott. Fazekas és Péter kikérdezésének eredménye minden alkalommal egybehangzó volt és be kellett érni vele, mert megdönteni nem tudtunk semmit. A Péter által adott személyleírás sem vezetett eredményre azok között a személyek között lefolytatott nyomozásnál, akiknek a pénz helyéről tudomásuk volt. Olyan alibit igazoltak, amit el kellett fogadni.

Négy nap múlva, amikor minden szál elszakadt, a nyomozást látszólag befejeztük. Ugyanekkor egy polgári ruhás nyomozót betelepítettünk egy szatócsüzletbe azzal a feladattal, hogy a következő napokban, midőn az üzletben cukor és élelmiszer kiosztásra kerül sor, mint segéd, a vevőközönség körében igyekezzék adatokat gyűjteni. A nyomozó a szerepét könnyűszerrel megjátszotta, de eredményre ez sem vezetett. A négy nap elmúltával a nyomozást újra kezdtük, azaz folytattuk Hegyközüjlak községben. Megállapítottuk, hogy a cselekmény elkövetése idején a néhai lakása környékén nem fordult meg idegen személy. Így annak ellenére, hogy néhai férje és a községben lakó Dénes nevű fia alibit igazoltak, Péter Jánosra pedig az álló ajtó kívülről rá volt zárva, velük kezdtünk behatóbban foglalkozni. Vizsgáltuk néhai testvére, Péter János múltját és magánéletét is és megállapítottuk, hogy kb. 20 évig a postán volt alkalmazva, mint kiadó, kb. 10 évig egy dohánytőzsdét vezetett. Nyug- és kegydíj nélkül állt, eléggé le volt rongyolódva. Nagyvárad városától havi 8 pengő szegénységi járulékot kapott. Egyedüli hozzátartozója néhai Fazekas Elemérné, testvére volt. 72 éves, gyenge testű és idegzetű agastyán volt. Néhai testvérevel jó viszonyban élt, eltartása fejében neki

házimunkák végzésében szokott segédkezni. Tettessége mellett csupán két adat szolt:

hogy a gyilkosság idején a tanyán tartózkodott és hogy az áldozatra mért csapások gyengék voltak.

Ezeket az adatokat azonban elerőtlenítette az a tény, hogy:

az ajtó kívülről rá volt zárva és

hogy a lakás alacsony volta miatt az esetleg erőteljes tettes sem tudott lendületet venni az ü.ésekhez.

Az állóajtó majdnem teljesen új volt, nyílást rajta alig lehetett találni. Az ajtó elé belülről odarakott trágya oda volt fagyva. Minden jel arra mutatott, hogy Péterre az ajtót kívülről zárták rá.

A kikérdezés során Péter előadta, hogy a gyilkosságot megelőző napokban, néhai testvére és sógora között ismételtlen heves szóváltások voltak sógorának kicsapongó életmódja miatt. Péter eme állítását olyan idegen személyek is megerősítették, akik a kérdéses időpontokban a lakás előtt elhaladtak.

A további nyomozás során mindinkább az a feltevésünk alakult ki, hogy a cselekmény elkövetésében néhai férjének benne kell lennie, ha másként nem, úgy a felbújtó szerepet ő töltötte be, — de az sem látszott kizártnak, hogy a gyilkosságot saját maga követte el és védelmére alapos alibit készített elő. Gyanunkat Fazekas Elemér elé tártuk, aki a cselekmény elkövetését meglepetésszerűen, mindjárt beismerte, de arra kérte a járőröket, hogy a bűnjelt ne követeljék tőle. Hangsúlyozta azt is, hogy beismerő vallomását a bíróság előtt sem fogja visszavonni, de nem tudja előadni a bűnjeleket. Kitart beismerése mellett, mert őt nem kényszerítette senki, hogy a cselekményt beismerje. Az volt az érzésünk — bár erre semmi adatunk nem volt — hogy Fazekas beismerése nem helytálló. A beismerés csak azért hangzott el, hogy a lélekben megtört férj szabaduljon a kikérdezés súlyától. Ezért a beismerés után sem hagytuk abba a nyomozást, hanem nyomozás tárgyává tettük azt, hogy a néhai férje és testvére mit műveltek a beállított négy napos nyomozási szünet alatt. Arra számítottunk, hogy viselkedésüknek, magatartásuknak feltárása erre az időre nézve, valamilyen használható adat birtokába juttat bennünket.

Megállapítottuk, hogy néhai férje ez alatt az idő alatt megfordult Hegyközüjlak községben egy özvegyasszonynál, akinek házassági ajánlatot tett. Néhai testvére, Péter János, viszont Nagyváradon járt. Ott vásárolt magának egy öltöny ruhát, nagykabátot, írószereket. A vásárlást azzal magyarázta, hogy neki a tárgyakra szüksége volt, mert a-i postamesternő, egy postakiadói állást hirdetett meg és azt szeretné elfoglalni. A pénz holszerzésére vonatkozólag azt adta elő, hogy a ruhákat a megtakarított pénzéből vásárolta. Előadása gyanússá vált, mert azt már határozottan megállapítottuk, hogy a 8 pengő szegénységellátáson kívül más jövedelme nincs. Nyomozás tárgyává tettük a nagyváradai útját. Megállapítottuk, hogy ezen útja alkalmával 350 pengőt elhelyezett a postatakarékban, 30 pengőt elküldött-re az állást hirdető posta-

mesternőnek, akinek látogatása alkalmával maradt adása. Majdnem 250 pengőt pedig elvásárolt.

Időközben a napilapok több alkalommal foglalkoztak a rejtélyes ügygel, úgyannyira, hogy az egész vármegye lakossága feszült izgalommal várta a rejtély megoldását.

Péter Nagyváradon egy levelet is adott fel az állást hirdető postamesternőnek, bár ezt akkor még nem tudtuk megállapítani. Az egybegyűlt adatok alapján amellettt döntöttünk, hogy Péterrel tüzetesen foglalkozunk és addig, amíg az előbb írt körülmények tisztázva nem lesznek, őrizetben tartjuk.

Amikor az egyik járőr Péterrel megérkezett a községházára, az ügyész úr egy levelet küldött a nyomozást vezetőnek azzal, hogy azt a-i postamesternő küldte, a nyomozásnál való esetleges felhasználás céljaira bocsátotta a kir. ügyészség rendelkezésére. A levelet Péter írta. A levélben beszámolt a családban történt balesetről, ecsetelte az anyagi helyzetét és komolyan foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a postamesternőt feleségül veszi. Elszámolt, hogy mit vásárolt, mielőtt a komoly lépésre határozta magát. „Most már nincs akadálya annak, hogy az esküvőt megtartsuk” — fejezte be levelét.

Péter elé tártuk a nagyváradai úttal kapcsolatos vásárlásokat, valamint a levél tartalmát, amelynek hatása alatt szemlátomást megtört és a cselekményt az alábbiak szerint beismerte.

Néhai testvérével egy bizonyos ideig nagyon jó viszonyban éltek, de egy idő óta úgy érezte, hogy személyével megterhelést okoz vendéglátó sógorának és testvérének. Azon az estén, amikor a cselekményt végrehajtotta, egyedül maradt testvérével a lakásban. A tehén eladása óta már több alkalommal gondolt arra, hogy a pénzt megszerzi és a pénz segítségével az állást elfoglalja. Testvére a gyilkosság estéjén, midőn egyedül maradtak, azt kérdezte tőle, hogy mikor foglalja el az állását. Ő ebből arra következtetett, hogy megúnt személy a családban és elhatározta, hogy megszerzi a pénzt és megpróbálja az elhelyezkedést. Kiment az istállóba és tépelődött a gondolat felett. Az időt alkalmasnak találta. Kiment a faházhoz, ott magához vett egy hosszú somfabotot, majd visszament a konyhába s az ágy szélén ülő testvérét 4 ízben fejbevágta. Testvére eldőlt az ágyon, ő pedig magához vette a tehén árát. A sógora bőrkabátját és testvére csizmáját összecsomagolta, a csomagba belekötött 2 darab vályogtéglát és beledobta a kútba. Úgy okoskodott, hogy a kabát és csizma eltűnése idegen tettesre fogja a gyanút terelni. Ezután kiment az istállóba. Ott magára zárta az ajtót oly módon, hogy a kétszárnyas istállóajtónak kinyitotta mindkét ajtószárnyát. A kívülről lévő fa-tolózárát előrehúzta annyira, hogy a tolózár érintette a rögzítő ajtószárnyat is, bár ekkor az ajtószárnyak között majdnem 1 cm széles nyílás volt. Az ilyen állapotba hozott ajtókat belülről behúzta. Amikor az ajtószárnyak becsukott állapotba kerültek, a tolózár, az előrehúzott állapotot figyelembe véve, kb. 3—4 cm-rel rögzítette az ajtószárnyakat és

teljesen azt a látszatot keltette, hogy a bentlővőre kívülről zárták rá az ajtót. Ezután elhatározta, hogy két bekormozott arcú emberre fogja rá a cselekmény elkövetését.

A nyomozás során a bűnjelek megkerültek. Pétert a nagyváradai kir. törvényszék 14 évi fegyházra ítélte.

*

A beismerő vallomás nem mindig igaz. Ezt ennél az esetről is láthattuk. Sok olyan indítóok képzeletétől, ami a gyanúba vett személyt hamis beismerő vallomásra készíti. Itt a pusztán gyanúsítás annyira megrendítette az ártatlan embert, hogy inkább magára vállalta a bűnt, semhogy további zaklatásoknak, faggatásoknak tegye ki magát. A bíróság előtt azután a beismerő vallomását, minden ellenkező ígéret ellenére, egészen biztosan visszavonta volna. A beismerő vallomás olyan bizonyítékok nélkül, amelyek helytállóságát alátámasztanák, vajmi keveset ér.

Az elhalt férje ellen felmerült egyszerű gyanú mindazonáltal indokolt volt, mert az indítóok elsősorban nála volt feltalálható, kifogástalan alibije azonban kizárta a tettességét és addig, míg azt megdönteni a nyomozásnak nem sikerült, tettesként nem lehetett számításba venni.

A gyilkos itt olyan ember személyében derült ki, akinek tettességére senki sem gondolt volna. A 72 éves elaggott öregember hidegvérűen és kegyetlenül meggyilkolta édestestvérét és egyben jötevőjét, hogy pénzét megkaparíthassa. Ki gondolta volna ezt? Az ilyesmi azonban a való életben sűrűn fordul elő. Olyan megállapításokkal tehát, hogy erről vagy arról a cselekmény elkövetése „nem tételvezhető fel”, legyünk óvatosak. „Mindenki gyanús, aki él” — a nyomozás kezdetén.

A leírt nyomozás sikeres és eredményes volt ugyan, de jóval hamarabb lehetett volna eredményt elérni. Ha az elhalt testvére tettességének lehetőségét már a nyomozás elején számításba vették volna, akkor valószínű, hogy a nyomozó járőrök az istállóajtó kérdésével behatódobban foglalkoztak volna. Egyszerű kísérlettel meg kellett volna győződnie arról, hogy be lehet-e belülről úgy csukni az istállóajtót, hogy az a kívülről való rázárás látszatát keltse. Ez a kísérlet eredményt is hozott volna, mert amit a 72 éves gyanúsított meg tudott csinálni, az feltétlenül sikerült volna a kísérletet végző csendőrnek is. Ez a kísérlet a gyanút egyszeriben Péter Jánosra terelte volna. A nyomozásnak 4 napi látszólagos felfüggesztése egyes taktikai fogás volt, de a kiaknázása már nem történt kellő előrelátással és szakértelemmel. Nem volt rossz gondolat a nyomozót a fűszereshez beépíteni, hogy ott a vevőkkel érintkezve, a falusi szóbeszédet kihallgathassa, mert ezen a vonalon már sok nyomozás jutott igen jó adatokhoz. Emellett azonban elsősorban gondoskodni kellett volna a gyanúsítható személyek megfigyeléséről, mert kézenfekvő volt, hogy ezek viselkedése, magatartása adatokat szolgáltat. Péter János nagyváradai útját, ottani költekezését, stb. már akkor meg lehetett volna állapítani.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKEPESZ

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

KÖNYVISMERTETÉS

Három év háború, 1939–42. Írta: Rásy Barna ny. csendőrnagy. Régi munkatársunk második háborús könyve hagyta el a sajtót. Ezt a művét is rendkívüli tárgyismeret, az író lebilincselően érdekes meglátásai és a történelmetudós lelkiismeretes alapossága jellemzik. A könyv 18 fejezetben vezet végig magával ragadó, élvezetes formában az elmúlt 3 év háborúján, átfogó, mégis részletekbe menő képet fest az eseményekről, ismeretlen részleteket tár fel és megvilágítja az okokat. Az olvasó sok mindent megért és világosabban lát a könyv elolvasása után, mint az események idejében. Aki tájékozott akar lenni az elmúlt évek világát formáló eseményeiről, olvassa el ezt a 388 oldalas könyvet. Kapható a könyvkereskedésekben, vidékről megrendelhető a főbizományosnál: Berzy Éva könyvnyagykereskedőnél, Budapest, V., Hold-utca 15. Ára díszes kiállításban, félvászonkötésben 14 P.

HALOTTAINK

Bálint Lajos miskolci VII. kerületbeli irodai alhadnagy 1943 január 19-én Miskolcon májzsugorodásban meghalt. Ugyanott temették el. 1913 április 1. óta szolgált a testületben.

Kitüntetései: Magyar Bronz Érdemérem, Háborús Emlékérem, I. oszt. leg. kat. szolg. jel, Erdélyi Emlékérem és Osztrák Háborús Emlékérem.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Fekete Géza őrmester (II. ker.), 1913–1920-ig szolgált,

Kelemen Mihály tiszthelyettes (VII. ker.), 1899–1929-ig szolgált,

Kiss József II. csendőr (V. ker.), 1909–1920-ig szolgált,

Nagy Vince tiszthelyettes (VI. ker.), 1908–1932-ig szolgált,

Nyitrai Ferenc törzsőrmester (VI. ker.), 1910–1924-ig szolgált,

Pataki András tiszthelyettes (VIII. ker.), 1892–1920-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékpénztári rendeletében az életbiztosítást is ésszerű takarékpénztárnak említi.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKARÉKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓ

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság (Budapest, VI., Anker-köz 4., félmelet) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrségi szempontból fontos akciónak az 1941. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

ÚJ ÉS HASZNÁLT BÚTOROK

Hálók, konyhák, kombinált szobák, rekamiék.
Pinetési kedvesmenny • Bútorcsere.

KOVÁCS. Izabella-utca 18. szám

HIREK

Nyugállományba helyezések. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával vitéz **Nemerey Márton** altábornagy, dr. vitéz **Damasy Farkas** vezérőrnagy, nemes lemhényi **Gábor Péter**, **Pintér Aladár** ezredek, **Szabó Jenő I.** alezredes, nemes nagyiványi **Fekete László** őrnagy nyugállományba helyezését 1943 február 1-vel a saját kérelmükre elrendelt felülvizsgálat eredménye alapján elrendelni méltóztatott.

Felmentés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr felmentette **Bérczy Gyula** g. ezredest jelenlegi szolgálati állása alól. Felülvizsgálat útján történő fogvatékbavételéig szabad-ságolta.

Vezénylés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben tartósan vezényelte 1943 január 1-től: nemes revisnye **Reviczky Zsigmond** alezredest a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez.

Áthelyezés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr, a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben áthelyezte dr. **Pálos Jenő** főhadnagyot Zomborból Szombathelyre.

Sportügyességi jelvény adományozása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a megejtett elbírálás alapján a **sportbajnoki** jelvényt adományozta: dr. **Fráter Gyula** főhadnagynak.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából adományozni méltóztatott a **Magyar Bronz Érdeméremet a hadiszalagon:** **Pálmai István** őrmesternek és **Bérczes Ágoston** csendőrnek, az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataikért. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a **Legfelsőbb Hadúr** nevében a **Magyar Bronz Vitézségi Érmét** adományozta: **Samu László** őrmesternek, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért.

Nemzetvédelmi Kereszt adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával az alább felsoroltak részére, a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak idején, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteik elismeréseként a **Nemzetvédelmi Keresztet** adományozni méltóztatott: **Dinga János**, **Erdei László**, vitéz **Erdélyi István**, **Erős József**, **Kocsis Sándor**, **Kulcsár István**, **Szabó Benjámin**, **Tóth**

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktárai

PALLADIS R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.

Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

Imre II., Kiss Kálmán alhadnagyoknak, Keresztes Andor szv. alhadnagynak, vitéz Kurucz István ny. áll. alhadnagynak, Dobai Péter tiszthelyettesnek, Kincses József, Köő István szv. tiszthelyetteseknek, Madarász József, Kerekes Antal, Kovács Boldizsár, Kovács Gerő ny. áll. tiszthelyetteseknek, Darányi György, Demeter Ferenc, Dibácz János, Komjáthi István ny. áll. törzsrőrmestereknek, Jakab György őrmesternek, Kovács István IV. ny. áll. őrmesternek és Kassai János csendőrnek.

Dícséret. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirati dícsérő elismerésben részesítette: dr. Boda József és Kun László I. századosokat, a gödöllői csendőr-örkölőnítmenyén beosztott tiszti minőségben teljesített kiváló és eredményes szolgálataikért, továbbá Lajtos Dénes alhadnagyot, nyugállományba helyezése alkalmából, a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen eredményes és hasznos szolgálataiért. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke okirati dícsérő elismerésben részesítette, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával, az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataikért: Szabó Imre őrmestert és Orosz Mihály csendőrt.

A m. kir. csendőrség felügyelője okirati dícsérő elismerésben részesítette: Ősz György g. őrnagyot, Tánczos Ferenc századosot, továbbá a budapesti I. kerületben: Társi Lajos alhadnagyot, Szeles Ferenc, Nagy Géza, Antal János, Zólyom János, Deák Albert I., Ferenc József tiszthelyetteseket, a székesfehérvári II. kerületben: Horváth István IV., Várnagy István, Zsengellér József tiszthelyetteseket, Tarr Sándor szv. tiszthelyettest, vitéz Fekete Ferenc őrmestert, a szombathelyi III. kerületben: Aczél György alhadnagyot, Pethő István, Németh Ferenc III., Varga József IX., Nagy Sándor II., Bagoly Zsigmond, Csiki Miklós, Dóczi István tiszthelyetteseket, Horváth József XI., Beke István szv. tiszthelyetteseket, Mészáros András törzsrőrmestert, a pécsi IV. kerületben: Takács Sándor I., Halász Antal alhadnagyokat, Toldi József, Lakatos István, Szanda Pál, Jeles Ferenc tiszthelyetteseket, Varga János VII., Néki Ernő szv. tiszthelyetteseket, a szegedi V. kerületben: Mészáros István II., Kispál János, Németh János II., Tóth Ferenc III., Farkas Mihály alhadnagyokat, Ágoston József, Menyhárt István II., Szarka Lajos tiszthelyetteseket, Pásztor Antal szv. tiszthelyettest, a debreceni VI. kerületben: Antal József II., Molnár Sándor II. tiszthelyetteseket, Váradi András, P. Kiss Lajos szv. tiszthelyetteseket, a miskolci VII. kerületben: Balogh István I., Rékási István, Szekeres István, Kristóf István tiszthelyetteseket, Koncz Lajos, Mészáros László törzsrőrmestereket, a kassai VIII. kerületben: Bezzeg István, Orbázi Imre alhadnagyokat, Vida Antal, Csapó Antal, Komlós József I., Kemény Gyula, Molnár Bertalan, Szalóki Ferenc, Nagy József XI., Horváth Nándor II. tiszthelyetteseket, Kelemen Lajos törzsrőrmestert, Horváth József II. őrmestert, a kolozsvári IX. kerületben: Szakonyi József alhadnagyot, Nagy János I., Sebő János, Kiss György I., Kiss Mihály, Fehérvári Antal, Kuti Gábor tiszthelyetteseket, Kovács Ferenc IV. törzsrőrmestert, a marosvásárhelyi X. kerületben: Mészáros Lajos, Duka Dénes alhadnagyokat, Kővári János, K. Szabó Béla, Kecskés Pál, Gaál Béla, Csorba Mihály, Barna János, Hegedüs János, Santa József tiszthelyetteseket, Hevesi József, Török János törzsrőrmestereket, Domán Ferenc őrmestert, a tiszti tanfolyamoknál: Tóth Mihály tiszthelyettest, Zérczi József őrmestert, a központi nyomozó parancs-

nökságnál: Bálint Sándor alhadnagyot, vitéz Seres János, Polgár Mihály, Kató Ferenc tiszthelyetteseket, a nagyváradi csendőrszolgálatnál: Barta Mihály, Lénárt Lajos tiszthelyetteseket, Mátyus Antal szv. tiszthelyettest, az anyagraktárnál: Pállházi János törzsrőrmestert, a közl. és híradó osztályánál: vitéz Kovács Dénes alhadnagyot, Deák Kálmán, vitéz Szilágyi Lajos I., Lakatos Ferenc tiszthelyetteseket, a csendőrség felügyelőjénél: Kövy László és Németh János IX. törzsrőrmestereket.

Jutalmazások. A m. kir. honvédelmi miniszter úr 1943. évben a csendőrségi jutalmazási alaptól a következőket jutalmazta meg: a budapesti I. kerületben: Kaposi István őrmester, Németh Jenő, Bognár Gyula csendőrök 50—50 P, Kiss Vendel őrmester, Kiss Kálmán csendőr 25—25 P, a székesfehérvári II. kerületben: Lengyel Imre törzsrőrmester, Kovács Jenő II. őrmester 50—50 P, Szabó Imre, Izmini Sándor törzsrőrmesterek, Horváth Imre III., Dorogi Mihály őrmesterek, Acs László csendőr 25—25 P, a szombathelyi III. kerületben: Németh Ferenc III. tiszthelyettes, Kovács Pál I. törzsrőrmester, Pallós János, Szöllős Sándor, Németh János II. őrmesterek, Mátraházi Vince csendőr 50—50 P, Zsedely István tiszthelyettes, Békési István, Németh Kálmán IV. csendőrök 25—25 P, a pécsi IV. kerületben: Császár Gábor őrmester 25 P, a szegedi V. kerületben: Tarsoly Károly, Szakács István őrmesterek 50—50 P, Berkó János alhadnagy, Béla Menyhárt tiszthelyettes, Timár István törzsrőrmester, Gyarmati László őrmester, Horváth István IV. csendőr 25—25 P, a debreceni VI. kerületben: vitéz Virág József csendőr 50 P, Csermely József őrmester 25 P, a miskolci VII. kerületben: Szabolcsi István törzsrőrmester, Palotás Pál őrmester 50—50 P, a kassai VIII. kerületben: Szemai Endre, Varró Miklós, Veres András, Pákozdi Gábor, Fagyal József, Cs. Simon János törzsrőrmesterek, Kiss István II., Balázs Gábor, Kassai Imre, Tátrai István, Kovács Sándor III., Kalmár József II. őrmesterek, Pásztor Béla, Kovács Ferenc, Batta Béla, Kathi László, Antal László csendőrök 50—50 P, Santa József, Németh Sándor II. törzsrőrmesterek, Gulyás János I., Terjéki Márton, Király Sándor, Nagy János III. őrmesterek, Kiss Imre, Hevesi Lajos csendőrök 25—25 P, a kolozsvári IX. kerületben: Varga Imre II. őrmester, Székely Jenő csendőr 50—50 P, Jávorfai István őrmester, Dobsa Imre, Iványi Sándor, Kovács József II. csendőrök 25—25 P, a marosvásárhelyi X. kerületben: K. Szabó Béla tiszthelyettes, Odor Imre csendőr 50—50 P, Locskai István, Pintér Sándor őrmesterek, Zakár Imre csendőr 25—25 P, a központi nyomozó parancsnökságnál: Csipes István, Szentesi Pál őrmesterek, Vass Sándor csendőr 50—50 P, Oszlanczi József őrmester, Vasvári Lajos, Barta János csendőrök 25—25 P, a közl. és híradó osztályparancsnökságnál: Suhajda István csendőr 25 P.

Szolgálati díszérem odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr odaítélte: a 35 évi tényleges szolgálati idejüknek betöltése alkalmából a Szolgálati Díszérmet; a budapesti I. kerületben: Meszlényi Lajos alhadnagynak, Kalmár János patkó alhadnagynak, a szombathelyi III. kerületben: Kuntár János alhadnagynak, a pécsi IV. kerületben: Csécs János szv. tiszthelyettesnek, a szegedi V. kerületben: Szikes András tiszthelyettesnek, a debreceni VI. kerületben: Lajtos Dénes, Bálint András, Szentimrey József, Galgóczi Albert alhadnagyoknak, Szombati János tiszthelyettesnek, a miskolci VII. kerületben: Péri József tiszthelyettesnek, a kassai

HANGYA ÉRTED DOLGOZIK! MAGAD ÉS CSALÁDOD ERDEKÉBEN TAMOGASDI!

Tichler János

papíráru papírzaccó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

VIII. kerületben: Baranyai József I. alhadnagynak, a kolozsvári IX. kerületben: Nyeste Ferenc alhadnagynak, Török István, Szabó Sándor tiszthelyetteseknek, a marosvásárhelyi X. kerületben: Barabás János alhadnagynak.

Adomány. A batizi görög katolikus egyház a batizi őrök által 30 pengőt juttatott a szerkesztőség útján a Magyar Vöröskereszthez, a harctéren küzdő honvédeknek.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 3. szám. Lakásbérrel kapcsolatos egyes kérdések újabb szabályozása. A Magyar Erdemrend stb. Alapszabályainak kiegészítése, a háború idején adományozott egyes kitüntetések visszaszolgáltatási kötelezettségének megszüntetésére vonatkozóan. Felülvizsgálati osztályozások és indítványok használata hivatásos honvédségi és csendőrségi egyéneknek. Tömegátalányok újabb megállapítása. **4. szám.** Vitéz jelző használata névaláírásoknál. Szászrégenben közlekedési őrök felállítás. Irodai átalány összegének újabb megállapítása az őrsirodák után. Lóápolási átalány szabályozása. Feleség utáni családi pótlék szempontjából figyelembe jövő kereset, vagy más járandóság meghatározása. Szatmárcsekei őrök áthelyezése Kölcse.

Pegyyerhasználat. Február 4-én a pinczédi őrök 7 főből álló járőre, 3 polgári ruhás nyomozócsendőrrel és 5 községi rendőrrel kilenc felfegyverzett partizán elfogására indult. Paripás község határában a partizánokkal tűzharc keletkezett. Két partizán elesett, egyet elfogtak, a többi az éj leple alatt elmenekült. Kondorosi Károly őrmester és 2 községi rendőr a partizánok által használt kézigránt légnyomásától könnyebben megsérültek.

Halálos baleset. Szijjártó István v. törzsőrmester, a magyarfodorházai őrök parancsnoka, február 2-án lakása közelében az útszélen elesett. A kezében volt Fég puská elcsúszott, a lövedék a balszemén keresztül a fejébe hatolt és azonnali halálát okozta. A Fég puskát az ottani leventegyessüllettől kérte el céllövészetre.

Megszökött a fogoly! Az ujbárszi őrök állományába tartozó Kurucz József és Petneházi Gergely csendőrökből állott járőr őrzetéből, január 31-én Krisztián István, sorozatos betöréses lopás miatt elfogott egyén megszökött.

Most jelent meg: A m. kir. honvédség egyenruhái és rendfokozati jelzések című nyomtatvány, mely felöleli a földi-, légi- és folyami erők, valamint a csendőrség egyenruháinak, rendfokozati jelzéseinek és jelvényeinek színes képét, egyszerű, áttekinthető és a lényegét kidomborító módon. Régi hiányt pótol ez a 100×34 cm nagyságban, a papír mindkét oldalán, 10 színben nyomtatott, zsebalakra összehajtogatott képsorozat. A nyomtatvány beszerezhető: Kóka Lajos könyvkereskedésében, Budapest, IV., Kammermayer Károly-utca 3. (Telefon: 189-444 és 189-464.) Ára 2 pengő 50 fillér. Csoportos rendelés esetén, legalább tíz példányon felül 2 pengőért bérmentve küldi a cég. Célszerű az összeget postautalványon vagy a cég 506. sz. csekkszámára előre befizetni. E kiadást a M. kir. Honvéd Vezérkar Főnöke 51.964/1942. számú rendelettel engedélyezte. A képeket nemes Biczó András készítette.

Megjelent a Magyar Szárnyak repülésügyi folyóirat februári első száma. A „Háború és Művészet” kiállítással kapcsolatban érdekes cikkek és képek sorozatát közli a lap, majd Bisits Tibor repülőalezredes tollából ismerteti a légiháború legújabb eseményeit. Vitéz Laborczfy Rezső repülőezredes, a MALERT elnöke az európai légiforgalom és annak háborúutáni fejlődési lehetőségeit tárgyalja igen érdekesen. Dr. Pados Pál egyik nyári szovjetarcvonalai élményét beszéli el. Vitéz Járomy Árpád repülőszázados egy éjjeli repülés történetét írja le. Gróf Orsich Nándor „Ratavadászat” címmel légigyőzelmenek s egyben a magyar vadászipulók egyik győzelmes akciójának történetét mondja el. Nagy Dezső hadnagy ismét arcvonalai élményeit ismerteti színesen, érdekes képekkel illusztrálva. László István a ferihegyi repülőtéren téli üzeméről hoz érdekes képes riportot. Vitéz Szentnémedy Ferenc ezredes svájci források alapján a vadászipulőről ír. Udvary Jenő repülőőrnagy színes repülőhírel mindenki érdeklődésére számot tarthatnak. Végül Nagy Rezső százados olasz eredetiből fordított egy érdekes elbeszélést. Nagyszerű képes oldalak tarkítják a lapot. A Magyar Szárnyak legújabb számának ára az általános drágulás ellenére is változatlanul 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal küld. (VII., Király-u. 93. II.)

Kérelmek. Tasnádi Ferenc mándoki őrsbeli tiszthelyettes kéri azt a három csendőrt, — vagy azt, aki tud valamit róluk, — akik 1918 októberben a **Lénártói őrök** (Sáros megye) teljesítettek szolgálatot, közöljék vele nevüket és címüket. Szabó Ferenc buzaházai (up. Deményháza, Marostorda megye) lakos kéri azt a két csendőrmestert, akik 1918. évben Gátalján segítettek Szabó Ferenc nemzetőr őrmesternek a forradalom elfojtásánál, a forradalmárok lefegyverzésénél és a jegyző megmentésénél, fontos ügyben közöljék vele címüket.

Ki tud róla? Csurnek Istvánt, aki Csurnek István és Podluda Julia szülöktől Zólyomradványban, 1907. évben született, r. kath., állítólag a csendőrségnél teljesít szolgálatot, keresi testvére, akitől a Délvidék megszállásakor szakadt el. Ha valaki tud valamit nevezettről, közölje azt a m. kir. szabadkai állami gyermekmenhely igazgatóságával, Szabadka.

Anyagtorlódás miatt Csepi Béla alez. „A házasságról” című cikkének folytatását következő számunkban hozzuk.

SZEMÉLYI HIREK.

Kinevezések. A budapesti I. kerületben: vitéz Nyitrai István és Petróczi Mihály alhadnagyok szakaszparancsnokká; a debreceni VI. kerületben: Szabó Sándor II. tiszthelyettes; a kassai VIII. kerületben: Kolozs Sándor tiszthelyettes őrparancsnokká, kinevezettek.

Véglegesítették. A szombathelyi III. kerületben: Fülöp Vilmos, Kisfalusi Mátyás, Kocsis István, Kanizsa Izidor, Farkas János, Bolla István, Nagy Béla, Vajda Ferenc, Verrasztó Sándor, Bíró Ferenc, Kéri Sándor, Lucz József, Lugosfalvi Vilmos, Molnár Ferenc III., Schrammel Lajos, Varga Béla; a szegedi V. kerületben: Fekete László, Lénárt Béla, Rigó Béla, Kenyeres József; a debreceni VI. kerületben: Verrasztó Imre; a kassai VIII. kerületben: Bíró József csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Baráth József őrmester András Franciska-Margittal Kenderesen, Babos István őrmester Gál Ilonával Dunaharasztn, Hun-

Kerékpárra

télen nincs szüksége,

de most vásárolja meg, hogy tavasszal kéznél legyen.

„Csoda” teljes felszereléssel (gumik, csengő, pumpa és táskában elhelyezett szerszámokkal)

Női gép 8.-P-vel drágább. A részletezéses eladást kénytelenek vagyunk átmenetileg szüntetni.

Teljes Bosch Dinamókészlet fényszóróval ... P 34.—

Kardtartó ... P 4.—

Csomagtartó ... P 4.—

CSENDŐRBOLT Budapest,

XII., Bőszörményi-út 19/a

Csendőrségi

nyomtatványok, papíráruk, és iraszeretek megvásárlásának helye

Hertelendy László és Társai

BUDAPEST, XII., Bernáth Géza-u. 14.

(A budapesti csendőrlaktanya szomszédságában)

Telefon: 355-128.

HIRADÓ őrök és RÁDIOÁLLOMÁSOK részére rendszeresített **NYOMTATVÁNYOK** kaphatók.

teleki József őrmester Nagy Juliannával Budapesten, Deme János őrmester Sándor Annával Jászladányban; a székesfehérvári II. kerületben: Filótás István csendőr Kolonics Ilonával Tatán, Tóth József II. őrmester Zsebedics Magdolnával Győrszentivánban; a szombathelyi III. kerületben: Kovács Antal őrmester Öri Ilonával Pecőn, Hollós András őrmester Zanati Terézével Nagykápolnán, Fodor István I. őrmester Horváth Gizella-Erzsébettel Kiskunlacházán, Papp József I. őrmester Kovács Irmával Ukkon, Kiss Kálmán I. őrmester Polgár Karolinnal Kissomlyón, Mátraházi János őrmester Leili Margittal Keszthelyen; a pécsi IV. kerületben: Császár Gábor őrmester Gaál Margittal Felsőpályon, Petőfalvi János őrmester Bíró Máriával Hatesen; a szegedi V. kerületben: Kuti Gábor őrmester Molnár Teréziával Bajmokon, Székely János őrmester Kelemen Etelkával Uj-szászon, Bogdán József őrmester Horváth Juliannával Nagykőrösön, Nádas József-Tivadar őrmester Tompai Katalinnal Hódmezővásárhelyen, Kiss József IV. őrmester Vér Máriával Kunszentmiklóson, Rákos József csendőr Jedlinszki Erzsébettel Bátorban, Kovács Gyula csendőr Benke Etellel Vajszlón; a miskolci VII. kerületben: Gönczi Ferenc őrmester Pécsi Máriával Ongán; a kassai VIII. kerületben: Károlyfalvi István őrmester Kontur Máriával Jászón, Bugány Ferenc őrmester Hreha Erzsébettel Szobráncon, Szigetközi Flórián őrmester Bics Juliannával Mezőkaszonban, Szabó Imre II. őrmester Tukacs Margittal Derecskén, Menyhart János őrmester Szilvási Borbálával Megyaszón, Szigeti Miklós v. törzsőrmester Tóth Erzsébettel Pusztamogyoródon, Pásztor József I. őrmester Balogh Rózával Berettyóújfalun, Faragó Ferenc őrmester Sándor Margittal Sátorajaujhelyen; a kolozsvári IX. kerületben: Katona István őrmester Fejes Teréziával Fülén.

Született. vitéz Lenkey Imre g. őrnagy feleségének Csaba-István-Levente fia, dr. Mezlényi Egon százados feleségének Éva-Gabriella leánya; a budapesti I. kerületben: Benkő József tiszthelyettes feleségének Mária leánya, Farkas Ferenc I. törzsőrmester feleségének Márta leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Váradi József tiszthelyettes feleségének Károly-József fia, Lakatos Péter őrmester feleségének Szidónia-Erzsébet leánya; a szombathelyi III. kerületben: Marton György őrmester feleségének Julianna-Valéria leánya, Kristofori Gyula csendőr feleségének Julianna leánya; a pécsi IV. kerületben: Boros József I. őrmester feleségének Erika-Aranka leánya, Zengő Károly őrmester feleségének Károly-Zoltán fia, Vass Kálmán őrmester feleségének Éva-Erzsébet-Mária leánya, Molnár Imre őrmester feleségének Katalin-Anna leánya, Varga János VII. tiszthelyettes feleségének Gizella-Anna leánya; a szegedi V. kerületben: Horváth István II. tiszthelyettes feleségének Mária-Margit leánya, Sándor István tiszthelyettes feleségének János fia, Ficzer Mihály csendőr feleségének László fia, Harangozó András őrmester feleségének András fia; a miskolci VII. kerületben: Kerek Mátyás tiszthelyettes feleségének Katalin-Ilona-Julianna leánya; a kassai VIII. kerületben: Tóth Antal II. törzsőrmester feleségének Ottó-Zoltán fia, Varga Lajos I. törzsőrmester feleségének Zoltán-Lajos fia, Berki Gyula törzsőrmester feleségének Éva-Mária leánya.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírással hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átsziszolálásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és felhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvétel beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj elenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jelgélül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jelgélét nem jelöl meg, annak neve kezdetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válasz-bélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáunk intézett levelet szolgálattal utra nem terelünk és azok tartalma vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

Sport

felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, VII. Teréz-krt 4. Tel.: 118-194
A „BAROSS 87ŐVRSÉG TAGJA.”

Egyenruházati, felszerelési cikkeket esztől

KAZAI JÓZSEF cégnél

vásároljunk

A m. kir. csendőrség szakszolgálati szállítója. Polgári és katonai szabóság

MISKOLC, Szemere-u. 4.

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postai kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Hatvan-u. 2.

ÓRA - ÉKSZER AKTÁR

„PRECISION”

BÁCSÉNYSZKI

ALAPÍTVÁ: 1881.

KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.

TELEFON: 87-88

KOVÁCS A.

POLGÁRI ÉS EGYENRUHA SZABÓ,
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 10 ÉS 51.
AZ ÖSEGES EGYENRUHAZATI CIKKEK SZAKÜZLETE

EGYENRUHÁK

meret után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN
ruhaüzletében

KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 28-47

Balaskó József Nagyvárad. A név idegen eredetű ugyan, de hangzása egyáltalában nem zavaró és megszokottsága alapján megváltoztatása nem szükséges.

Gyenge. A név a köznyelvi gyenge melléknévből lett tulajdonnév. Mint családnévre, a XV. századtól fogva lehet találni a forrásokban adatokat. Olvassa el „Névváltoztatás” jeligés üzenetünket is.

G. F. prb. csendőr, Szécsény. Neve idegen eredetű és a kevésbé magyaros hangzású családneveink közé tartozik. Eredete nem világos: végső fokon azonos a német Gerhard-Gerhart-tal, mely a keresztény népeknél igen sok formában van meg. Így nálunk személy- és helynévben: Gellért, Győr és Grót alakokban. A Gerart név lehet közvetlenül német is, de ezt csak az illető család története döntheti el.

Sz. L. II. alhdgy. Gyergyószentmiklós. A Nemzetvédelmi Keresztadományozását február elsejei számunkban már közöltük, levele vétele előtt. A többivel elkésett, a zsebkönyv már rég készen van.

Könyvrendelés. Számtalanszor megírtuk már, hogy csak azokat a könyveket lehet megrendelni nálunk, amelyeket lapunkban közlünk olvasóinkkal. A megrendelés feltételeit és módját is közöltük. Ettől eltérni nem áll módunkban.

F. I. I. thtts. Nagysajó. Olvassa el mai számunkban a „Könyvrendelés” jeligés üzenetünket.

Nyírádszereda. Kérdésére kimerítő választ talál lapunk 1941. évi 484. oldalán „Sz. S. Dunaföldvár” jeligés üzenetünkben.

Érseksanád. Mint nyugdíjas, a honvéd kórházak közül szabadon választhat s a háziorvosától, illetőleg az illetékes csendőrkerület vezető orvosától bármelyikbe kérheti a beutalását. Kérdés azonban, hogy pl. a budapesti helyőrségi kórházban lesz-e férőhely? Ez iránt a helyőrségi kórház parancsnokságától kell előzetesen érdeklődni. A háború ideje alatt ugyanis a honvéd kórházak fokozottan igénybe vannak véve. A műtétet bármely közkórházban is elvégeztetheti a CSERBA terhére, a közös kórtermi ápolás keretében. Erre azonban a B. M. úrtól előzetesen engedélyt kell kérnie. (L! a 130.800/VI. b. számú B. M. körrendelet 11. §. 2. bekezdését.) A műtétet kórházon kívül — magánorvos rendelőjében, vagy a beteg lakásán — is el lehet végeztetni abban az esetben, ha lakóhelyén nincs honvéd- vagy közkórház. Ez esetben az igényjogosult a CSERBA részéről műtégi segélyben részesíthető. A műtégi segély összegét a B. M. úr állapítja meg. A műtégi segélyt az erre a célra rendszeresített nyomtatványon kell kérni s a területileg illetékes csendőrkerület orvosa útján kell a B. M. úrhoz előterjeszteni. (L! a 130.800/VI. b. 1936. sz. B. M. körrendelet 12. §-át.)

Győzünk. Az „A” mintájú igazolvány kicserélését „B” mintájúra csak akkor kérheti, ha a középiskola IV. osztályát sikeresen elvégezte. 6 elemével csak „A” mintájúra jogosult akkor is, ha meg van a 12 évi szolgálati ideje. Bővebb felvilágosítást talál 1931 április 10-i számunk 286. oldalán közölt cikkünkben.

Névváltoztatás. Jó, régi magyar név, ha azonban mégis meg szeretné változtatni, nincs akadálya. Az eljárásra kimerítő választ talál lapunk f. évi február 1-i számának 85. oldalán, a 3. lekszikon válaszbán.

Felten és Guilleaume

kabel-, sodrony- és sodronykötélgár rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok
BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS

MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK

GYÁRTJA

SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Sókirály. A 2060/1942. sz. M. E. rendelet alapján jelenleg a visszacsatolt területen lakó legénységi állományú egyének özvegyeinek ellátás iránti kérelmét a katonai nyugdíjtörvény (1921. XXXII. t.-c.) alkalmazásával kell elbírálni abban az esetben, ha az alkalmazott (nyugdíjas) 1934. évi január hó 1. napja után halt meg. A törvény 40. §. 4. pontja értelmében az olyan személyek özvegyeinek, akik nyugállományban nőültek és a házasságkötés után semmiféle katonai (csendőrségi) szolgálatot nem teljesítettek, folytatógos özvegyi nyugdíjra akkor van igényük, ha a férj a hádiévek beszámításával legalább 15 szolgálati évet valósággal betöltött és a házasságot élete 62. évének betöltése előtt kötötte. Ez a mai helyzet, azt azonban, hogy a jövőben, illetve elhalálozásakor milyen törvények és rendeletek lesznek érvényben, most megmondani nem lehet.

Tiszthelyettes özvegye. Az 1912:LXV. t.-c. 51. §. értelmében özvegyi nyugdíjra nincsen igénye, mert férjével annak nyugállományba helyezése után kötött házasságot. Az, hogy elhalt férje a házasságkötéskor csak ideiglenes nyugállományban volt, a tényen nem változtat, mert az 1912:LXV. t.-c. 33. §-ában foglaltak értelmében e törvény alapján nyugdíjazott nyugállományba helyezése csak akkor végleges, ha az illető a beszámítható javadalmazással egyenlő összegű nyugdíjra igényt adó szolgálati idejét, vagy hatvanadik életévét betöltötte, minden más esetben a nyugállományba helyezés csak ideiglenes. Ezért volt elhalt férje a nyugállományba helyezéskor ideiglenes nyugállományúnak megjelölve. Kegydíjra nem hozható javaslatba, mert nincsenek különös méltánylást érdemlő körülmények. Ilyen kérelmet hiába terjesztene elő.

3000/1938. A H. M. úr illetékes annak elbírálására, hogy a levelében leírt eredményekkel a honvéd sportjelvény viselésére jogosult-e. Oda terjeszse fel kérelmét. Szőrmegálért szolgálatban csak akkor viselhet, ha a járőr másik tagjának is van. A Szut. 202. pontja kimondja, hogy több tagból álló járőrnek teljesen egyformán öltözködve és felszerelve kell lennie.

Futár. A Nemzetvédelmi Kereszt kérelmezésének határideje már régen lejárt. Olvassa el f. évi január 15-i számunk 63. oldalán közölt „Győzni fogunk” jeligés üzenetünket.

Bánát. Kérjen engedélyt az odautazásra (külföldi szabadság) a H. M. úrtól s annak birtokában forduljon beutazási engedélyért (vizum) a német konzulátushoz (Budapest, VI., Rózsa-u. 61. sz.). Nem hisszük, hogy akadálya volna. A külföldi szabadság kérelmezésének módjáról részletes tájékoztatást kaphat az 1938. évi február 14-i számunk 131. oldalán közölt 10. sz. lexikon-válaszbán.

Tartalékos. 1. A volt kolozsvári csendőrkerület megmaradt, aránylag igen kevés anyakönyvi lapját a budapesti törzsgazdasági hivatal, az ugyancsak hiányos irattárát pedig a m. kir. csendőrség emlékbizottsága (Budapest, II., Fő-u. 71. sz.) őrzi. Az iratok és anyakönyvi lapok nagyrésze annakidején megsemmisült. Próbáljon az említett helyeken érdeklődni. 2. A fennálló rendelkezések szerint a nagyszülő születési anyakönyvi kivonatát a származás igazolásánál nem pótolja a halotti bizonyítvány, mert ez csak azt igazolja, hogy a nagyszülő a halálakor milyen vallású volt. A hiányzó születési anyakönyvi kivonat helyett azonban bizonyos okmányok elfogadhatók. Kérjen erre, valamint a további teendőkre nézve a kerületi parancsnokságnál működő származást igazoló bizottságtól tájékoztatást.

Zsir. Olvassa el lapunk f. évi február 1-i számának 94. oldalán közölt „Papagály” jeligés üzenetünk 6. pontját.

„Réka”
EGYENRUHÁT

egységessomagból
ingenesre előírt
egységáron. Paszományok
gombok, felszerelési cikkek
Postai szétküldés

RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.
VI., ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON: 425-984.

Jakabszállás. 1. Olvassa el az „A—57” jelzésű Nősülési szabályzathoz az 1937. évi 1. sz. Csendőrségi Közlönyvel kiadott 1. sz. Függelék 50. pontját. Mást mi sem mondhatunk. 2. Ha egyéb feltételeknek megfelel, az engedély elnyerésének nincs akadálya. Olvassa el f. évi február 1-i számunkban „Nefeletts” jeligés üzenetünket. Az egyházi esketésre vonatkozólag vallásfelekezete lelkészétől kérjen felvilágosítást. Megjegyezzük még, hogy az egyházi esketés a tényleges szolgálatban álló csendőrségnél kötelező.

Várom. A névváltoztatási ügyeket a Belügyminisztériumnak egy másik osztálya intézi, kérvényét annak idején hivatalból oda tették át. Sorsáról közelebbi felvilágosítást — sajnálatunkra — nem tudunk adni, mert kérvényekkel kapcsolatos utánjárásokkal nem foglalkozhatunk. Jelentse a tavaszi szemlén tisztí elöljárójának.

P. J. Az Országos Magyar Sajtókamara nyilvántartásában a szakírók között két ilyen nevű író is szerepel: 1. Hegyaljai Kiss Géza dr., címe: Debrecen, Kassai-út 12. sz., születési éve: 1893. 2. Balázsfalvi Kiss Géza dr., címe: Budapest, Széll Kálmán-tér 3. szám, születési éve: 1887. Más azonos nevű íróról nincs tudomásunk.

Kerca. 1. A kérdés elbírálására a főszolgabírói hivatal kebelében működő járási gazdasági felügyelő hivatott. Odá forduljon felvilágosításért. 2. Olvassa el 1942. évi december 15-i számunk 785. oldalán közölt „Hadisegély” jeligés üzenetünk 3. pontját. Az elhalt katonai rendfokozatát volt csapattesténél vagy az illetékes vármegyei katonai parancsnokságnál lehet megtudni. 3. Az a gazda, aki 13 éves alkalmazottját 16 éven felülinek jelenti be, hogy ilyenformán nagyobb mennyiségre szóló kenyérgabona-jegyet kapjon, a 6730/1942. M. E. számú rendeletbe ütköző kihágást követi el. 4. A leírt cselekmény a BTK. 336. §-ának 3. pontjában meghatározott minősített lopás kísérlete és hivatalból üldözendő. Az őr a nyomozást tehát köteles foganatosítani és az eredményről az illetékes kir. ügyészségnek jelentést tenni. 5. A hivatásos állományból származó nyugállományú csendőrségi Közlönyben megjelent 721.287/20.—1942. számú H. M. körrendelet szabályozta. Helyszűke miatt bővebben nem tárgyalhatjuk a kérdést, a viselési alkalmakról a rendelet részletes tájékoztatást nyújt.

Marosludas. A vitézi címet csak egyeneságú leszármazott örökölheti. Testvér még akkor sem, ha az elhalt gyermektelen. Ha részletesebb felvilágosítást akar, forduljon az Országos Vitézi Székhez (Budapest, I. Vár, Alagsor 1.).

Szebb jövőt. A bolgár háborús emlékérmét jogosan csak akkor viselheti, ha az adományozás tényét állományparancsban tárgyalták. Pótlólag jelentse be és kérje állományparancsban való közlését. Hogy nem vonják-e felöltségre azért, mert a beszerezésnél a szolgálati utat mellőzte, azt nem tudjuk megmondani.

Karancshely. Utánajártunk, ilyen című könyvet nem találtunk. Így — sajnálatra — nem segíthetünk.

Csendőrös, Polena. Kérjük közölnék alkalmilag az ott lakó Ferenczi Mihály volt csendőrrel, hogy útmesteri tanfolyamra csak „B”-mintájú igényjogosultsági igazolvánnyal lehet pályázni. Előbb azt szerezze meg s azután a kereskedelmi miniszter úrhoz előterjesztett kérvényben kérje felvételét. A kérvényhez mellékelje a katonai és csendőrségi szolgálatát és iskolai végzettségét igazoló iratokat, valamint

az igényjogosultsági igazolványát. A tanfolyamot rendszert minden évben megtartják, tartama 10 hónap. A pályázati hirdetményt a hivatalos lapban évenként közzéteszik. A jegyzőnél megtehető.

Magyar szó. Olvassa el mai számunkban közölt „Várom” jeligés üzenetünket, az részben Önnek is szól. Egyébként azt tanácsoljuk: volt zászlóaljparancsnokságtól kérdezze meg, hogy mikor és hová továbbították kérvényét s a válasz alapján jelentse az ügyet a legközelebbi szemlén.

Hajdu. A „Kircsi” név eredete bizonytalan, de mai alakjában a magyaros hangzás szempontjából nem sérti a fület. Megváltoztatására nincs ok.

Papagáj. 1. A községi előjáróság nem tilthatja meg a kisbíróknak, hogy a nyomozó járőr kívánságára a község-házára hívják azokat, akiknek kikérdezése szükséges. Azt sem kívánhatja, hogy az őr a megidézések foganatosítását az esedékesség időpontja előtt 3 nappal szolgálati jegyben kérje. Ez egyébként is a legtöbb esetben lehetetlen lenne. Jelentsék az esetet az előjáró szárnyparancsnok úrnak, az majd eljár a főszolgabírónál az ügyben és megnyugtató módon rendezi a kérdést. 2. Az előfogat-ügyet is ugyanilyen célból jelentsék a szárnyparancsnokságnak. Lehetséges, hogy a községnek hivatalos használatra csak egy előfogata van, de magánfuvaros valószínűleg több is akad, a községi előjáróságnak ilyenkor azokat is igénybe kell vennie. Ha a csendőr részére szolgálati célra előfogatot nem tud a község biztosítani, a feladat végrehajtásában e miatt bekövetkezett késedelemért felelősség természetesen nem terheli, ha egyébként minden lehető elkövetett az eredmény érdekében. 3. Kerékpárt és ilyen alkatrészeket a kereskedelmi miniszter által kijelölt vaskereskedők és azok a műszerész-iparosok árusíthatnak, akiknek iparengedélyében ezen cikkek eladása, mint járulékos tevékenység, biztosítva van. A kijelölt kereskedők névsorát megtalálhatja a Közgazdasági Értesítő f. évi január 15-i számában (VII. csoport). 4. A jövedéki só-árakat — köztük az asztali sóét is — a 8100/1935. számú P. M. rendelet szabályozta. E szerint a darabos, vagy örölt só ára 34.60 P, az asztali só ára 46.60 P 100 kg-ként. 5. Bűncselekményekről nincs szó, csak a jóérzés és nevelés hiányáról. A papnak és tanítónak kötelessége a közönséget a helyes magatartásra figyelmeztetni és rászorítani. 6. Olvassa el 1942. május 1-i számunk 303. oldalán közölt „Ki tudna segíteni” jeligés üzenetünket. 7. A közzéadalkolás kell kifizesse, mert a tagok napibétét ellenében a teljes élelmezést onnan kapják. 8. A csendőrségi legénység cukorfejadagja a polgári lakossággal azonos.

1910/43. 1. Forduljon tanácsért a vallásfelekezete lelkészéhez és őszintén tárja fel előtte a helyzetet. Mi ebben a kérdésben nem mondhatunk véleményt. 2. Ezt mi nem tudhatjuk, a kivizsgálás eredményéhez képest a kerületi parancsnokság dönt. Esetleg mód lehet a rehabilitációra (vétségnél 3 év eltelté után). Ennek elbírálásához ismernie kellene a körülményeket és az ítéletek indoklását.

Sopron 13. Olvassa el mai számunkban közölt 1910/43 jeligés üzenetünk 2. pontját. A rehabilitáció minden valószínűség szerint meg van a lehetőség. Meg kell próbálni.

Kalocsa. 1. Tűzkeresztre szerzett igényjogosultságának igazolása Állományparancs vagy a sérüléséről felvett jegyzőkönyv alapján történik. Csak az a jegyzőkönyv fogadható el, melyet valamely csendőrségi parancsnokság az esetnél jelenlévő két tanu esküvel megerősített vallomása alapján vett fel és amelyet a parancsnok vagy helyettese a tanuk sze-

AJAX
acélárak

RÁBA

leherautók,
autobusok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, szerszám-, szerkesztő-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acéltárgyak. Sűrűke öntvények. Csavar és szerszámárak. Keskenyágányú vasúti anyagok. Prés. Kovács liomdarabok. — Vaszerkesztők. Hidak. Daruk. Textilgépalaktrészek. Szekérkerékek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYAR R-T
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. sz.

„ATLANTIS”

Öskeresztény cég! A testület tagjainak 5—10% engedmény

kelmelesztő és vegytisztító üzem
VI., BEGEDŰS SÁNDOR-UTCA 8.
Telefon: 22—15—10. Fiók:
IX., LONYAV-UTCA 51. SZÁM.
Függetlenség! Munka után!
Tűz! Szőnyegtisztítás!

ÍRÓGÉP-ét
javíttassa

JUHÁSZ IMRE ÍRÓGÉPÜZEM-nél
SZÉKESFEHÉRVÁR, RÁKÓCI-UTCA 2 SZÁM
Kellékek minden rendszerű írodagéphez.

Mi **BUTORT** előnyösen, megbízható kivitelben
HETESI GÁBOR cégnél vásárolunk.
Budapest, VI., Vilmos császár-út 53.
Styl-butorokban nagy választék.

Keresztény
munkások
autótermékek.

mélyazonosságát igazoló záradékkal látott el. (L. „Végrehajtási határozatok a Tűzkereszt adományozásához” tárgyú 41.243/eln. 8. e. — 1942. számú H. M. körrendelet IV. fejb. pontját. — 1942. évi 43. sz. H. K. Szab. rend.) A kérvényt a kerületi parancsnoksághoz kell szolgálati úton feltenjesztie. 2. Havrán József csendőr címe: Radnótfája, u. p. Szászrégen. Csendőrör.

Erdélybe vágyom. A Cs.-2. utasítás 54. pont 2-ik bekezdése megmondja, hogy az őrsparancsnokhelyettes vagy a csendőrök által készített fogalmazványokat a szerkesztő és az őrsparancsnok írják alá. Ez minden fajta fogalmazványra vonatkozik. A „csendőrök” kifejezés alatt ebben az esetben elsősorban a Cs.-2. utasítás 34. pontjában felsoroltakat kell érteni, de ha történetesen nincs az őrsön őrsparancsnokképző-tanfolyam hallgatására alkalmas járőrvezető, vagy az osztályparancsnokság által megbízott iroda-vezető, vagy pedig az adott esetben a fogalmazvány elkészítésével ilyen nem volt megbízható, hanem egy fiatalabb csendőr írta meg, akkor — mint annak szerkesztője — az írja alá.

Burcs őrmester, Kaba. Dr. Scitovszky Béla 1926. október 15-étől 1931 augusztus 31-éig volt belügyminiszter, báró Fejérváry Géza 1884 október 28-ától 1903 június 27-éig volt honvédelmi miniszter. Altörjáy vörge. 1911. III. 7—1912. IX. 28., Színay altbgy 1931. X. 5—1936. VIII. 1., Folkusházy altbgy 1936. VIII. 1—1938. II. 1-ig volt a csendőrség felügyelője.

Cered. A leírt eset teljesen valószínűtlen. Ilyesmi nem történhetett meg. Mese az egész, nem kell mindent elhinnie.

Bordos. Jelenleg nincs a csendőrségnél gazdászati tiszt felvétel. Hogy legközelebb mikor lesz, nem tudjuk. Ha a pályázatot közlésezzik, a feltételeket is közölni fogják. A legutóbbi felvételnél előírt feltételeket megtalálja az 1941. december 2-án megjelent 55. számú H. K. „Szabályrendeletek”-ben közölt pályázati felhívásnál. (101.511/eln. 20.—1941. sz. H. M. körrendelet.)

Szép pálya. Felvételét a csendőrséghez a 18 havi katonai szolgálati idővel is kérheti, ha abból legalább 12 hónapot csapatszolgálatban töltött.

Reménység. 1. Előre láthatólag májusban. Ha sorra kerül, idejében értesítik. 2. A Tűzkereszt II. fokozatára lehet igénye, de csak akkor kaphatja meg, ha a most folyó hadműveletek lezárása után a Fővezérség az igényjogosultság alapján szolgálati legkisebb szolgálati időtartamot majd kihirdeti és Ön ennek a feltételnek megfelel.

Antal István próbacsendőr, Bátka. Az 1914—18-as világháborúban teljesített szolgálattal a „Háborús Emlék-érem”-re, a mostani háborúban pedig a „Tűzkereszt”-re lehetett, illetőleg lehet igényjogosultságot szerezni. Ha az esetről felvett jegyzőkönyvvel vagy kórtörténeti lappal igazolni tudja, hogy édesapja az ellenség előtt szerzett betegségében halt meg, úgy hősi halottnak tekintendő s az alapszabályok értelmében Ön, mint hátramaradtja, a Tűzkeresztre jogosulttá vált. (L. az 1942. évi 43. számú Honvédségi Közlöny „Szabályrendeletek”-ben megjelent „végrehajtási határozatok” II. fejezet 9/e., a III. fejezet 7., valamint a IV. fejezet C. pontját.) Az igényjogosultság megállapítását, hivatkozással az 1942. évi 48. sz. Honvédségi Közlöny „Szabályrendeletek”-ben megjelent 47.167 eln. 8-e.—1942. sz. H. M. körreleltre, kérje az előjáró kerületi parancsnokságától.

Egy Cserbás. A közeljövőben kiadásra kerülő új Cserbákörrendelet, a házi orvos helyettesítése, valamint a kórházi beutalás egyszerűsítése ügyében is rendelkezni fog.

Vitéz Zöldligeti Péter ny. áll. c. alhadnagy, Mosonmagyaróvár. Bajtársiasságát köszönjük. Fiával együtt üdvözljük.

Gépkocsi, Kolozsvár. Az előjáró osztályparancsnokságtól kérjen engedélyt.

Wissky Zoltán csendőr, Marosvásárhely. Folyó évi február 1-i számunkban közölt üzenetünket vitéz Zöldligeti Péter ny. áll. c. alhadnagytól (Mosonmagyaróvár) nyert alábbi értesülésünkkel egészítjük ki: a trianoni békekötés előtt volt a vas megyei felsőőri járásban egy „Lödös” nevű község, melyet azután Ausztriához csatoltak és jelenleg „Litzelsdorf” néven a Németbirodalom területéhez tartozik. A karinthiai „moosburg”-i járásban viszont van egy „Ziegelsdorf” nevű község. Valószínű, hogy a keresett „Ziegelsdorf” névelírás folytán ezek valamelyikével azonos.

Búzavirág. 1. Lexikon-rovatunkban válaszolunk. 2. Türelmet kérünk, több tanulságos nyomozás elbírálása van még folyamatban. 3. Mi sem tudjuk megmondani, csak az érdekeltek felettes hatósága adhat felvilágosítást.

Orosz tél. A leírtak alapján nem látunk akadályt, de végleges válasz csak a kivizsgálás eredményének ismeretében adható. Legyen óvatos és járjon alaposan utána, mielőtt leköti a szavát. Ezzel mindkettőjüket megkíméli az esetleges csalódástól és a kényszerű szakítás nyomán elkerülhetetlenül jelentkező lelki megrázkódástól.

22.222. Igaza van, bármikor bizalommal fordulhat hozzánk. Ami a kérdést illeti: a leány édesanyjának a cseh megszállás alatt tanúsított magatartása valószínűleg akadály lenne, különben is, magyar csendőr mellé magyar leány való, az értheti meg igazán. Csak azt tanácsolhatjuk: találjon módot a szakításra, amíg nem késő.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Memento. Jól fogalmaz, gondolatai is szépek, de igen nehéz tárgyat választott. Egyelőre próbálkozzék a csendőr életéből vett egyszerű, tanulságos, érdekes kis esetek leírásával.

Rovás Rovó. Igyekezzünk mielőbb sorát ejteni.

19875. Íráskészsége jó. Kis átfésüléssel közöljük, de türelmet kérünk, mert sok a közlésre váró írás.

12501. Érdekes, tanulságos és jól megírt eset. A közlésre kerülők közé helyeztük.

Merész 43. A gondolat szép, de a verselés gyenge. Sohasem baj ez, mindenki nem lehet költő.

F. I. Nagyajta. Nem sikerült versek.

Apa. Írásai általában igen jók, mély érzés van bennük. A most beküldött is ilyen, de ezt a tárgyat már kimerítettük, több oknál fogva nem akarunk visszatérni rá.

M. L. Egyiket (a szarvasokat) már hoztuk, a másik szép, de nem csendőri vonatkozású s ezért nem közöljük. Köszönjük, hogy ránk gondolt, szívesen látjuk máskor is.

Giotti. A képek részben elmosódottak, részben tárgyak miatt nem felelnek meg.

1908. A képek jók, de már nem időszerűek.

K. cső, Nagykőrös. Jó gépe van, a képek is jók, élesek. Hiba azonban, hogy túlságosan beállította azt a három képet, melyen a járőr van s mely közlésre egyébként megfelelne.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

PAPIR, ÍRÓSZER

**Csendőrségi nyomtatvány,
csendőrségi felszerelések**

CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.

Megbízható őskeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

ERFURTI

főzelékmagvak

márkás káposztamagvak
és virágmagvak eladása

ZIEGLER

BUDAPEST

magkereskedésben Fővám-tér 3. és Rákóczi út 4.

ÓRÁT arany-ezüst **ÉKSZERT** vásároljunk
BUOCCZ VILMOS órá- és ékszerésznél
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű
 javítások
 Veszek aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházat,
Katonai felszerelések **TURÁNI ISTVÁN**
 cégnél.
Szövetek **KASSA, Fő-utca 118.**
 A m. kir. csendőrség szállítója. — Megbízható, pontos kiszolgálás.

Pontos **ÓRÁT**, arany, ezüst **ÉKSZERT**
Ajándéktárgyakat bízalommal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett órá- és ékszerésznél,
NAGYVÁRAD, Rábdéti-út 19. • Szakszerű árajvítások. • A m. kir. csendőrség szállítója.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

CEGNEL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.
 A m. kir. csendőrség szállítója.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
 A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója
 Megbízható, pontos kiszolgálás.

Mi **BUTORT**

FEKETE VILMOS

székesfehérvári, Szentjános épület
 A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
 Méltányos árak! Kiváló munka!

Mórkás rádió készülékek
 és alkatrészek legolcsóbban

RÖHLICH
 szaküzletében.

Székesfehérvár, Nagy Sándor-u. 5.

ZALKA LAJOS

EGYENRUHAZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. • A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

PONTOS szolgálathoz
 pontos ÓRÁT! Arany,
 ezüst ékszeri Mi

Optika, fotócikkek.

Székesfehérvár

Zita királyné-út 2. sz.

Gede Lajos
 ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZNÉL
 VÁSÁROLUNK

Képesített kelme- és fonálfestő vegytisztító üzem

Szavatolt száraz vegytisztítás. Különleges függönytisztító.
 Gyászestések és sürgős munkák soronkívül. Telefonhívásra
 házhoz megy és házhoz szállít.

NÉMETH IMRE, UJPEST, ANONYMUS-U. 39. Tel.: 494-419.

Aranyozott - kovácsoltvas - kristály
 Stílcillárok, disz lámpák

TÓTH JÁNOS

lámpa- és műhely

BUDAPEST, KOSSUTH L.-U. 1. • Ferenciek udvara. T.: 188-989.

ÓRA ezüst **ÉKSZER**
 arany
 ajándéktárgyakat vásároljunk

Szerafin Gyula

órás- és
 ékszerésznél

Budapest, Krisztina-tér 2. Szakszerű javítás.

B

utort

hosszú részletre vásároljunk

Bertalanné

keresztény butorszalonjában

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. em.

Díjtalan árajánlat!

Telefon: 22-31-31.

Egyenruházat HOKSÁRI

KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
 Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSANYI cégnél

Budapest, IV., Vaci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

OSZTÁLYSORSJEGYET

TÖRÖK BANKHÁZNÁL

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

vásárolunk.

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmak, szijazatok,
 nyergek, tölténytáskák,
 pisztolytáskák fényszerítésére
 és ápolására.